

Översiktsplan 2040

För

LAXÅ KOMMUN

Antagandeverision

Antagen i Kommunfullmäktige den 17 juni 2026.

Innehåll

1	Laxå kommun 2040	1
1.1	Målbild för översiktsplanen.....	1
1.2	Mål och utmaningar	4
1.3	Mellankommunala samband	8
1.4	Omvärldsanalys.....	12
2	Utvecklingsinriktning	15
2.1	Övergripande strategier.....	20
2.2	Bebyggelse	21
2.3	Natur och friluftsliv	22
2.4	Kommunikationer	24
3	Mark- och vattenanvändning	26
3.2	Hasselforsområdet.....	36
3.3	Laxåområdet	46
3.4	Röforsområdet.....	59
3.5	Finnerödjaområdet	68
3.6	Tivedsområdet	78
4	Riksintressen	88
4.1	Riksintresse för friluftsliv.....	94
4.2	Riksintresse för rörligt friluftsliv	95
4.3	Riksintresse Natura 2000.....	96
4.4	Riksintresse för naturvård	99
4.5	Riksintresse för kulturmiljövård	102
4.6	Riksintresse för totalförsvaret.....	103
4.7	Riksintresse för vindbruk.....	106
4.8	Riksintresse för energidistribution	106
4.9	Riksintresse för järnväg	107
4.10	Riksintresse för väg	109
4.11	Riksintresse för luftfart	109
5	Risker och planeringsförutsättningar	111
5.1	Risk- och sårbarhet	111
5.2	Samverkan, skyddsavstånd och samhällsviktiga verksamheter	116
5.3	Andra värden	117
5.4	Tematiska tillägg.....	119
6	Hållbarhetsbedömning	122

Förord

Översiktsplanen är en plan som på en övergripande nivå visar hur kommunen ska utvecklas fram till år 2040. Planen presenterar visioner, strategier och förutsättningar med användningen av mark- och vattenområden för att nå kommunens mål.

Under planperioden beräknas befolkningsantalet i Laxå kommun att minska, vilket översiktsplanen tar hänsyn till. Däremot är ambitionen att på lång sikt nå en befolkningsökning. På så sätt är översiktsplanen flexibel och kopplar samman potentiella utvecklingsmöjligheter med realistiska mål.

Planen syftar till att skapa en välmående kommun med hög livskvalitet, stark sammanhållning och öppenhet mot omvärlden. Den pekar ut möjliga områden för ny bostadsbebyggelse, företags- och verksamhetsetableringar, men kommunen ser även positivt på att utvecklingen kan ske på fler platser än de som är utpekade.

Kommunens mål är att utvecklingen ska bygga vidare på de kvaliteter som redan finns och samtidigt göra dessa värden tillgängliga för fler. Därför är kommunens unika miljöer och kulturarv viktiga faktorer som ska bevaras och integreras i framtida utveckling.

Kort om Laxå kommun

Mitt i Sveriges hjärta, omgiven av storslagen natur och oändliga möjligheter, hittar du Laxå kommun – en plats där livskvalitet, gemenskap och framtidstro möts.

I Laxå kommun kombineras småstadens trygghet och närhet med storstadens tillgänglighet. På bara en timme når du både Örebro och Karlstad, och med tåget går resan till Stockholm och Göteborg snabbt och smidigt. Här finns plats för drömmar, vare sig du vill bygga hus med utsikt över vattnet, utveckla ditt företag eller njuta av lugnet och naturens alla äventyr.

Kommunen präglas av ett starkt föreningsliv, stolta traditioner och en framåtanda som lockar både nya invånare och företag. Här satsas det på hållbarhet, utbildning och framtidens arbetsliv – samtidigt som man tar hand om det som verkligen betyder något: människorna.

I Laxå kommun är det enkelt att leva gott. Här kan du vandra i sagolika skogar, paddla i glittrande sjöar, cykla på slingrande vägar eller bara njuta av stillheten. Samtidigt möts du av en varm gemenskap, öppna armar och en genuin vilja att växa tillsammans.

Vad är en översiktsplan?

”Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen. Den ska spegla den politiska majoritetens uppfattning och beslutas av kommunfullmäktige. Översiktsplanen är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.” (Boverket, 14 november 2024).

I översiktsplanen presenteras kommunens vision över hur orter och landsbygder ska utvecklas, bör byggas och vilka områden som bör bevaras. Planen beskriver således vilken hänsyn som ska tas till allmänna intressen såsom kulturhistoriska kvalitéer, naturvärden, riksintressen och risker.

Innehållet stämmer väl överens med planens namn "översiktsplan", där många olika intressen ska samlas på en översiktlig nivå.

Översiktsplanen är ett viktigt strategiskt verktyg där framtida behov vägs mot tillgängliga resurser. Översiktsplanen är vägledande för detaljplaner och för beslut i enskilda ärenden om byggande och annan användning av mark- och vattenområden.

Översiktsplanen utgör ett bedömningsunderlag både för kommunen, länsstyrelsen och domstolar. Planen har på sådant sätt en stor betydelse för en kommun men även för andra trots att planen som dokument inte är juridiskt bindande. Laxå kommuns översiktsplanen har ett tidsperspektiv som sträcker sig från år 2026 till 2040.

Under processen att ta fram översiktsplanen ska en strategisk miljöbedömning göras så att en hållbar utveckling främjas, vilket innebär att miljöeffekter identifieras, beskrivs och bedöms.

När planförslaget är framtaget ska det samrådas med myndigheter, kommuner och andra som är berörda. Invånare, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget har också möjlighet att delta i samrådet.

Efter samrådet bearbetas förslaget och kommunen ska låta förslaget granskas för att slutligen antas av kommunfullmäktige. Även fast planen inte är juridiskt bindande regleras processen kring översiktsplanen i plan- och bygglagen, vilket betyder att processen behöver gå till på rätt sätt.

Under varje mandatperiod ska översiktsplanens aktualitet prövas via planeringsstrategin och beslut kan fattas om förnyelse. I slutet av 2021 fattade Laxå kommuns politiker beslut om att ta fram en ny översiktsplan.

Översiktsplanens olika delar

Översiktsplanen är indelad i sex olika kapitel.

I första kapitlet Laxå kommun 2040 presenteras fem visionsberättelser, dagens utmaningar och framtidsmål samt att det beskrivs hur de förhåller sig till kommunens mark- och vattenanvändning. Det första kapitlet lägger grunden för andra kapitlet Utvecklingsinriktning som på ett strategiskt och övergripande sätt beskriver hur Laxå kommun ska utvecklas hållbart.

I tredje kapitlet Mark- och vattenanvändning omsätts strategierna till mer konkreta beskrivningar om utvecklingens användning av mark och vatten.

I det fjärde kapitlet Riksintressen redovisas hur kommunen förhåller sig till de riksintressen som finns i kommunen.

I femte kapitlet Risker och planeringsförutsättningar skapas en generell

beskrivning över hur kommunen ska hantera risker, särskilda värden och kopplingen till andra planer och program som ligger till grund för utvecklingen av kommunen.

I sjätte kapitlet Hållbarhetsbedömning görs en samlad bedömning av planförslagets

konsekvenser enligt kraven i både plan- och bygglagen och miljöbalken. Kapitlet innehåller översiktsplanens miljökonsekvensbeskrivning (MKB) samt en sammanfattning av ekologiska, ekonomiska och sociala effekter av utvecklingen.

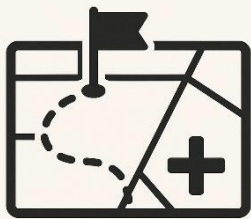
1 Laxå kommun 2040

Samtidigt som Laxå kommun utvecklas förändras också världen. Det här kapitlet beskriver mål och utmaningar som påverkar kommunen, direkt eller indirekt utifrån global, europeisk, nationell, regional och kommunal nivå. Kapitlet tar även upp mellankommunala samband och globala trender.

Inledningsvis presenteras några korta framtidsberättelser. Dessa ska ses som den samlade målbilden för översiktsplanen och beskriver politikernas framtidsbild för Laxå kommun 2040.

Sammantaget utgör kapitlet underlag för de strategier och ställningstaganden som presenteras i delen [Utvecklingsinriktning](#).

1.1 Målbild för översiktsplanen

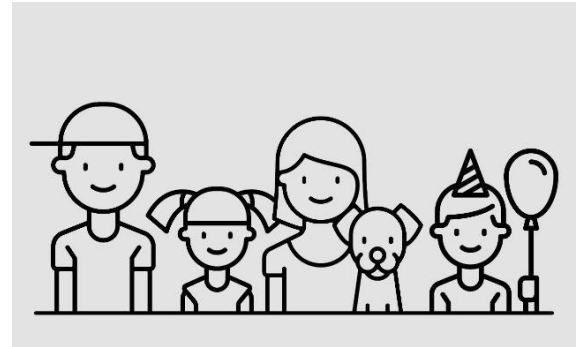
Översiktsplanen är politikernas främsta verktyg för fysisk planering. För att kunna ge vägledning i arbetet med att ta fram den nya översiktsplanen har företrädare för partierna i kommunstyrelsen diskuterat framtidsscenarioer. Arbetet har landat i fem framtidsberättelser som beskriver politikens ambitioner för Laxå kommun 2040. Den första framtidsberättelsen är En bra start i livet, den andra är Arbetslivet, den tredje är Seniorlivet, den fjärde är Innanförskap och den femte är Klimat och miljö. Berättelserna fångar de tre - ekologisk, ekonomisk och social - hållbarhetsperspektiven.

Berättelserna är också en samling av de långsiktiga frågorna som politikerna mött i

samtal med enskilda invånare, företagare, föreningsfolk och kommunens medarbetare från bland annat inspel från dialogmöten och enkäter.

Framtidsberättelserna ska ses som den samlade målbilden för översiktsplanen.

1.1.1 En bra start i livet

I Laxå kommun 2040 får alla barn och ungdomar, oavsett förutsättningar, en bra start i livet. Kommunens olika verksamheter arbetar gränsöverskridande tillsammans, vilket gör att varje barn blir uppmärksammat under hela uppväxten – från födseln till vuxenlivet.

Samarbete med vårdnadshavare, engagerade pedagoger på förskolan och tidiga stödjande insatser är viktiga framgångsfaktorer.

I skolan känner sig eleverna trygga, har studiero och upplever kunskapsglädje. Alla elever fortsätter lärandet efter grundskolan för att förverkliga sina framtidsdrömmar. Eleven väljer nästa kunskapssteg utifrån intresse och möjlighet. I Laxå finns möjlighet till vidareutbildning efter grundskolan och gymnasiet, med utbildningar som både stödjer kommunens behov inom industri och äldrevård, och samtidigt ger individer chansen att nå sina drömyrken eller prova på något nytt.

Kommunen, myndigheter, företagen och civilsamhället har ett väl etablerat lokalt samarbete som har resulterat i Sveriges bästa uppväxtmiljö för barn och unga.

Skolan har en central roll i kommunens utveckling, där mark- och vattenanvändningen möjliggör för att skolan och förskolan ska kunna utvecklas och anpassas.

1.1.2 Arbetslivet

I Laxå kommun 2040 har hållbar tillväxt hos företagen, främst de högteknologiska industriföretagen, skapat många nya arbetstillfällen.

Små likväl som stora företag frodas och företagstillväxten har gett ökade skatteintäkter som har medfört att Laxå kommun är en välmående kommun med god samhällsservice. Tillväxten har också genererat en bred tillgång till produkter och tjänster vilket i sin tur skapat fler arbetstillfällen.

Laxå kommun erbjuder många attraktiva och varierande arbetstillfällen som tillsammans arbetar för att stärka hela kommunen, där dialogen är stark och betydelsefull mellan enheter, anställda och befolkningen.

Andelen högstskoleutbildade har ökat kraftigt. Det finns arbetstillfällen i många olika branscher och det är vanligt med utvecklande karriärbyten och vidareutbildning. Både företag och offentlig sektor i kommunen upplever att kompetensförsörjningen fungerar. Arbetslösheten är mycket låg. Arbetspendlande med tåg är betydande till och från närliggande kommuner. De högteknologiska företagen har tagit en viktig position i en minskad klimatpåverkan.

Kommunens insatser med att stärka företagsklimatet utgår från företagets och den enskildes behov och förutsättningar. Kommunen har goda kontakter med företagen och nyföretagandet har ökat kraftigt.

Arbetslivet kännetecknas av trivsel, god arbetsmiljö och livslångt lärande.

Mark- och vattenanvändningen möjliggör för arbetslivets utveckling genom att det finns tydliga arbetssätt med att hantera kommunens mark vid företagsförfrågningar och fortsatt utveckling av redan etablerade företag.

1.1.3 Seniorlivet

I Laxå kommun 2040 har de seniora invånarna ett gott liv och ingen behöver vara ensam.

Andelen äldre har minskat till följd av inflyttning och det råder balans mellan den arbetande befolkningen och de äldre.

Utbudet av digitala vård- och omsorgstjänster har medfört att fler äldre med behov bor kvar hemma med en god livskvalitet. För de som vill flytta finns det ett utbud av marknära tillgänglighetsanpassade bostäder nära service.

Den kommunala vården har god kapacitet att ta emot de äldre som har särskilda behov. Den genomsnittliga livslängden ligger i nivå med rikssnittet.

Föreningarna ansvarar för aktiviteter och det finns ett brett utbud av studiecirklar och kurser.

Seniorlivet kännetecknas av trygghet och gemenskap.

Den fysiska planeringen och mark- och vattenanvändningen inkluderar äldres perspektiv i utformningen av bostäder men även av offentliga platser.

1.1.4 Innanförskap

I Laxå kommun 2040 lämnas ingen utanför. Alla får vara med och bidra till samhällsutvecklingen, oavsett vem man är och varifrån man kommer. Alla har en plats och alla blir lyssnade till och hörda.

Laxå kommun är ett jämlikt och rättvist samhälle där alla är lika mycket värda och delaktighet genomsyrar demokrati och medbestämmande. Nyinflyttade bjuds in i gemenskapen på arbetsplatser och till föreningars aktiviteter. Utlandsfödda får svenskundervisning varvad med arbetspraktik, och vid behov nya yrkeskunskaper, vilket leder till en snabb etablering på arbetsmarknaden. Invånare med funktionsvariationer upplever en meningsfull sysselsättning och deras erfarenheter och kunskaper tas tillvara.

Ungdomar som saknar framtidstro fångas tidigt upp av samhället och stödinsatser sätts snabbt in.

Brottsligheten i kommunen är lägst i Sverige.

Utanförskap har ersatts av innanförskap.

Alla bjuds in till att delta i den fysiska planeringen, där deltagandet betonas av medbestämmande.

1.1.5 Klimat & miljö

I Laxå kommun 2040 är miljömålen uppfyllda, skyddsvärda miljöer har någon form av långsiktigt skydd, vattenmiljöer och våtmarker har förbättrats och återställts, den biologiska mångfalden är rikare än nu och det produceras minst lika mycket fossilfri energi som hela kommunen tillsammans gör av med.

Företagen i kommunen driver omställningsarbetet mot ett klimatsmart samhälle och har tagit över ledarrollen från kommunen. De statliga skogarna brukas varierat, är koldioxidneutrala och även de privata skogsägarna har ställt om till alternativa och anpassade skogsbruksmetoder i stället för konventionellt skogsbruk.

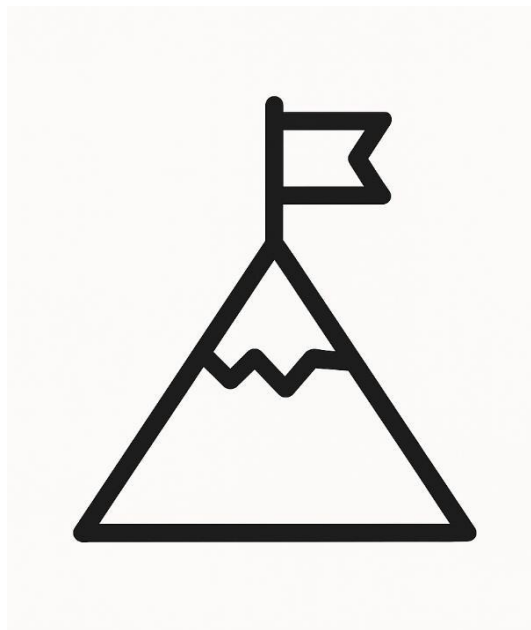
Den ortsnära skogen brukas mycket varsamt och träden bidrar till att utjämna klimatförändringens verkningar i samband med höga temperaturer, kraftiga vindar och skyfall.

Det var länge sedan kommunens fordon, skolskjutsar och länsbussar gick över till el och vätgas och nu kör också i stort sett alla invånare fossilfritt. Det vanligaste transportsättet i tätorterna är via aktiv transport via cykel och gång.

Den lokala livsmedelsproduktionen har ökat och bidrar till ett levande landskap och minskade transporter. Närodlade och säsonganpassade livsmedel säljs lokalt till glädje för invånarna och besökare. Naturbetesmarkerna i kommunen har ökat.

En hållbar mark- och vattenanvändning sker i kommunens alla delar, där planeringen tar hänsyn till, platsens specifika förutsättningar, påverkan en etablering kan få och hur effekter kopplade till klimatförändringarna ska hanteras.

1.2 Mål och utmaningar

Översiktsplanen påverkas av ett stort antal mål, strategier och ställningstaganden. Den här delen av översiktsplanen beskriver ett urval av de mål och utmaningar som påverkar oss, direkt eller indirekt; globala, europeiska, nationella, regionala och kommunala.

1.2.1 Agenda 2030

Hösten 2015 antog FN:s 193 medlemsstater Agenda 2030 för hållbar utveckling. Medlemsstaterna åtog sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid, att utrota fattigdom och hunger överallt, att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder, att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen, att alla ska kunna åtnjuta de mänskliga rättigheterna, att främja jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, att vidta ansträngningar för att nå dem som är mest utsatta först samt att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Att Laxå kommun ska utvecklas hållbart ekologiskt, ekonomiskt och socialt, är en given utgångspunkt för översiktsplanen. Den fysiska planeringen har både direkt och indirekt inverkan på flera av målen i Agenda 2030.

Översiktsplanen har därför en viktig roll i Laxå kommuns bidrag till att Sverige ska kunna nå målen i Agenda 2030.

1.2.2 Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn.

Barnkonventionen är ett rättsligt bindande, internationellt avtal, som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. Sedan den 1 januari 2020 är 42 av barnkonventionens 54 artiklar också svensk lag.

Kommunledningen har inrättat ett lokalt barnrättsnätverk för att på ett strukturerat och övergripande sätt arbeta med barnrättsfrågor. Gruppen har arbetat fram en implementeringsplan för barnkonventionen samt en åtgärdslista. Dessa handlingar är fastställda i kommunledningsgruppen och politikerna får information i nämnder en gång per år. Tjänstepersoner deltar också i det regionala barnrättsnätverket.

Att barnkonventionen samt barns och ungdomars rättigheter beaktas i översiktsplanen är centralt för att kommunen ska kunna erbjuda en god uppväxtmiljö för barn och unga.

1.2.3 Sveriges miljömål

Miljömålen är beslutade av Sveriges riksdag och är styrande för allt miljöarbete som Sverige bedriver nationellt, inom EU och internationellt. Miljömålen består av ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål.

Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” ([Naturvårdsverket, 2023](#)).

Miljökvalitetsmålen anger tillståndet i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

De 16 målen är:

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård *
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö *
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt och djurliv

Översiktsplanen ska bidra till att miljömålen kan nås. Dock är inte mål 10 Hav i balans samt levande kust och skärgård eller mål 14 Storslagen fjällmiljö relevanta för Laxå kommun.

1.2.4 Sveriges folkhälsomål

Folkhälsopolitiken är beslutad av Sveriges riksdag. Det folkhälsopolitiska ramverket består av ett övergripande nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden. Målen gäller för alla aktörer i Sverige, statliga, regionala och kommunala.

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Målet tydliggör samhällets ansvar som förutsätter ett gemensamt och tvärssektoriellt arbete.

De åtta målområdena är:

1. Det tidiga livets villkor

2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter.
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Översiktsplanen kan bidra till att skapa förutsättningar för jämlik hälsa.

1.2.5 Regional utvecklingsstrategi

För att utveckla en region krävs en gemensam utgångspunkt. Region Örebro läns regionala utvecklingsstrategi för 2022–2030 är en plattform för länets aktörer att utgå ifrån i det gemensamma arbetet för en hållbar regional utveckling.

Översiktsplanen bidrar till att uppnå den regionala utvecklingsstrategins tre övergripande mål:

- Stark konkurrenskraft
- Hög och jämlik livskvalitet
- God resurseffektivitet

Den regionala utvecklingsstrategin har tio prioriterade områden som är långsiktigt strategiskt viktiga och där det behövs en hög grad av samverkan för att kunna ställa om till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Samverkan är viktigt för att länet fortsatt ska kunna vara attraktivt och pulserande med likvärdiga förutsättningar i länets samtliga kommuner.

De tio prioriterade områdena är:

1. Näringsliv och entreprenörskap
2. Innovationskraft och specialisering
3. Kunskapslyft och utbildning
4. Kompetensförsörjning och matchning
5. Social sammanhållning och demokrati
6. Hälsofrämjande arbete och hälso- och

sjukvård

7. Klimat, miljö och energi
8. Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer
9. Transporter och infrastruktur
10. Upplevelser och evenemang

1.2.6 Kommunala styrdokument

I Laxå kommun finns ett antal strategiska styrdokument som har beaktats i framtagandet av översiktsplanen.

Ett av dom viktigaste strategiska styrdokumenterna är Laxå kommuns vision:

”En välmående plats med hög trivselfaktor, stark sammanhållning och öppenhet mot omvärlden”

Visionen är kommunens långsiktiga mål, drömbilden för hur platsen Laxå kommun ska uppfattas 2030. Alla som bor och verkar i Laxå äger visionen och den ger oss livskraft. Tillsammans bygger vi steg för steg en ännu attraktivare plats. Visionen är ett övergripande styrande dokument för den framtida strategiska planeringen.

Laxå kommun beslutar årligen om verksamhetsmål och budget för kommande år. För 2024 och framåt planerar politiken att införa fem övergripande målbilder och som har bäring på framtagandet av översiktsplanen:

- Finansiella mål
- Personalpolitiska mål
- Tre verksamhetsmål;
 - I Laxå kommun finns Sveriges bästa skola
 - Laxå kommun utvecklas hållbart
 - Vi utvecklar samhällsbygget i hela kommunen

Här följer ett urval av dokument som har beaktats i framtagandet av översiktsplanen:

- Hasselfors utvecklingsplan

- Laxå utvecklingsplan
- Röfors utvecklingsplan
- Finnerödja utvecklingsplan
- Tiveds utvecklingsplan
- Näringslivsprogrammet
- Bostadsförsörjningsprogrammet
- Folkhälsoplan
- Klimatstrategi och energiplan
- Naturvårdsprogrammet
- Plan för bredbandsutbyggnad
- Plan för integration och arbetsmarknad
- Plan – Strategi för energieffektivisering
- Plan – Varuförsörjningsplan
- Plan – Vattenförsörjningsplan
- Plan – Vindbruksplan
- Centrala Laxå
- Miljöpolicy
- Klimatpolicy
- Kulturplan

1.2.7 Bilden av Laxå

År 2016 beslutade kommunstyrelsen att fastställa en varumärkesplattform för platsen Laxå kommun.

Varumärkesplattformen, ”Bilden av Laxå”, hjälper oss bygga och förmedla en stark och attraktiv bild av platsen Laxå kommun. Vi utgår från värdegrundens ledord; Positiv attityd, Framåtanda, Respektfull, Lyhörd, och tar riktning mot vår gemensamma bild av framtiden; Vision 2030.

Varumärkesplattformen innehåller sju målområden; skolan, näringslivet, boendet, pendlingen, äldreomsorgen, ekonomin, Laxåandan, som beskriver vad som är viktigt i vår strävan att nå visionen och som översiktsplanen kan bidra till att förverkliga.

Skolan

Vårt viktigaste uppdrag är att ge alla barn,

oavsett förutsättningar, en bra start i livet. Skolan har en mycket viktig roll i det arbetet och vi behöver ständigt utveckla skolverksamheten.

En nyckelfaktor till att förbättra elevers möjlighet att klara sin utbildning är att se utmaningen som en samhällsfråga som inte bara berör skolan. Ett sådant synsätt betyder att fler delar av samhället och kommunen behöver vara mer delaktiga i arbetet med att ge barn och unga en bättre uppväxt, så att fler klarar skolan. Vi behöver angripa skolans utmaning ur ett bredare samhällsutvecklingsperspektiv.

Näringslivet

Våra företag spelar en mycket viktig roll för vår utveckling och attraktionskraft. Vårt näringslivsarbete ska prioriteras och företagsklimatet ska vara riktigt bra. Genom att lyssna på våra företagare kan vi bli bättre på att tillgodose deras önskemål och behov. Laxå kommun ska vara en attraktiv kommun att starta och driva företag i.

Boendet

Vi ska utifrån marknadens efterfrågan tillskapa tomter, få igång bostadsbyggandet och Laxåhem ska renovera befintliga bostäder till en attraktiv standard. Viktiga tillgångar som vi har är byggklara tomter i tätorter eller med sjönära lägen.

Pendlingen

Närheten till Örebro är ett av våra starkaste kort. Det är av största vikt att tågen går på utsatt tid för att pendlingen ska fungera. Vi behöver också verka för fler tågstopp anpassade till jobb, skola och fritid. Busstrafiken och andra kollektivtrafiklösningar behöver också utvecklas för att möta pendlarnas behov i hela kommunen och stimulera besöksnäringen.

Äldreomsorgen

I framtiden ökar andelen äldre i vår kommun. Korttidsvården behöver utökas och behovet av anpassade vårdplatser förväntas öka. Vi vill också ha en hög kvalitet i vården som omfattar förebyggande aktiviteter, god bemanning med välutbildad personal, ändamålsenliga lokaler, näringsriktig mat och att möta varje äldres särskilda behov.

Ekonomi

Utgångspunkten är en ekologiskt och socialt hållbar ekonomi. Ambitionen är att ha en så låg kommunalskatt som möjligt och samtidigt kunna ge bra service till invånarna. Det är en tuff utmaning som vi klarar genom god hushållning, effektiviseringar, kloka investeringar och genom att ha ordning och reda i våra finanser.

Laxåandan

Vi behöver ta vara på det som redan finns i kommunen och utveckla en gemensam Laxåanda. Något som håller ihop vår kommun, som vi kan vara stolta över och som omvärlden tilltalas av.

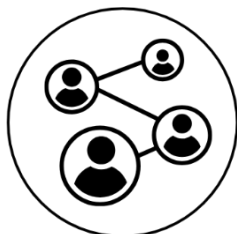
Orterna ska även fortsatt kunna ha en stark "by-gemenskap" där man tillsammans verkar för just sin ort. För att överleva som plats behöver vi också en gemensam Laxåanda för hela Laxå kommun, där vi respekterar, har tillit till varandra och arbetar tillsammans mot gemensamma mål.

1.2.8 Internationella, nationell, regionala perspektiv i översiktsplanen

Utifrån texten i denna del synliggörs de mål, strategier och ställningstaganden som översiktsplanen omfattas av. Översiktsplanen hjälper till med att tratta ner underlaget från internationell, nationell och regional nivå till lokal nivå genom att presentera hur marken och vattnet ska användas fram till år 2040. Mer konkret hur marken och vattnet ska

användas kommer presenteras i kapitlen [Utvecklingsinriktning](#) och [Mark- och vattenanvändning](#).

1.3 Mellankommunala samband

Laxå kommun är en del av en regional arbetsmarknad, i första hand sker ut- och inpendling för arbete i södra Örebro län, främst mellan Örebro och Laxå. Det förekommer också arbetspendling till Västra Götalands län mellan bland annat Laxå kommun och Gullspångs kommun. Med anledning av den planerade batterifabriken i Mariestad beräknas arbetspendling söder ut öka under planperioden. Även arbetspendling till Skövde kan komma att öka då Volvo har utvecklingsplaner.

Inom 40 minuter finns det tillgång till två lärosäten när det kommer till högre utbildning, Örebro universitet och Högskolan i Skövde.

När det gäller högre utbildning är Skövde enklare att nå för boende i Laxå tätort då tågresan tar cirka 35 minuter och högskolan ligger på promenadavstånd. Till Örebro tar tågresan cirka 40 minuter och sedan krävs anslutningsbuss till universitetet.

Laxå kommun har ett antal mellankommunala och regionala samband samt samarbeten, i detta kapitelavsnitt listas några centrala.

1.3.1 Samarbeten

Här presenteras några relevanta mellankommunala samarbeten.

Samhällsbyggnad Sydnärke

En gemensam nämnd och förvaltning för kommunerna Laxå, Askersund och Lekeberg. Värdkommun för verksamheten är Askersunds kommun. Verksamheten är organiserad i två förvaltningar. Byggförvaltningen ansvarar bland annat för detaljplaner, strandskydd, bygglov, kartor och geografiska databaser. Miljöförvaltningen ansvarar bland annat för hälsoskydd, kontroll av livsmedelsföretag, anmälningar och tillsyn enligt miljöbalken, naturskydd och vattenfrågor.

Sydnärkes IT-nämnd

En gemensam nämnd och förvaltning för kommunerna Laxå, Askersund, Lekeberg och Hallsberg. Värdkommun för verksamheten är Lekebergs kommun. Verksamheten ansvarar bland annat för att drifva och förvalta kommunernas verksamhetssystem och de kommunala nätverken samt ge support till kommunernas medarbetare och strategiskt stöd till verksamheterna kring IT-frågor.

Nerikes Brandkår

Ett kommunalförbund där kommunerna Laxå, Örebro, Kumla, Hallsberg, Lekeberg, Askersund, Lindesberg, Nora och Ljusnarsbergs samverkar om räddningstjänst och olycksförebyggande verksamhet.

Sydnärkes kommunalförbund

Förbundets uppgift är att ansvara för avfallshanteringen i medlemskommunerna Laxå, Askersund, Hallsberg och Lekeberg. Detta innebär ett ansvar för insamlingen av hushållsavfall samt driften av återvinningscentralerna i kommunerna. Förbundet driver fyra egna återvinningscentraler i Laxå, Hallsberg, Fjugesta och Askersund. Sedan 1 januari 2024 omfattas verksamheten även av förpackningsinsamling.

Sydnärkes Utbildningsförbund

Utbildningsförbundet är ett kommunalförbund med Laxå, Askersund och Hallsberg som medlemskommuner. Utbildningsförbundets uppdrag är att leda och ansvara för utbildningar inom de frivilliga skolformerna, det vill säga gymnasial utbildning, vuxenutbildning och uppdragsutbildning. Utbildningsförbundet svarar även för samarbete/samverkan med andra utbildningsanordnare samt för arbetsmarknadskontakter inom ansvarsområdet.

1.3.2 Infrastruktur

Järnvägar

Västra stambanan går genom Finnerödja och Laxå. Regionaltåg har tågstopp i Laxå och är strategiskt viktiga för kommunens utveckling. Järnvägen är en av Sveriges viktigaste för persontransporter och är helt avgörande för godstrafikens möjligheter att ta sig till och från Göteborgs hamn. Trafikverket ser att Västra stambanan är överbelastad. Den åtgärd som kommunerna längs Västra stambanan presenterat för att kraftigt öka kapaciteten och som har stöd i olika rapporter är en fyrsparslösning mellan Alingsås och Göteborg. När den blir till stånd kommer järnvägstrafiken

via Laxå att öka vilket är till gagn för godstrafik och för skol- och arbetspendling.

Den enkelspåriga Värmlandsbanan, mellan Laxå och Kil, är mycket trafikerad och trafikeras bland annat av snabbtåg mellan Stockholm och Oslo. Förslag finns på att bygga ny järnväg med dubbelspår för snabbtåg mellan Örebro och Kristinehamn samt komplettera enkelspåret till dubbelspår mellan Kristinehamn och Kil. Detta kan komma att öppna möjligheter för ökad person- och godstrafik mellan Laxå och Värmland.

Virkesterminalen i Laxå hanterar omlastning mellan tåg och lastbil och har tillgänglighet till Västra Stambanan. Setra i Hasselfors hanterar järnvägstransporter via ett stickspår från Värmlandsbanan in på sågens område.

Kinnekullebanan sträcker sig från Håkantorp, via Lidköping och Mariestad, till Gårdsjö. Där binds den samman med Västra stambanan med vissa stopp i Laxå, Hallsberg och Örebro. Kinnekulletåget, persontrafik, trafikeras av Västtrafik. Norr om Mariestad förekommer det godstrafik.

Vägar

E20 går rakt igenom Laxå kommun och passerar genom Laxå samt i utkanten av Finnerödja. Väg 205 från Askersund via utkanten av Rönfors, genom Laxå och vidare till Degerfors är av regional vikt. Genom cirkulationsplatsen i Laxå passerar i genomsnitt 12 000 fordon per dygn varav åtskilliga är tyngre fordon.

Region Örebro läns trafikförsörjningsprogram 2021–2030 Trafikförsörjningsprogrammet beskriver hur länet ska ta sig till en attraktiv och flexibel kollektivtrafik. Programmets mål för kollektivtrafik och serviceresor är:

- Alla i länet ska ha tillgång till någon form av kollektivtrafik.
- Fysisk och digital infrastruktur ska förbättras och förenkla

resenärsupplevelsen.

- Resenärers nöjdhet med senaste resan ska öka.
- Negativ påverkan på hälsa och miljö ska minska genom att luftkvaliteten ska bli bättre och buller ska minska via kollektivtrafiken.
- Prisnivåer och biljettutbud ska hållas konkurrenskraftiga för ett ökat hållbart resande.

Västra Götalands trafikförsörjningsprogram 2021–2025

Trafikförsörjningsprogramet är det övergripande styrdokumentet för kollektivtrafikens utveckling i Västra Götalandsregionen. Det övergripande målet är att öka andelen hållbara resor med fokus på att den samlade andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång ska öka. En del av programmet, Målbild 2035, beskriver hur tågtrafiken i Västsverige kan utvecklas fram till 2035 inklusive förbättrade förbindelser mellan grannlänens regioncentrum. Målsättningen i målbilden är att tågresandet i Västsverige ska trefaldigas från 2006 till 2035.

Länsplan för regional transportinfrastruktur i Örebro län 2022–2033

Länsplanen är ett viktigt verktyg för att utveckla länet och för att hantera utmaningar som framkomlighet, trafiksäkerhet och tillgänglighet i transportsystemet. Planen styrs av politiska beslut tagna på både nationell och regional nivå. Region Örebro län ansvarar för att kartlägga behov, planera och prioritera mellan olika åtgärder i regionens transportsystem. Trafikverket ansvarar för att genomföra åtgärder i länsplanen. Länsplanen innehåller åtgärder som utvecklar den regionala infrastrukturen i form av tillgängliga hållplatser, nya cykelvägar, förbättring av statliga och regionala vägar samt utveckling av järnvägar i länet.

1.3.3 Sjukvård

Inom Region Örebro län finns tre sjukhus, Universitetssjukhuset Örebro (USÖ), Karlskoga lasarett och Lindesbergs lasarett. Karlskoga lasarett är ett akutsjukhus som främst är till för invånarna i västra Örebro län, dit Laxå kommun tillhör, och östra Värmlands län.

Region Örebro län har en vårdcentral i Laxå. I samma byggnad finns Familjecentralen, som ger stöd till blivande föräldrar samt till föräldrar med barn 0–18 år. Även Folk tandvårdens Laxå klinik finns i samma byggnad.

1.3.4 Utbildning

Gymnasieelever i Laxå kommun går vanligen på Alléskolan i Hallsberg som är en gemensam skola för kommunerna Laxå, Askersund och Hallsberg. Sydnärkes kommunalförbund ansvarar för Alléskolan som är länets största skola med cirka 1 500 elever.

Andra skolor som kommunens gymnasieelever vanligtvis går på är Rudbecksgymnasiet och Virginska gymnasiet i Örebro. Det finns även fler gymnasieskolor som boende i Laxå kommun går på både som ligger i och utanför Örebro.

Sydnärkes Utbildningsförbund ansvarar också för Allévux som erbjuder yrkesutbildningar och svenska för invandrare (SFI).

Örebro universitet har cirka 16 000 studenter och cirka 1 700 anställda, varav drygt 130 professorer. Här finns en lång rad attraktiva utbildningar, som till exempel läkare, sjuksköterska, psykolog, jurist och civilingenjör. Universitetet har en stark forskning inom medicin, psykologi, miljövetenskap och datavetenskap. Centrum för tillämpade autonoma sensorsystem (AASS) bedriver internationellt erkänd forskning inom artificiell intelligens och autonoma sensorsystem. Ett av universitetets viktigaste uppdrag är samverkan

med näringsliv och offentlig sektor för att möta framtidens utmaningar.

Högskolan i Skövde har cirka 11 000 studenter och drygt 500 anställda, varav ett 40-tal är professorer. Högskolan erbjuder utbildningar på grundnivå och avancerad nivå inom områdena data och IT, dataspelsutveckling, ekonomi och samhälle, teknik och biovetenskap, vård och hälsa samt beteendevetenskap. Högskolan har norra Europas största och Sveriges i särklass bredaste utbud av dataspelsutbildningar. Forskning bedrivs inom fem specialiseringar: informationsteknologi, systembiologi, virtual engineering, hälsa och lärande samt framtidens företagande.

1.3.5 Arbetsmarknad

Industriföretagen i kommunen står för en mycket stor del av sysselsättningen. Exempel på större företag med avancerad tillverkning är ESAB, Laxå Special Vehicles och Stellana. Merparten av det som tillverkas i kommunen går på export. Skogsnäringen är betydande och Setra sågverk i Hasselfors har en omfattande verksamhet med många anställda. Offentlig sektor är en stor arbetsgivare, där kommunen är störst med drygt 400 medarbetare. Besöksnäringen vid E20 tillsammans med den lokala handeln är också viktiga för sysselsättningen.

Småföretagen har även en betydande roll i kommunen och erbjuder en variation av arbetstillfällen och tjänster.

Enligt 2019 års statistik pendlar 740 personer in, varav 138 från andra län. 889 personer pendlar ut, varav 196 till övriga län. Bedömning är att utpendlingen, tillsammans med inflyttning, kan öka i framtiden med anledning av den planerade batterifabriken i Mariestad och större etableringar i Hallsberg.

Laxå kommun är en del av Örebro läns arbetsmarknad, främst den södra. Business

Region Örebro som hanterar näringslivsfrågor och skapar tillväxt genom att fler företag startar, etablerar sig och växer i regionen, är ett partnerskap mellan kommuner i Örebro län.

En viss utveckling av en arbetsmarknadstillhörighet söderut kan komma att ske med anledning av satsningar i Mariestad.

1.3.6 Turism

Tivedens nationalpark. Foto: Pavel Koubek.

Besöksnäringen i Laxå kommun består till stor del av restauranger, boende och handel vid E20 i Laxå tätort samt boendeanläggningar runt Tivedens nationalpark. Det råder brist på stugor, hotell och ställplatser för husbilar i området runt nationalparken. Besöksnäringen i Tiveden har potential att utvecklas till turism året runt.

Destination Tiveden är en samverkansplattform där kommunerna Laxå, Askersund och Karlsborg möts och diskuterar gemensamma besöksnäringssfrågor. Även kommunerna Töreboda och Gullspång deltar, men mer sporadiskt. En stor del i samarbetet är destinationswebbplatsen Tiveden.se som marknadsför "Bo, Äta, Göra" i området runt nationalparken. Cirka 50 % av de runt 150 000 årliga besökarna i nationalparken är från utlandet, främst Tyskland och Nederländerna.

Naturrestatet Norra Vätterns skärgård i Askersund utreds för att eventuellt kunna bli en nationalpark. Om den utredningen

resulterar i en ny nationalpark kan antalet besök i Laxå kommun även komma att påverkas.

Laxå kommun utropade sig till Sveriges första och hittills enda ekoturismkommun under namnet Tiveden Ekoturismområde. Kärnan i den digitala naturkartan är naturpärlorna i kommunen. Den digitala naturkartan finns översatt till engelska, tyska, nederländska och finska. Laxå kommun är ett finskt förvaltningsområde.

Region Örebro län har ett ansvar för länets övergripande utvecklingsfrågor gällande turism och besöksnäring.

1.4 Omvärldsanalys

1.4.1 Laxå och omvärlden

Som hjälp för att i någon mån kunna förutsäga framtiden kan Laxå kommun förhålla sig till trender och olika omvärldsfaktorer. SKR (Sveriges kommuner och regioner) har identifierat fem övergripande spänningsfält som långsiktigt påverkar det kommunala uppdraget och som översiktsplanen, mer eller mindre, behöver ta hänsyn till. Dessa globala drivkrafter, som också brukar benämnas megatrender, har rörelser som går åt olika håll och därför är det klokt att beskriva dem som spänningsfält.

De fem spänningsfälten är:

- Demografi
- Globalisering
- Grön omställning
- Värderingar
- Teknikutveckling

Texterna nedan bygger i stor utsträckning på SKRs rapport Vägval för framtiden 5 – En spaning mot år 2035. Rapporten går att hitta på SKRs webbplats.

1.4.2 Demografi

Befolkningsutvecklingen i världen bromsar in. Många länder i Europa liksom internationella stormakter får en allt äldre befolkning – vilket påverkar deras ekonomier och samhällsstrukturer. Detta tillsammans med annat bidrar till nya geopolitiska spänningar i världen.

I en majoritet av Sveriges kommuner, främst i lands- och glesbygd, minskar andelen invånare i yrkesverksam ålder samtidigt som andelen 80+ ökar snabbt. Allt färre förvärvsaktiva måste försörja allt fler äldre, vilket bidrar till en hög demografisk försörjningskvot. Bristen på personal inom många olika yrken kommer att öka, bland annat inom vården.

Prognoserna pekar på ett minskat barnafödande och minskad invandring vilket medför att skolor och förskolor behöver stänga. Många lands- och glesbygdskommuner kommer att minska i befolkning.

SCBs prognoser för Laxå kommun fram till 2040 visar på en gradvis minskad befolkning, minskat barnafödande, en växande andel äldre befolkning och att andelen yrkesverksamma minskar.

1.4.3 Globalisering

I en mer osäker tid påverkar säkerhetspolitik och ekonomisk politik förutsättningarna för frihandel och global konkurrens. Begränsas

handelsutbytet så drabbar det även försörjningen av viktiga varor och tjänster hos kommuner och regioner.

Senaste årens utveckling med pandemi och krig i närområdet har bidragit till en mer aktiv diskussion om vilken roll EU ska ha kring politiska frågor som säkerhet, ekonomi, kultur med mera.

Mycket talar för att vi nu går in i en period där förutsättningarna är mer oförutsägbara. I och med att svenska företag är starkt internationaliserade riskerar de att dras med i olika sanktionsaktiviteter som är svåra att förutse och vars effekter kan ha betydande påverkan för verksamhet som bedrivs på olika orter i Sverige.

En betydande del av det som tillverkas i Laxå kommun går på export och företagen i kommunen, och därmed sysselsättning och skatteintäkter, kan komma att påverkas negativt. Flera av företagen i kommunen har utländska ägare.

1.4.4 Grön omställning

Den gröna omställningen går allt snabbare, men fortfarande alltför långsamt. Det behövs åtskilliga, och i många fall kraftfulla åtgärder för att begränsa klimatförändringarna och hejda förlusten av biologisk mångfald, liksom för att hantera konsekvenserna av dessa förändringar.

De scenarier som tonar fram i globala klimatmodeller visar på utbredd hetta och torka. Effekter i form av skördekatastrofer, svält och massflykt är sannolika. Dess påverkan på länders och hela regioners ekonomier och finansiella system är betydande.

Återvinning och att undvika ta bilen är bra sätt att minska utsläpp i vardagen. Omställningen till att leva mer hållbart genom att minska människans påverkan på naturen har än så

länge varit otillräckliga, vilket innebär att mer behöver göras.

I Laxå kommun, där marken till stor del består av skog, är skogsbrukets omställning till alternativa metoder som tar större hänsyn till miljön av stor betydelse.

Tillverkningsindustrin i kommunen har en viktig roll i klimatomställningen och kan bidra genom innovativa lösningar och smartare processer. Kollektivtrafikens utbud i kommunen tillsammans med mer tätortsnära bebyggelse har betydelse för invånarnas möjligheter att minska bilresandet.

1.4.5 Värderingar

Värderingar är en central del av vår identitet och påverkar våra beteenden i vardagen, vid olika val i livet och i vårt förhållande till medmänniskor. Människors förtroende för varandra och institutioner är en grundläggande byggsten för stabila och effektiva samhällsinstitutioner. Tolerans gentemot olikheter, kreativitet och entreprenörskap främjar innovation och ekonomisk tillväxt.

I internationella jämförelser beskrivs Sverige som det land i världen där värderingar kopplade till sekularisering, valfrihet, självförverkligande, jämställdhet och medbestämmande värderas högst.

På så vis ska Laxå kommun förhålla sig till diskussioner om frågor som på olika sätt rör identitet, exempelvis; religion, hbtqia+, invandring och stad/landsbygd. Kommunen ser att innanförskap och samarbete går hand i hand och är något som vi behöver satsa mer på för att skapa ett konkurrenskraftigt samhälle som genomsyras av trivsel och gemenskap.

1.4.6 Teknikutveckling

Digital teknik är verktyg, liksom alla verktyg kan det användas för att lösa problem eller

skapa nytta och värde. Men de kan också orsaka skada och skapa splittring. Det som skiljer den nya tekniken från andra verktyg som mänskligheten har utvecklat är att dessa system i kombination med AI har förutsättningar att bli självgenererande och autonoma. Konsekvenserna av detta är svåra att förutse därför är det viktigt att det finns en medvetenhet om de potentiella risker och utmaningar som följer med utvecklingen.

Den snabba hastigheten i utvecklingen som vi bevittnar beror på att vi har haft betydande framgångar inom flera olika tekniska områden som till exempel AI och utvecklingen av kvantdatorer och 5G-nät.

Ny teknik kan bidra i hanteringen av klimatkrisen, sjukvården kan få tillgång till mer avancerade mediciner eller operationer, vi kan förebygga ohälsa på nya sätt, skolan kan individanpassa undervisningen och inom samhällsbyggnad kommer vi kunna optimera resursanvändande.

På samma sätt som appar och mobil uppkoppling förändrade beteenden för 15 år

sedan kommer nya sätt att interagera med teknik förändra vår tillvaro framåt och vi kan överlämna mer arbete till maskiner och på sätt skapa utrymme för annat värdeskapande.

Hur Laxå kommuns verksamheter kommer att påverkas av den snabba utvecklingen är inte säkert, men att tekniken kommer att förändra våra arbetssätt och den service vi ger till våra invånare - det kan vi vara säkra på.

1.4.7 Anpassning i en snabbt föränderlig värld

Utifrån omvärldsanalysen ser kommunen behovet av att snabbt kunna ställa om ifall nuläget förändras. Översiktsplanen behöver således inkludera en flexibilitet för att säkerställa en ändamålsenlig samhällsplanering som även ska vara aktuell många år framåt.

Det gör att utvecklingen i kommunen behöver bygga vidare på en robust grund, genom att bland annat inkludera beredskapsperspektivet i den framtida mark- och vattenanvändningen.

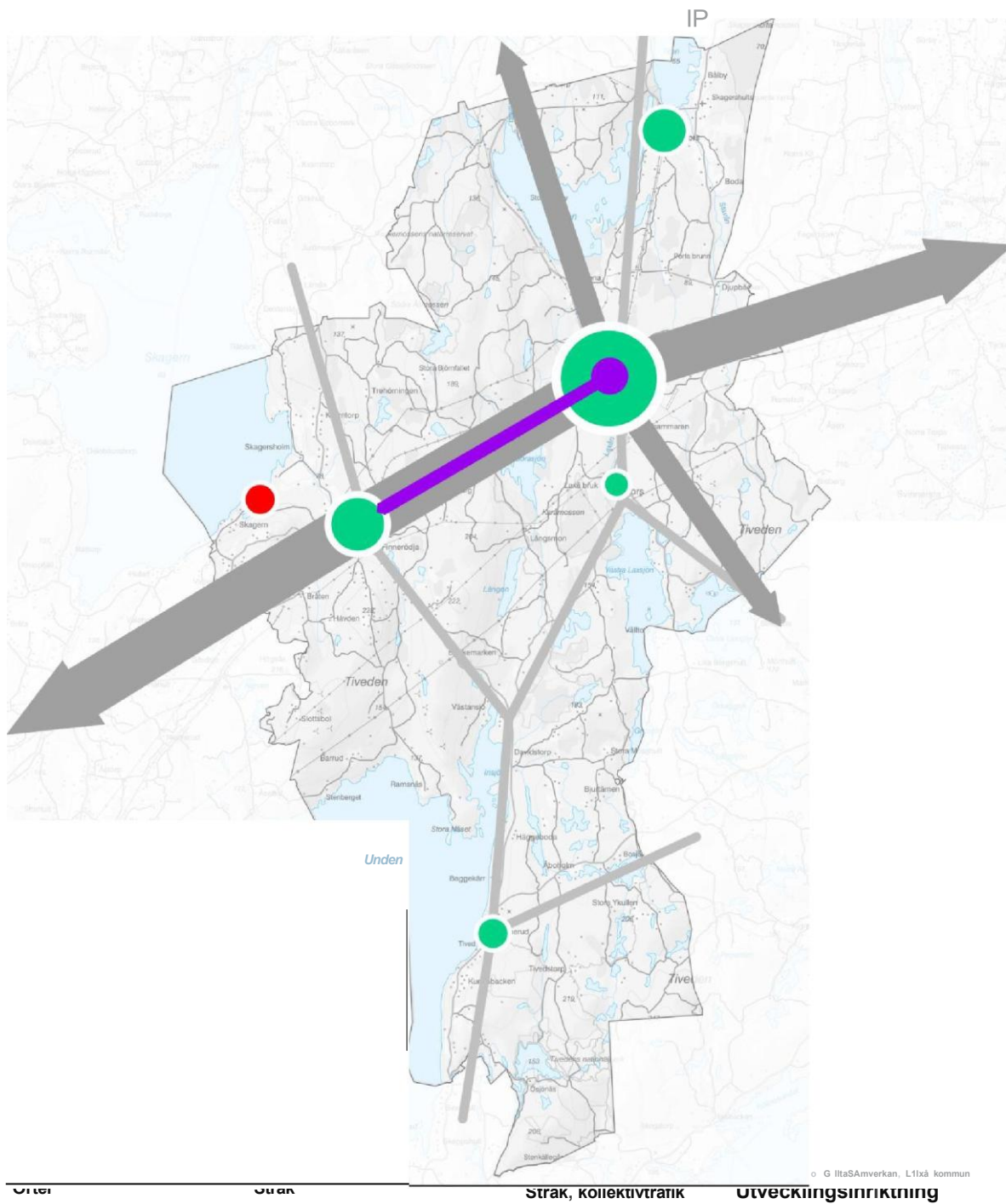
2 Utvecklingsinriktning

Översiktsplanens utvecklingsinriktning beskriver på ett strategiskt sätt hur Laxå kommun genom sin mark- och vattenanvändning, ska utvecklas hållbart. I utvecklingsinriktningen visas de övergripande strukturerna för bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer. Avsnittet inleds med en presentation av sju övergripande strategier som ska vara vägledande för kommande prioriteringar och

beslut vad gäller detaljplanering, bygglov, miljöprövningar och kommunala investeringar.

Strategierna har ingen inbördes ordning och ska vid tillämpning vägas samman och ses som en helhet. Förslag och projekt som stödjer merparten av strategierna ska prioriteras högt medan förslag och projekt som endast stödjer några få eller går emot strategierna ska prioriteras lågt.

Avsnittet baseras på informationen i avsnittet Laxå kommun 2040.

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Orter

● Centralort

Objektsbeskrivning

Laxå är kommunens centralort med ett omfattande serviceutbud, många arbetstillfällen och goda pendlingsmöjligheter med buss och tåg. Laxå är den ort i kommunen som bedöms ha störst tillväxtpotential.

Riktlinje

Kommunens planeringsinriktning är formulerad i sju kommunövergripande strategier och gäller för hela kommunens yta.

● Serviceort

Objektsbeskrivning

Finnerödja är en serviceort med begränsat utbud. Orten fyller en funktion också för boende i den omgivande landsbygden.

Riktlinje

Kommunens planeringsinriktning är formulerad i sju kommunövergripande strategier och gäller för hela kommunens yta.

● Mindre ort

Objektsbeskrivning

De mindre orterna är beroende av service i Laxå och Finnerödja samt service i angränsande kommuner. Avsaknad av lokal service medför att de mindre orterna inte förväntas få en större befolkningstillväxt.

Riktlinje

Kommunens planeringsinriktning är formulerad i sju kommunövergripande strategier och gäller för hela kommunens yta.

● Framtida mindre ort

Objektsbeskrivning

Område med spridd bostadsbebyggelse som i framtiden kan växa till en mindre sammanhållen ort.

Riktlinje

Kommunens planeringsinriktning är formulerad i sju kommunövergripande strategier och gäller för hela kommunens yta.

Stråk

■ Större Interregionalt stråk

Objektsbeskrivning

E20 knyter samman Laxå med Örebro och Stockholm i nordöstlig riktning samt Skövde och Göteborg i sydvästlig riktning. Västra stambanan genom kommun går mellan Stockholm och Göteborg och knyter samman Laxå med åtskilliga större och mindre orter. Via Hallsberg går det

också ett järnvägsstråk norrut mot Kumla, Örebro och vidare till Falun och Gävle. Från Laxå och norrut sträcker sig Värmlandsbanan via Kristinehamn och Karlstad fram till norska gränsen där järnvägen sedan fortsätter till Oslo. Samtliga stråk är viktiga för både person- och godstrafik.

Riktlinje

I interregionalt stråk ska effektiva kommunikationer för person- och godstrafik kunna garanteras, med korta res- och transporttider, höga marknadsandelar för kollektivtrafiken och hög standard på vägar, banor och bytespunkter.

Regionalt stråk

Objektsbeskrivning

Västra stambanan med regiontågens stopp i Laxå möjliggör hållbar arbets- och skolpendling till Hallsberg, Kumla och Örebro samt till Töreboda och Skövde. E20 är ett viktigt stråk för resor och transporter mellan Mariestad och Örebro. E20 är också ett stråk för resor inom kommunen. Kinnekullebanan ansluter till Västra stambanan i Gårdsjö och Västtrafiks tåg har enstaka avgångar från Laxå till bland annat Mariestad och Lidköping.

Riktlinje

I stråket ska effektiva kommunikationer för resor och transporter kunna garanteras, med korta res- och transporttider, höga marknadsandelar för kollektivtrafiken och hög standard på vägar, banor och bytespunkter. Kinnekullebanan ska utvecklas till ett delregionalt stråk för arbetspendling och godstrafik. På mycket lång sikt när kapaciteten och robustheten på Västra Stambanan är tillfredställande kan det bli aktuellt med tågstopp i Finnerödja.

Delregionalt stråk

Objektsbeskrivning

Väg 205 länkar samman Laxå med Askersund i sydöstlig riktning och Degerfors och Karlskoga i nordlig riktning. Väg 50 passerar Askersund och E18 går genom Karlskoga. Väg 205 är ett viktigt stråk för godstrafik samt för arbetspendling. Värmlandsbanan mellan Laxå och norska gränsen är viktig för export av gods till Norge.

Riktlinje

I delregionalt stråk är det prioriterat att utveckla kollektivtrafik och förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, utan att äventyra framkomligheten för biltrafik. På mycket lång sikt, när kapaciteten och robustheten på Västra Stambanan är tillfredställande och Nobelbanan mellan Örebro och Kristinehamn är byggd och öppnad, kan det bli aktuellt med tågstopp i Hasselfors för skol- och arbetspendling. Vidare kan sträckan Laxå-Karlstad via Degerfors och Kristinehamn trafikeras med persontåg för arbetspendling

Länkstråk

Objektsbeskrivning

Länkstråken har funktionen att knyta samman landsbygderna och mindre orter till kollektivtrafikstråket Finnerödja-Laxå. Länkstråken är viktiga förbindelseleder till service, arbete och skola. Länkstråken har också betydelse för godstrafik.

Riktlinje

I länkstråken kan kompletteringstrafik och alternativa mobilitetslösningar utvecklas på sikt, till exempel minibustrafik, samåkningstjänster, samordning med skolskjutsar och självkörande fordon. På kort sikt är det framför allt trafiksäkerhet och hög framkomlighet för bil och cykel som är prioriterat.

Kollektivtrafikstråk

Objektsbeskrivning

Laxå och Finnerödja är kommunens större orter och kollektivtrafiken mellan dessa orter är viktiga för attraktivitet och hållbar utveckling. Orterna är bytespunkter från cykel och bil till linjebuss och Laxå är också bytespunkt till tåg.

Riktlinje

Linjebuss med god turtäthet mellan orterna och med hållplatser längst sträckan ska prioriteras. Bytespunkter för kollektivtrafik behöver vara attraktiva och hålla god standard. Det är också viktigt med anslutande gång- och cykelstråk fram till bytespunkten, fysisk tillgänglighet, trafiksäkra övergångsställen och trygg och bekväm parkering för både cykel och bil, med till exempel laddstolpar, och cykeluppställningsplats med tak och fastlåsningsmöjlighet.

Större bytespunkt

Objektsbeskrivning

Resecentrum i Laxå är en större bytespunkt och mycket viktig för kommunens utveckling och attraktivitet. Centralorten Laxå är ett stationssamhälle och är beroende av att tågen har hög turtäthet. På resecentrum sker det också byte till linjebuss samt är hållplats för närtrafik.

Riktlinje

En större bytespunkt för kollektivtrafik behöver vara attraktiv och hålla god standard. Det är också viktigt med anslutande gång- och cykelstråk fram till bytespunkten, fysisk tillgänglighet och trafiksäkra övergångsställen. Vidare trygg och bekväm parkering för både cykel och bil med tillgång till laddstolpar samt cykeluppställningsplats med tak och fastlåsningsmöjlighet.

2.1 Övergripande strategier

Laxå kommuns planeringsinriktning är formulerad i sju kommunövergripande strategier; Invånare i fokus, Medskapande, Tätorterna som noder, Levande landsbygder och småorter, Mobilitet, Näringslivsutveckling samt Klimatomställningen och naturvärden.

Strategierna ska beaktas vid all samhällsplanering som bland annat inkluderar bygglov, miljötillstånd och infrastruktursatsningar.

Strategierna är vägledande för att nå en ekologisk, social och ekonomiskt långsiktigt hållbar utveckling i hela kommunen och ska vid tillämpning vägas samman och ses som en helhet.

De nedanstående sju strategierna ligger till grund för utvecklingen som översiktsplanen beskriver i senare delar, se kapitel [Mark- och vattenanvändning](#).

2.1.1 Invånaren i fokus

Laxå kommun som organisation finns för att ge service till invånaren och bidra till dennes livskvalitet. Detta ska ske på ett planerat och hållbart sätt så att inte kommande generationers möjligheter till ett gott liv äventyras. Den fysiska planeringen ska ta hänsyn till invånarnas behov av service, trivsel, trygghet och tillgänglighet. Särskild hänsyn ska tas till barns behov.

2.1.2 Medskapande

Invånarnas möjligheter att leva ett gott och lyckligt liv handlar om folkhälsa, gemenskap,

sammanhållning och trygghet. Men också om att vara medskapare i samhällsutvecklingen. Ju fler invånare, unga som gamla, som engagerar sig i samhällsutvecklingen desto bättre avvägningar kan göras av de tre hållbarhetsperspektiven – social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Medskapandet omfattar också näringslivet och föreningar samt kommunens bolag, kommunalförbund, gemensamma nämnder samt övriga intressenter.

2.1.3 Tätorterna som noder

Tätorterna Laxå, Finnerödja och Hasselfors pekas ut som noder för hållbar bebyggelseutveckling. Ny bebyggelse koncentreras till noderna så att goda förutsättningar ges för boende, service, arbetstillfällen och kollektivtrafik.

Ny byggelse i tätorterna ska ske sammanhållet så att befintlig service och infrastruktur utnyttjas effektivt och påverkan på naturen minimeras. Med en sammanhållen bebyggelse i tätorterna minskar bilberoendet.

Laxå har, utifrån storlek, näringsliv och läge, bäst förutsättningar att utvecklas till nytta för hela kommunen.

2.1.4 Levande landsbygder och småorter

För att gynna landsbygdsutvecklingen är Laxå kommun positiv till bebyggelse av enstaka enbostadshus på landsbygderna.

Småorterna Röfors och Sannerud ska utvecklas utifrån sina respektive karaktärsdrag. I Röfors är det den attraktiva boendemiljön och närheten till service i Laxå som är grundstenarna för fortsatt utveckling. Sannerud har en funktion för hela Tivedsområdets utveckling och kan bebyggas med enbostads- och flerbostadshus samt turistboenden.

Livet på landet har ett stort värde för de boendes livskvalitet, kvaliteterna på landsbygden ska bibehållas även under utveckling. Besöksnäringens utveckling och framtidens energiproduktion ska därför balanseras klokt så att negativ påverkan på livskvaliteten minimeras.

2.1.5 Mobilitet

Hela resan-perspektivet omfattande gång, cykel och kollektivtrafik ska vara vägledande för den fysiska planeringen så att fler väljer ett mer hållbart resande.

I tätorterna ska gång- och cykeltrafik prioriteras i detaljplaner och vid infrastruktursatsningar. Kollektivtrafikstråket Hasselfors – Laxå – Finnerödja ska utvecklas. Resecentrum i Laxå ska utvecklas och kommunen ska verka för en robust, pålitlig och ökande person- och godstrafik på Västra Stambanan.

I småorterna och på landsbygderna kommer i första hand privata elbilar, som laddas vid bostaden, nyttjas för pendling. Kommunen ska verka för utveckling av alternativ till den linjelagda kollektivtrafiken för att tillgängliggöra kollektivtrafiken för fler.

2.1.6 Näringslivsutveckling

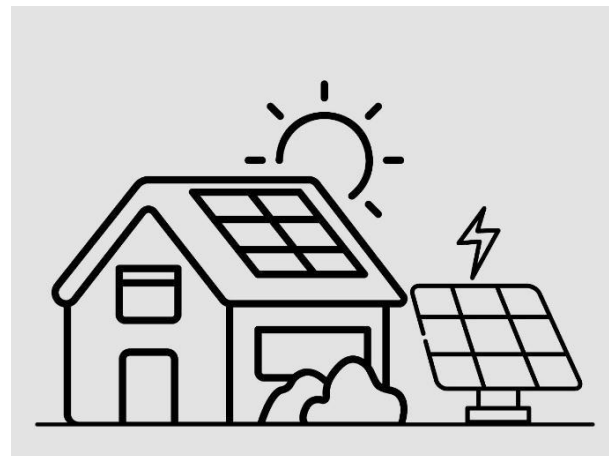
Kommunen ska ha en god markberedskap med antagna detaljplaner i strategiska lägen så att befintliga verksamheters expansion underlättas och så att nya företag smidigt kan etableras. Det ska även finnas tillgängliga etableringsytor och en tydlig strategi över hur etableringsfrågor ska hanteras i kommunen. Befintlig infrastruktur och andra tillgångar ska beaktas vid verksamhetsbebyggelse.

2.1.7 Klimatomställningen och naturvärden

Grönytor, ortsnära skog, biologisk mångfald och ekosystemtjänster värnas och utvecklas i

tätorter och orter till gagn för naturen, klimatet, invånarnas livskvalitet och kommande generationer. Kommunen bedriver ett kommuntäckande arbete med naturskydd och naturvård. Kommunen ska aktivt verka för att kommunens geografiska yta totalt sätt är klimatneutral 2040.

2.2 Bebyggelse

Befolkningsprognoser för Laxå kommun visar inte på någon tillväxt under planperioden men det kan komma att förändras vid större företagsetableringar. Om det skulle ske i kommunen så finns det ytor som är tillgängliga, där kommunen har god beredskap för att hantera en befolkningstillväxt. Det finns detaljplanerad bostadsmark i tätorterna för att klara en ökning av befolkningen.

Laxå kommun anser att utvecklingen av kommunens orter och landsbygd inte behöver vara i ett motsatsförhållande. Kommunen strävar efter att ny bebyggelse ska ha tillgång till service, således blir utvecklingen prioriterad nära redan befintlig service.

Det ska dock inte finnas hinder att etablera nya bostäder eller företag i orter med begränsad service eller på landsbygderna utanför orterna.

2.2.1 Utbyggnadsinriktning

Översiktsplanen ger uttryck för att bebyggelsen i första hand ska kunna expandera inom tät- och småorterna.

2.2.2 Utbyggnadsområde

På lång sikt kan det finnas behov av att utvidga Laxå tätort. Norr och söder om Oxhagen, i Laxås östra del, finns det detaljplanerad mark för ny bostadsbebyggelse i direkt anslutning till befintlig.

2.2.3 Regional kärna

Örebro med cirka 150 000 invånare är regionens centrala motor med bland annat flygplats, universitet och sjukhus samt ett omfattande sport- och kulturbud. Den stora och breda arbets- och bostadsmarknaden i Örebro har betydelse för hela regionen. Tillsammans med Hallsberg bildar Örebro ett av Sveriges största logistiknav.

2.2.4 Centralort

Laxå tätort är kommunens centralort med kommunens enda trafikerade tågstation vilket skapar goda förutsättningar för pendling i orten och andra närliggande orter. Kommunens service ska i första hand koncentreras till Laxå tätort. Även kommersiell service är koncentrerad till tätorten.

E20 passerar genom Laxå tätort och det stora antalet fordon bidrar till att den kommersiella servicen är omfattande i förhållande till folkmängden. Laxå tätort är lämplig för ny bostadsbebyggelse då tillgången på service är god. All service finns inom gång- och cykelavstånd.

2.2.5 Serviceorter

Finnerödja är kommunens näst största ort. Förskola och skola samt livsmedelsaffär med paketutlämning är viktiga servicefunktioner för både orten och den omliggande landsbygden. För att få underlag för service krävs en viss storlek på befolkningen och för att optimera

förutsättningarna behöver en bebyggelseutveckling ske.

Övriga orter, Hasselfors, Röfors och Sannerud, är huvudsakligen boendeorter med begränsade förutsättningar till service.

2.2.6 Större besöksmål

Tivedens nationalpark i södra delen av kommunen har runt 150 000 besökare varje år och genererar omfattande trafik av privatbilar, främst under sommarhalvåret.

Tivedenturismen skapar möjlighet att utveckla besöksnäringen samt bidrar till förutsättningar för ny bostadsbebyggelse, i första hand i Sannerud.

2.3 Natur och friluftsliv

Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv beskriver övergripande samband för grön- och blåstruktur. Det handlar om viktiga funktioner och områden som är av värde för såväl rekreation och folkhälsa som för natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och flera andra ekosystemtjänster.

Laxå kommun består till mycket stor del av skog och sjöar. Naturen i kommunen har positiv påverkan på invånarnas hälsa och välbefinnande. Den ortsnära skogen bidrar med attraktivitet och är av betydelse för den biologiska mångfalden samt spelar en viktig roll för klimatanpassning.

Skogarna i kommunen är viktig för skogsnäringen. Statliga Sveaskog, som äger mer än 80 % av all skogsmark i kommunen använder varierande skogsbruksmetoder, där vissa metoder har en mer negativ påverkan på den biologiska mångfalden än andra. Försök med hyggesfria metoder pågår i ett cirka 2 000 hektar stort område i anslutning till Tivedens nationalpark. Kommunen har ett stort intresse av att skogsbruket tar hänsyn till de naturvärden som finns i samtliga delar av kommunen och vill i den mån som det går att

skogsbruket i kommunen ska använda sig av ett alternativt skogsbruk.

Vad är ett alternativt skogsbruk?

Ett alternativt skogsbruk är ett samlingsbegrepp för de former av skogsbruk som inte bygger på det traditionella svenska trakthyggesbruket (dvs. avverkning i stora hyggen, markberedning, plantering och gallring i jämnåriga bestånd).

Tivedens skogar har ett stort värde för kommunens identitet och det finns en betydande naturturism i kommunen.

2.3.1 Viktiga områden och plaster för natur och friluftsliv

Kommunen har många platser som har stor betydelse för natur och friluftslivet, följande områden är platser som är särskilt viktiga:

- Tivedens nationalpark
- Naturreservat
- Unden
- Skagern
- Borasjön
- Laxsjöarna
- Toften och Teen
- Naturpärlor
- Gröna stråk (Länsstyrelsen)

2.3.2 Viktiga samband för natur och friluftsliv

Kommunen är fylld av stigar som kan leda dig ut på äventyr. Nedan följer några av de leder och riksintressen som finns i kommunen:

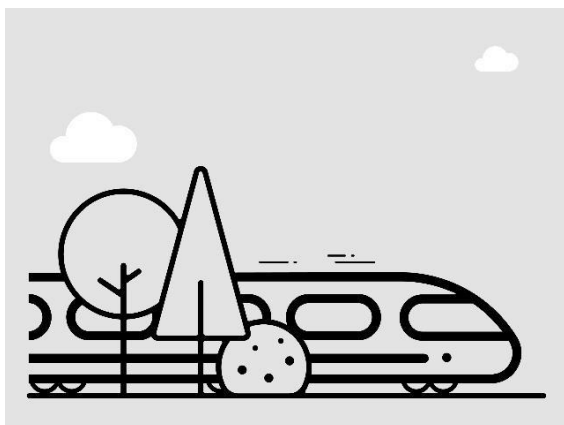
- Bergslagsledens etapper genom kommunen. Leden går mellan Stenkällegården i Karlsborgs kommun och Kloten i Lindesbergs kommun.
- Munkastigen mellan Risberga kloster i Lekebergs kommun, via Ramunderboda klosterruin vid Borasjön söder om Laxå, och Olshammar i Askersunds kommun.
- Ridleder i Tiveden. Drygt 30 mil leder i kommunerna Laxå, Gullspång, Töreboda och Karlsborg.

- Ett område med riksintresse för rörligt friluftsliv som avgränsas av Unden i väster och naturreservatet Norra Vätterns skärgård i Askersunds kommun samt norra delarna av kommunerna Töreboda och Karlsborg.

2.3.3 Sammanhängande områden för natur och friluftsliv

- Området mellan Byggemarken i Laxå och Rölfors omfattar ett stort ortsnära skogsområde, motionsspår, Laxån samt våtmark.
- Vandrings- och cykelleden längs Ålands kanal med skogsområdet mellan järnvägsstationen och Bergslagsleden.
- Området mellan Åbysjön och Finnerödja omfattande motionsspår, Skagersholmsån/Kyrkån, Kvarndammen, idrottsplatsen samt skogen väster därom.
- Tiveden med nationalpark, kringliggande skogar, gröna stråk, leder för vandring, cykling, ridning och paddling samt ett flertal sjöar inklusive Unden.
- Område i Hasselfors omfattande sjöarna Toften och Teen, Svartån, Lillängen med motionsspår samt Skagerhultsmossen. I området finns också intressanta kulturmiljöer från verksamheten vid Hasselfors bruk.
- Vargavidderna-Boramossen-Rankemossen.

2.4 Kommunikationer

Kommunikationerna i Laxå kommun domineras av person- och godstrafik på Västra stambanan respektive E20 men även väg 205.

Västra stambanan möjliggör hållbar tågpendling till och från Laxå. Laxå kommun är engagerade i arbetet med att få till stånd en fyrspårslösning mellan Alingsås och Göteborg vilket för Laxå skulle betyda fler tågstopp. Det finns en politisk önskan om framtida tågstopp i Hasselfors och Finnerödja.

Trafiken på E20 ger goda möjligheter för företag inom besöksnäringen som restaurang, handel och drivmedel.

2.4.1 Förbindelse för kollektivtrafik

Västra stambanan går genom Laxå kommun och tågstoppen i tätorten Laxå är avgörande för kommunens utveckling. Möjligheterna till bekväm och hållbar arbetspendling är viktig för företagens och kommunens kompetensförsörjning samt en viktig del av kommunens attraktivitet.

Trafikverket bygger om och förbättrar stationsområdet vilket beräknas vara klart 2028. Värmlandsbanan startar i Laxå och vissa av Västtrafiks tåg på Kinnekullebanan har tågstopp i Laxå tätort vilket ytterligare förstärker Laxås profil som stationssamhälle med tillväxtpotential. I direkt anslutning till järnvägsstationen finns en funktionell

bussangöring med hög kapacitet för Länstrafikens länsbussar.

Järnvägsstationen, Centrumtorget och vårdcentralen i Laxå tätort utgör Länstrafikens noder för närtrafiken till och från kommunens fastigheter samt till och från utvalda naturbesöksmål. Kommunen har som avsikt att utveckla möjligheten till att åka kollektivt, där alternativ till ordinarie linjelagd kollektivtrafik prioriteras.

2.4.2 Förbindelse för cykeltrafik

Det finns en grusad cykelled mellan Finnerödja och Laxå samt mellan Hasselfors och Laxå. Det finns möjlighet att cykla på ett motionsspår, alternativt en gammal banvall mellan Röfors och Laxå. En cykelled mellan Röfors och Laxå längs väg 205 är av stort intresse. Det finns en cykelled mellan järnvägsstationen i Laxå och Tivedens nationalpark.

En stärkt gång- och cykelförbindelse mellan grannkommunerna kan gynna antalet aktiva transporter inom och mellan kommunerna där ett förslag är att fortsätta att bygga på ambitionen med en cykelväg längs väg 205.

2.4.3 Förbindelse för godstrafik

E20 går genom Laxå kommun, rakt genom tätorten Laxå och trafikeras dygnet runt av ett mycket stort antal lastbilar.

Väg 511 trafikeras av timmerbilar, till och från sågverket Setra i Hasselfors. Sågverket trafikeras också av lastbilar med containrar och kapell. Dessa kan inte nå till och från E20 via väg 511 då viadukten vid E20 bara tillåter maximal höjd av 4,2 meter och behovet är 4,5 meter. Detta medför att lastbilarna får köra långa omvägar vilket inte är effektivt och är direkt olämpligt i ett klimat- och miljöperspektiv.

Väg 205 går genom Laxå kommun och trafikeras av ett relativt stort antal lastbilar. Gods till och från logistikparken i Röfors sker

från väg 205 och vanligen i riktning till och från E20. Gods till och från verksamheterna på Industrigatan i Finnerödja förekommer i relativt liten omfattning men kan komma att öka i framtiden som en följd av nyetableringar.

Sträckan på väg 205 mellan Röfors och anslutningen till väg 503 mot Askersund har förbud mot trafik med farligt gods.

En fyrspårslösning mellan Alingsås och Göteborg skulle öka godskapaciteten på Västra Stambanan. Fyrspårslösningen skulle också möjliggöra ökad godstrafik på Värmlandsbanan. Omställningen till fossilfria lastbilar kan även bidra till att godstrafiken ökar genom kommunen.

En förbättrad förbindelse mellan Stockholm och Oslo kan även komma att påverka flödet av godstransporter i kommunen.

2.4.4 Förbindelse för övrig persontrafik

E20 trafikeras av ett stort antal bilar per dygn. Väg 205 trafikeras av persontrafik till och från Askersundshållet och väg 50 respektive till och från Svartå/Degerfors/Karlskoga. Under sommaren får Tivedens nationalpark ett stort antal besökare, de allra flesta kommer med bil och många har husbil. Trafiken sker på små vägar där det är svårt att mötas, flera av vägarna är grusvägar. Kommunen ska verka för att få till hållbara lösningar för att hantera den hårda trafikeringen. Besökarna kommer från flera håll; Askersund, Karlsborg, Töreboda, Hova, Laxå tätort och Finnerödja.

2.4.5 Bytespunkt för kollektivtrafik

På Resecentrum i Laxå kan trafikanter byta mellan tåg, buss samt anropsstyrd närtrafik. Där finns också en pendlarparkering samt cykelställ under tak.

2.4.6 Omlastningspunkt för gods

I Laxå finns en terminal för omlastning av timmer från lastbil till järnväg. Godsterminalen i Hallsberg är en viktig omlastningspunkt mellan lastbil och järnväg för gods till och från Laxå kommun.

2.4.7 Flygplats

Närmast civila flygplats är Örebro flygplats. Laxås flygplats är numera stängd och såld till ett privat företag. Närmaste militärflygplats finns i Karlsborg.

2.4.8 Hamn

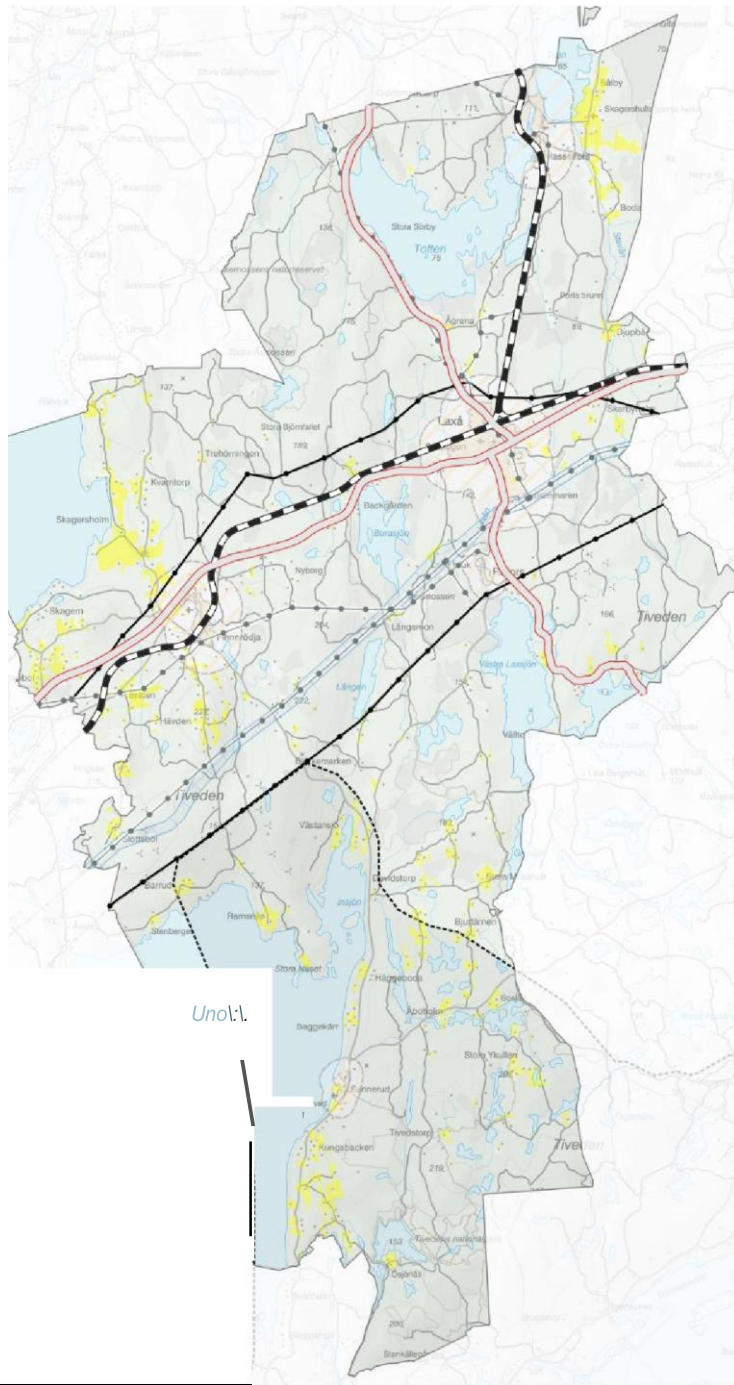
En stor del av det som tillverkas i Laxå går på export via Göteborgs hamn. Från sågen i Hasselfors går det järnvägstransporter till hamnen i Gävle. Kommunen har även närhet till hamnen i Otterbäcken som kan bidra till fler transportmöjligheter för verksamheter inom kommunen.

3 Mark- och vattenanvändning

I kapitlet mark- och vattenanvändning omsätts de strategiska planeringsinriktningarna till mer preciserad mark- och vattenanvändning. Beskrivningarna av nuläget ligger till grund för den fortsatta utvecklingen. Kapitlet består av geografiska beskrivningar av utveckling och bevarande indelat i fem olika områden som täcker hela Laxå kommuns yta:

- Hasselforsområdet
- Laxåområdet
- Røforsområdet
- Finnerødjaområdet
- Tivedsområdet

Respektive område innehåller en tätort, eller en småort och landsbygd. Områdena utgör inga officiella gränser utan ska ses som ett praktiskt sätt att i översiktsplanen beskriva de olika kommundelarnas särart och utvecklingsförutsättningar.

© GN-d&taSA, -verkan, Laxå kommun

Ortss11uktur

- Lands.bygd
- []:: Ortsnära område
- Småort
- Talort

Transportinfrastruktur

- Väg
- Storre Yag
- Järnväg

Teknisk anläggning

- []:::J Utredningsområde transmisslörtsledning
- Kra edning stam
- Kraftledning region

Natur- och friluftsliv

- Cykelled
- Vandringsled

Jordbruksmark

- Jordbruks.mark

Övrigt

- []:: J Generalplan Centrala TivecSeo

Laxå kommun

Mark- och vattenanvändning

Översiktsplan Laxå kommun

10km

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Tätort

Namn Laxå

Markanvändning: Tätort

Beskrivning

Laxå tätort är kommunens största tätort med sammanhållen bebyggelse, god tillgång till offentlig service och närhet till natur- och rekreationsområden.

Namn Hasselfors

Markanvändning: Tätort

Beskrivning

Hasselfors är en tätort med industriprägel med närhet till natur.

Namn Finnerödja

Markanvändning: Tätort

Beskrivning

Finnerödja är en mindre tätort i Laxå kommun med ett varierat bostadsutbud och service i mindre skala.

Småort

Namn Röfors

Markanvändning: Småort

Beskrivning

Röfors är en småort strax söder om Laxå med en sammanhållen bebyggelse, naturnära läge och närhet till både service och kommunikationer.

Namn Sannerud

Markanvändning: Småort

Beskrivning

Sannerud är en mindre ort i Laxå kommun med landsbygdskaraktär, spridd bebyggelse och närhet till både natur och större serviceort.

Ortsnära område

Namn Laxå, ortsnära område

Markanvändning: Ortsnära område

Beskrivning

Ortsnära områden är de områden som ligger nära kommunens respektive orter och är en zon som övergången mellan ort och landsbygd sker.

Namn Hasselfors, ortsnära område

Markanvändning: Ortsnära område

Beskrivning

Ortsnära områden är de områden som ligger nära kommunens respektive orter och är en zon som övergången mellan ort och landsbygd sker.

Namn Finnerödja, ortsnära område

Markanvändning: Ortsnära område

Beskrivning

Ortsnära områden är de områden som ligger nära kommunens respektive orter och är en zon som övergången mellan ort och landsbygd sker.

Namn Rölfors, ortsnära område

Markanvändning: Ortsnära område

Beskrivning

Ortsnära områden är de områden som ligger nära kommunens respektive orter och är en zon som övergången mellan ort och landsbygd sker.

Namn Sannerud, ortsnära område

Markanvändning: Ortsnära område

Beskrivning

Ortsnära områden är de områden som ligger nära kommunens respektive orter och är en zon som övergången mellan ort och landsbygd sker.

Landsbygd**Namn Landsbygd**

Markanvändning: Landsbygd

Beskrivning

Landsbygden i Laxå kommun erbjuder vidsträckta skogar, attraktiva boendemiljöer – en plats där natur, friluftsliv och småskaligt boende möts.

Utredningsområde transmissionsledning**Beskrivning**

Utredningsområdet ska utreda ny dragning av transmissionsledning.

Kraftledning stam**Kraftledning region****Vandringsled**

Namn Del av Bergslagsleden

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Del av Munkastigen

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Del av Kyrkstigen

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Junker Jägarerundan

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Tärnekullerundan

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Trehörningsrundan

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Stenkällerundan

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Stigmansrundan

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Oxögabergsrundan

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Trollkyrkorundan

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Namn Kyrkstig Tivedstorp - Sannerud

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Cykelled**Namn Cykelväg Laxå – Tiveden**

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden - Junker jägares stig

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Fagertärnsturen

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Kyrkstigarna

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Lodjursknixen

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Skogsstigen

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Tjäderturen

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden - Lilla Kungsleden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Genvägen

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden - Stora Vargleden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Kolarleden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Uggleslingan

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Cykelväg Laxå - Finnerödja

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en viktig led för hållbara transporter inom kommunen.

Namn Cykelväg Laxå - Hasselfors

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en viktig led för hållbara transporter inom kommunen.

Naturpärla

Markanvändning: Naturområde

Beskrivning

Särskilt besöksvärda naturområden.

Nationalpark

Beskrivning

Område som skyddas för att bevara natur, landskap och ekosystem på lång sikt, med möjlighet till friluftsliv och naturupplevelser.

Naturreservat**Namn Midsommarberget**

Markanvändning: Naturreservat

Beskrivning

Ett kommunalt naturreservat beläget centralt i Laxå. Området består av en gammal tallskog med grova träd och en rik flora.

Namn Mossaberget

Markanvändning: Naturreservat

Beskrivning

Stort naturreservat (212 ha) sydost om Tiveds kyrka, präglad av lavklädda hållmarker, gles tallskog och fuktigare granskog i dalgångar.

Namn Poppelåsarna

Markanvändning: Naturreservat

Beskrivning

Ett område med aspdominerad skog som utvecklats efter en stor skogsbrand på 1920-talet. Här finns många gamla träd och spillkråkshål.

Namn Rockerbro

Markanvändning: Naturreservat

Beskrivning

Ett naturskönt område med varierad terräng, inklusive skogar och vattendrag, som erbjuder fina vandringsmöjligheter.

Namn Rankemossen

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

En myrmark som är hem för ett rikt fågelliv och erbjuder en stillsam naturupplevelse.

Namn Getaryggen

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

Ett område med skogar och berg, som erbjuder vacker natur och fina utsiktsplatser.

Namn Juarbergen

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

Ett naturskyddat område med varierad terräng och rik flora, lämpligt för vandring och naturupplevelser.

Namn Karamossen

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

En myrmark med intressant växtlighet och ett rikt fågelliv.

Namn Kroktärnarna (Kroksjöarna)

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

Ett område med sjöar och omgivande skogar, som erbjuder fina möjligheter till friluftsliv.

Namn Kråksjöåsen-Kojemossen

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

Ett naturskyddat område med varierad terräng, inklusive skogar och myrmarker.

Namn Boramossen

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

En myrmark med rik växtlighet och ett intressant fågelliv.

Namn Skagerhultsmossen

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

En myrmark som är hem för ett rikt fågelliv och erbjuder en stillsam naturupplevelse.

Namn Tutterskulle

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

Ett område med varierad terräng och rik flora, lämpligt för vandring och naturupplevelser.

Namn Vargavidderna

Markanvändning: Naturresevat

Beskrivning

Ett område med vidsträckta myrmarker, där man kan uppleva orrspel.

Jordbruksmark

Beskrivning

Jordbruksmarken bör bevaras så långt det är möjligt, men kan i undantagsfall behöva användas för utveckling.

Centrala Tiveden

Beskrivning

Området visar på sträckningen av området Centrala Tiveden.

3.1.1 Kommunens ställningstagande

Kommunen är positiv till en hållbar och sammanhållen ortsbebyggelse och planen pekar inte ut några nya bostadsområden utanför orterna med undantag av ett stråk längs Skagern som redan delvis är bebyggt. Även för verksamhetsmark pekar planen ut nya områden utifrån ett hållbarhetstänk och dessa ligger i direktanslutning till redan detaljplanerad mark i orterna. Undantag är verksamhetsmark för ekoturism¹ eller andra utvecklingar som kan etableras på landsbygderna och stärka ekologiska, kulturella eller sociala värden.

Sammanhållen bebyggelse ska prioriteras och är centralt för de utpekade utvecklingsområdena. En tätare bebyggelse medför att service är möjlig att upprätta och utveckla.

Utvecklingen på landsbygden ska fokusera på att ta vara på naturen för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Oavsett plats eller typ av förändrad mark- och vattenanvändningen behöver hänsyn riktas till de natur- och kulturvärden som redan finns på platsen. Vissa områden kräver en större hänsyn än andra, såsom historiska miljöer och miljöer med särskilda biotoper, arter eller andra naturvärden som kräver skydd.

Utvecklingen som sker i kommunen kan påverka mark, vatten och luften. Den potentiella påverkan av en förändrad mark- och vattenanvändning ska utgå från de gällande miljökvalitetsnormerna som fortsatt ska efterlevas för att minska påverkan på människors liv, hälsa och miljö. Samtlig utveckling i kommunen ska således baseras på

hänsyn till föroreningar, andra risker förknippat med negativ påverkan på mark och vatten och riktvärden för buller.

Kommunen ska ta fram underlag och program för att förtydliga arbetet med hanteringen av allmänna vattentjänster och vattenförekomster. På sådant sätt håller en vattentjänstplan (se del om [vattentjänstplan](#)) samt ett naturvårdsprogram på att tas fram som bland annat kommer att inkludera beskrivningar över hur kommunen kommer att hantera vattenförekomster.

För att utvecklas hållbart i dessa frågor ser kommunen ett stort behov av att ha en kontinuerlig dialog med befolkningen, besökare, aktiva i organisationer, föreningar och näringslivet. Den kontinuerliga dialogen ska bidra till att utvecklingen ska ske utifrån faktiska intressen och behov som finns i kommunen. Dialoger och utredningar ska vid behov inkluderas i den fortsatta detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

3.2 Hasselforsområdet

Området består av tätorten Hasselfors med 379 invånare (SCB 2020) och den omgivande landsbygden med 174 invånare (SCB 2020). Hasselforsområdet utgör den norra delen av Laxå kommun. Området gränsar till Degerfors kommun med Svartå som närmaste tätort respektive Lekebergs kommun med Mullhyttan som närmaste tätort. Merparten av all mark i Hasselforsområdet är skog som ägs av Sveaskog och företaget bedriver ett omfattande skogsbruk. Största arbetsgivare är Setra sågverk.

Hasselfors styrkor är den trygghet som det lilla samhället kan ge, arbetstillfällen på sågverket

¹ "Responsible travel to natural areas that conserves the environment, sustains the well-being of the local people, and involves interpretation and education" (TIES, 2015).

"Ekoturism är ansvarsfullt resande som bidrar till skyddet av naturmiljöer och till lokalbefolkningens välbefinnande" (Naturturismföretagen)

samt sjöarna för bad och fiske. Vidare erbjuder landsbygdens skogar och naturreservaten starka naturupplevelser. Hasselfors är ”villaidyllen i skogen”.

Hasselfors är en gammal bruksort med anor från 1600-talet. Brukets verksamheter var järnframställning, smide, torvbrytning, jord- och skogsbruk. I Hasselfors finns intressanta kulturmiljöer kvar och i bruksmuséet, som ägs av byalaget, visas brukets och bygdens verksamheter under gångna sekler.

3.2.1 Utvecklingsstrategier

Kommunen ska skapa förutsättningar för utveckling på följande sätt:

- Nya villor och radhus i Hasselfors byggs strandnära
- Flerbostadshus byggs centralt i Hasselfors där det funnits hus tidigare
- Sågverket i Hasselfors ska ges möjlighet att växa
- Verka för mindre företagsetableringar till Hasselfors
- Verka för ökad trafiksäkerhet på väg 511 genom Hasselfors
- Verka för att cykelvägen längs väg 511 förlängs
- Mark reserveras för att möjliggöra framtida tågstopp i Hasselfors
- Det ska vara möjligt att bygga enstaka enbostadshus på landsbygden

Mark- och vattenanvändningen i Hasselfors ska prioriteras utifrån de åtgärder som är beskrivna ovan. Utvecklingen ska ta hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Höga natur- och kulturvärden kräver särskild hänsyn.

3.2.2 Sammanhängande bostadsbebyggelse

Bebyggelsen i tätorten Hasselfors ligger mellan sjöarna Toften och Teen som förbinds av Svartån. Den norra delen präglas av byggnader och fornlämningar från den gamla bruksepoken som inleddes i slutet av 1600-talet. Här finns också en anläggning för vattenkraft.

Sågverket dominerar den mellersta delen av tätorten och här finns också kyrkan, förskolan och ett HVB-hem samt enstaka bostäder i öster. Den södra delen av tätorten består av villor samt några enstaka flerbostadshus. Hasselfors saknar kommersiell service. Försök med obemannad livsmedelsbutik har gjorts.

Det finns goda möjligheter för Hasselfors att kunna växa i befolkning. Översiktsplanens utpekade områden för nya bostäder i samhället och ökad inflyttning av barnfamiljer ger en potential på upp till 200 fler invånare. Översiktsplanen pekar ut fyra markytor (H1, H2, H3, H4) för att möjliggöra en befolkningsökning. För att göra det möjligt att i någon mån etablera kommersiell service pekas plats ut för en obemannad livsmedelsbutik eller utlämningsställe av varor (H3).

Förskolan Junibacken har betydelse för den lokala samhällsutvecklingen och befintlig yta bedöms vara tillräcklig om behov av utbyggnad uppstår. I anslutning till förskolan finns idrottshall. En fotbollsplan finns i norra delen men Hasselfors saknar organiserad fotbollsverksamhet. Vid Nygatan har kommunen byggt en aktivitetspark och där står också skulpturen Hasselhoppa.

3.2.3 Verksamheter & industri

Sågverket i Hasselfors påverkar omgivningen. Främst är det sågspån som kan blåsa ut från området och in på bostäder.

Lastbilstransporter till och från sågverket påverkar också boende- och trafikmiljön. Om företaget har behov av nybyggnation utanför befintliga sågverksområdet är området med timmerupplag lämpligt (V1). Dock begränsar själva timmerupplaget möjligheterna till en större expansion. Ett område (V2) i södra Hasselfors föreslås som lämpligt för framtida etablering av lättare industri och lager.

Laxå kommun är positiv till etablering av företag även utanför utpekade område, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Hasselforsområdet.

3.2.4 Transportinfrastruktur

Väg 511 går rakt genom Hasselfors och trafikerar bland annat av lastbilstransporter till och från sågverket. En separat gång- och cykelväg finns längs väg 511 genom samhället och bör förlängas i vardera ände. Skyddet av gång- och cykeltrafikanter behöver förstärkas då dessa ska korsa väg 511. Det är möjligt att cykla på grusvägar mellan Hasselfors och Laxå utan att behöva cykla på en större trafikerad väg.

Värmlandsbanan som går genom Hasselfors trafikerar med både gods- och persontrafik. På sågverket lastas timmer och sågade trävaror för att transporteras på järnväg.

När den så kallade flaskhalsen mellan Alingsås och Göteborg åtgärdas ökar kapaciteten på Västra stambanan vilket kan öppna upp för fler tåg på Värmlandsbanan. Tågstopp i Hasselfors blir troligen inte aktuellt under planperioden men mark reserveras (T3) för att göra det möjligt om det blir samhällsekonomiskt lönsamt i framtiden.

3.2.5 Teknisk anläggning

Hasselfors kraftstation är ett litet vattenkraftverk som utnyttjar höjdskillnaden mellan Toften och Teen.

Hasselforsområdet har inga vindkraftverk.

Dricksvattnet i Hasselfors produceras i Laxå vattenverk. Råvattnet kommer från Norruddens grundvattentäkt. I vattenverket filtreras, pH-justeras och desinficeras vattnet innan det pumpas till Hasselfors.

I Hasselfors avloppsverk renas avloppsvatten från Hasselfors och Mullhyttan. I Hasselfors avloppsverk renas varje dygn cirka 500 000 liter avloppsvatten. För att få en ännu bättre rening av avloppsvattnet har avloppsverket i Hasselfors kompletterats med en våtmark som det renade avloppsvattnet passerar innan det släpps ut i Teen.

3.2.6 Areell näring

Det finns gårdar som bedriver jordbruk. Skogsbruket domineras av Sveaskog. I övrigt finns ett fåtal mindre lantbruk, omgivna av Sveaskogs marker. Den jordbruksmark som finns kvar i Hasselforsområdet bör bevaras så långt det är möjligt.

3.2.7 Grönområde och park

Kommunen har det yttersta skötselansvaret för mark vid Lillängen, fotbollsplanen samt parkmarken vid Nygatan. Laxåhem sköter grönytor i anslutning till sina hyresbostäder. Kommunens naturmark i Hasselfors sköts enligt skogsbruksplanen, som presenterar åtgärder som tar hänsyn till sociala och naturvärden.

Kommunen ska arbeta aktivt för att bevara fridlysta arter och för att bekämpa invasiva arter.

3.2.8 Natur och friluftsliv

Naturen runt Hasselfors är intressant för det rörliga friluftslivet och turism. Idag saknas boendeanläggningar som till exempel en camping. Kommunen har en positiv inställning om en etablering blir aktuell men inga särskilda markområden pekas ut i planen.

Lillängen i norra Hasselfors består av ädellövskog som utvecklas och skyddas via ett naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen. Lillängen har ett elbelyst motionsspår.

Vandringslederna Bergslagsleden och Munkastigen går genom Hasselforsområdet och den senare rakt genom Hasselfors. Det finns en kommunal badplats vid Sundet.

3.2.9 Landsbygd

Det är relativt få bostäder på landsbygden. De flesta i ett stråk längs vägar i nord-sydlig riktning samt enstaka bostäder i skogsområdet norr om Toften. Många av de gamla torpen och de mindre gårdarna är idag fritidsboende och några enstaka kan hyras av turister.

Byn Porla, inklusive det före detta stationsområdet, har 43 invånare (SCB 2020). Porla, som är en före detta brunnsort, har en intressant kulturmiljö och flera av byggnaderna från brunnsepoken är bevarade. I Porla finns det ett företag som tappar källvatten på flaskor. Om företaget behöver expandera i Porla kan inte byggnation ske öster om befintlig byggnad då tomten ansluter till Grindstugemossen. Företaget äger mark centralt i Porla men innan en eventuell utbyggnad kan tillåtas behöver en detaljplan tas fram. Vid eventuell nybyggnation ska stor hänsyn tas till kulturmiljön.

Laxå kommun är positiv till byggnation av bostadshus för permanentboende på landsbygden. I en befintlig bymiljö kan byggnation ske med enstaka bostadshus för permanentboende. På en lantbruksfastighet

ska det vara möjligt att uppföra en kompletterande bostad för att till exempel möjliggöra generationsboende.

Vidare är kommunen positiv till att nya så kallade hästgårdar kan tillskapas i anslutning till betesmark som annars kan riskera att växa igen. Anpassning ska ske till befintlig bebyggelse avseende placering samt till lokal byggnadstradition och behandlas utifrån arkitektonisk kompetens. Bebyggelse eller annan form av etablering på brukningsvärd jordbruksmark eller betesmark med värdefulla signalarter bör undvikas men kan tillåtas om väsentliga samhällsintressen tillgodoses och inga alternativ finns.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Hasselforsområdet.

3.2.10 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Laxå kommun har pekat ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när man prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Laxå kommuns utpekade LIS-områden är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

[Hasselfors LIS-områden \(PDF\)](#)

[Laxå kommun LIS-områden \(PDF\)](#)

3.2.11 Riksintressen

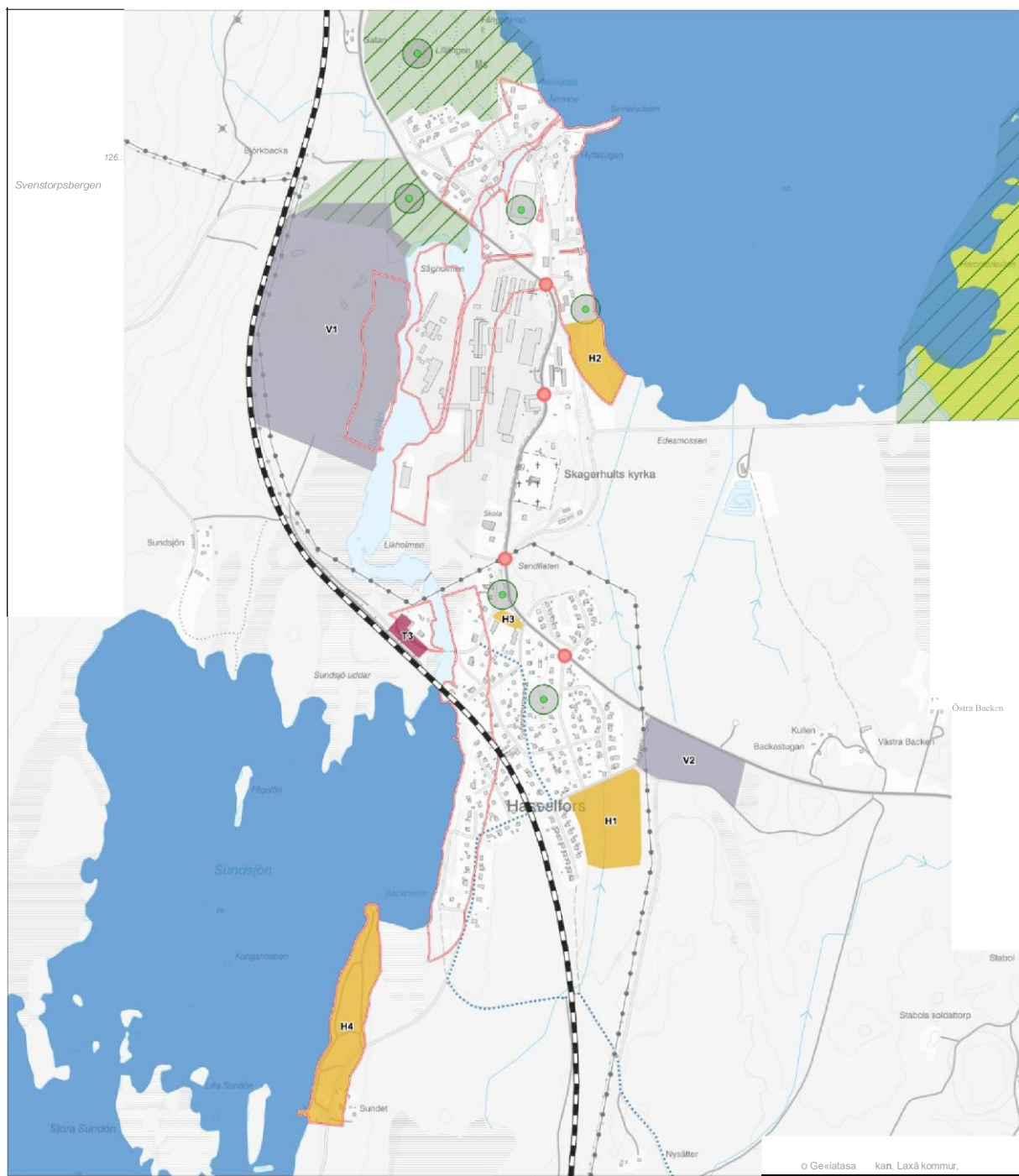
Samtliga utvecklingsområden berörs av Riksintresse – flyghinder MSA-yta, se del [Riksintresse - luftfart](#) och [Riksintresse för totalförsvaret](#) för ställningstagande. Verksamhetsområdet V1 angränsar till Riksintresse för järnväg, se ställningstaganden under del [Riksintresse järnväg](#).

Andra områden i kommunen än utvecklingsområden påverkas också av riksintressen, vilka även ska följa kommunens ställningstaganden i relation till riksintressen även om dessa inte är specifikt utpekade.

3.2.12 Hasselfors utvecklingsplan

Laxå kommun beslutade 2017 om en utvecklingsplan för Hasselfors med ett antal ställningstaganden. Under den tid som översiktsplanen gäller planerar kommunen att uppdatera utvecklingsplanen. Syftet är att den ska stämma bättre överens med både den faktiska utvecklingen som sker och den utveckling som kommunen, tillsammans med invånare, företag och föreningar vill uppnå på orten.

[Hasselfors utvecklingsplan \(PDF\)](#)

Bebyggelse

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Verksamheter och industri

- Verksamheter och industri

Transportinfrastruktur

- Transportinfrastruktur

e Gång- och cykelpassage

--- Järnväg

Teknisk anläggning

--- Kraftledning region

Grönområde och park

• Grönområde och park

Natur- och friluftsliv

..... Cykelled

/ Naturpåna

--- Sjö

Jordbruksmark

D Jordbruksmark

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Hasselfors

Mark- och vattenanvändning

Översiktsplan Laxå kommun

0 250 500 m

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Namn H1

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för 21 enbostadshus. Ligger i direkt anslutning till befintlig villabebyggelse på Ågrenavägen. Gång- och cykelavstånd till förskola och till plats för obemannad livsmedelsbutik.

Namn H2

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Del av ett LIS-område. Bedöms som attraktivt för bostäder i sjönära läge. Marken sluttar brant ner mot Teen och utredningar behöver göras innan exploatering kan ske för att bedöma risken för ras eller skred. Även en biotopinventering behöver genomföras. Området gränsar till en ädellövskog i norr. För att öka attraktiviteten kan en gemensam brygga för småbåtar och morgondopp anläggas. Gång- och cykelavstånd till förskola och till plats för obemannad livsmedelsbutik.

Namn H3

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Här kan bostadshus byggas. Ytan kan också inrymma en liten obemannad livsmedelsbutik, alternativt utlämningsställe av varor. Gång- och cykelavstånd till förskola.

Namn H4

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Del av ett LIS-område. Lämpligt för bostäder. Hänsyn behöver tas till områdets naturvärden och tomterna bör därför ha karaktär av skogstomter så att merparten av de gamla tallarna kan sparas. Gång- och cykelavstånd till förskola och till plats för obemannad livsmedelsbutik.

Verksamheter och industri

Namn V1

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Föreslås som expansionsyta för den befintliga sågverksindustrin. Används idag som upplag för ankommande timmer vilket det finns behov av även i framtiden. Ytan kan rymma både ankommande timmer och eventuella framtida produktionslokaler. Verksamheten är transportintensiv varav en del är järnvägstransporter.

Namn V2

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Föreslås som mindre företagsområde för att stimulera lokalt företagande och skapa ny sysselsättning. Lämpligt för lättare industri och lager samt andra verksamheter med låg påverkan på omgivningen. Området ligger med god tillgänglighet till väg 511. En trädzon mot befintliga och planerade bostäder sparas. Gränser för buller ska fastställas innan exploatering kan tillåtas.

 Transportinfrastruktur

Namn T3

Markanvändning: Transportinfrastruktur

Beskrivning

Stationsområde med virkesterminal. Sågverksindustrin lastar färdigsågade trävaror på godståg för transport till exporthamnar. Av den anledning behöver sågen få fortsatt access till järnvägen från sågverksområdet. Ytan rymmer också ett framtida läge för ett mindre resecentrum för skol- och arbetspendling. En framtida tågstation förutsätter att den bedöms som samhällsekonomiskt lönsam och är gynnsam för klimatet.

 Gång- och cykelpassage

Markanvändning: Passage över Edevägen

Beskrivning

Verka för att Trafikverket skapar säker gång- och cykelpassage över väg 511. Åtgärden ska leda till att trafikanter kan förflytta sig på ett tryggt sätt, både utifrån upplevd trygghet och trafiksäkerhet.

 Järnväg

Namn Värmlandsbanan

Markanvändning: Järnväg

Beskrivning

Värmlandsbanan passerar genom Laxå kommun, med Laxå station som knutpunkt, och förbinder kommunen med Karlstad och Värmland i väster samt Västra stambanan och vidare mot Stockholm i öster.

 Grönområde och park

Namn Lillängen

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. Lillängens ädellövskog skyddas av naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen.

Namn Hasselforsvägen/Västringsvägen (Hjorthagen)

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. Hjorthagens ädellövskog består till stor del av bokar.

Namn Hyttvägen

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. I området sydvästra del finns en skyddsvärd ädellövskog. Norra delen är en del av det gamla hyttområdet och är en viktig kulturmiljö.

Namn Hasselforsvägen

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster.

Namn Hasselgården

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. Området består av skyddsvärd ädellövskog.

Namn Nygatan

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. Området är en liten bokskog.

Cykelled

Namn Cykelväg Laxå - Hasselfors

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en viktig led för hållbara transporter inom kommunen.

Naturpärla

Markanvändning: Naturområde

Beskrivning

Särskilt besöksvärda naturområden.

Sjö

Namn Toften

Markanvändning: Sjö

Beskrivning

Toften är en djup, klarvattensjö med höga naturvärden. Populär för fritidsfiske, båtliv och som naturresurs.

Namn Teen

Markanvändning: Sjö

Beskrivning

Skogsomgärdad, med stort fågelliv och ytor för rekreation.

Jordbruksmark

Beskrivning

Jordbruksmarken bör bevaras så långt det är möjligt, men kan i undantagsfall behöva användas för utveckling.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Namn Hasselfors

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Sundet

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

3.3 Laxåområdet

Området består av tätorten Laxå med 3202 invånare (SCB 2020) och den omgivande landsbygden med 675 invånare (SCB 2020). Laxåområdet gränsar i öster till Hallsbergs kommun. Landsbygden runt Laxå domineras av skog som i huvudsak ägs av Sveaskog. Borasjön, sydväst om tätorten, har bostäder med sjönära lägen men i övrigt saknar Laxåområdet sjönära lägen för ny bebyggelse. Laxån som rinner genom centrala Laxå tätort ger vattenkontakt, vilket är uppskattat av invånarna.

Laxå är kommunens centralort och erbjuder offentlig och kommersiell service till hela kommunen. Viktiga centrala offentliga funktioner är Laxås förskolor och grundskolor samt särskilt boende för äldre.

När järnvägsstationen öppnade 1866 var det starten på Laxås framväxt som stationssamhälle och idag är tågstoppen avgörande för kommunens utveckling. Stor betydelse för Laxås utveckling har företaget ESAB haft och har fortfarande. Det finns flera industriföretag som är viktiga för kommunens utveckling; Laxå Special Vehicles och Stellana bara för att nämna några.

Laxås styrkor är den avancerade tillverkningsindustrin och dess arbetstillfällen, möjligheterna till tågpendling, den omgivande skogen för motion och rekreation samt den omfattande kommersiella servicen som gör livet enkelt att leva.

Med sina styrkor och sitt strategiska läge har tätorten Laxå goda förutsättningar att kunna växa i befolkning, förutsatt god näringslivsutveckling i framför allt industrin och besöksnäringen vid E20.

Befolkningsprognoser (SCB) visar dock på att befolkningen i Laxå kommun kommer att

minska fram till 2040. I detta kapitel har vi ändå valt att peka ut områden för bostäder för att skapa förutsättningar för en befolkningsökning. Ambitionen i kommunen är att trenden kan vända genom en större företagsetablering eller flera mindre etableringar. I dagsläget vet vi heller inte i vilken utsträckning Laxå påverkas av de stora företagsetableringarna i Mariestad och Hallsberg.

3.3.1 Utvecklingsstrategier

- Nya bostäder i Laxå byggs i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse
- Öka attraktiviteten att bo i befintliga flerbostadshus
- Mark reserveras för både befintliga och nya industrier
- Kommersiell service koncentreras till Centrumtorget och vid E20
- Fortsatt satsning på säkra skolvägar
- Möjliggöra att fler går och cyklar till och från tåget i samband med pendling
- Verka för att trafiksäkerheten i rondellområdet förstärks
- Det ska vara möjligt att bygga enbostadshus på landsbygden

Mark- och vattenanvändningen i Laxåområdet ska prioritera de åtgärder som är beskrivna ovan. Utvecklingen ska ta hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Höga natur- och kulturvärden kräver särskild hänsyn.

3.3.2 Mångfunktionell bebyggelse

Oavsett var bostaden finns i tätorten Laxå är det gång- och cykelavstånd till offentlig och kommersiell service samt till naturen och järnvägsstationen. Detta är goda förutsättningar för en hållbar utveckling i Laxå och är attraktiva värden för potentiella inflyttare.

Attraktiviteten i de befintliga flerbostadshusen ska stärkas genom fortsatt utveckling och förbättring. Särskilt viktigt är att också utemiljön utvecklas i Laxåhems fastighetsbestånd, bland annat genom trädplantering, utveckling av trivsamma innergårdar och utemiljöer nära bostäderna.

Befintlig detaljplanerad mark för bostäder möjliggör en fortsatt sammanhållen bebyggelse. Laxå är en liten tätort där bebyggelsen är sammanhållen och bostäderna varierar i typ, något som bidrar till att minska risken för segregation. Befintliga detaljplaner med obebyggd mark för bostäder, föreslagen ej detaljplanerad mark för bostäder samt minskade vakanser i befintligt lägenhetsbestånd ger en potential om cirka 600 fler invånare.

Ekobyn Saltängen (L1) bebyggs med hyreslägenheter, bostadsrätter, friköpta radhus och villor. Biblioteket planeras att flytta till Centrumtorget (L2) där platsen ska utvecklas till en mötesplats med flera verksamheter samlade.

Om behov uppstår föreslås ny bebyggelse att ske centralt genom nya flerbostadshus (L4, L5) med service på gångavstånd. Det finns detaljplanerad mark för både enbostadshus och flerbostadshus i sydöstra Laxå (L6, L7, L8), vilket ska ses som en värdefull reserv. Utifrån att det redan finns tillgänglig infrastruktur för områdena L1, L7 och L8 kan de i översiktsplanen ses som särskilt prioriterade och tillgängliga.

Centrumtorget är den centrala samlingsplatsen i Laxå. Här möts människor, sker aktiviteter på torget och vardagens behov av varor och tjänster tillfredsställs. Runt om Centrumtorget är det bostäder vilket skapar förutsättningar för en levande plats med människor i rörelse och upplevd trygghet. Detta förstärks av hållplatsen för kollektivtrafik, Ramundergårdens

äldreboende, mötesplats för seniorer, bibliotek med konsthall, restauranger och kommunkontoret på Postgatan. Många promenerar på Postgatan mellan bostad, affärer och resecentrum via Centrumtorget i samband med skol- och arbetspendling. Genom att koncentrera lokal handel till Centrumtorget möjliggörs omvandling av före detta butiker på Postgatan till bostäder.

I Laxå tätort finns det två skolor, Centralskolan och Saltängsskolan. I anslutning till respektive skola finns Laxås två förskolor. Skolorna och förskolorna föreslås kunna byggas ut på befintliga områden om behov uppstår och inga nya områden behöver därför pekats ut.

Boende för besökare tillgodoses genom de hotell som finns i tätorten. På Klockartorp, i Laxås västra utkant, finns detaljplanerad mark för en större besöksanläggning med övernattingsstugor samt bostäder. Området kan också vara lämpligt som service till rastande lastbilschaufförer.

Laxån som rinner genom Laxå utgör en översvämningssrisk och åtgärder behöver vidtas i takt med att klimatförändringar påverkar vattenflöden. Träden, grönytor och den omgivande skogen är viktiga för ortens klimatpassning och ska så långt det är möjligt bevaras. Ytorna vid E20 är mycket lämpliga för etableringar och kommunen ska fortsatt förbättra förutsättningarna. I arbetet att nå klimatmålen ska kommunen reservera mark vid E20 för laddning av bil och tung trafik.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Laxåområdet.

3.3.3 Verksamheter och industri

Den avancerade tillverkningsindustrin med dess många arbetstillfällen har mycket stor betydelse för tätorten Laxå och för hela kommunens utveckling. Går det bra för

industrin, går det bra för Laxå. Service till trafikanter på E20 är också viktigt för arbetstillfällen och tillväxt. Det är skälen till att kommunen, utöver befintlig ledig detaljplanerad mark, pekar ut nya stora områden för verksamheter som en strategisk reserv.

För att säkerställa att befintliga industrin har möjlighet att växa och att nya kan tillkomma föreslås nya områden i direkt anslutning till befintliga. Planen pekar ut ny mark för industri väster om ESAB-området (V10). Ytterligare ny mark pekas ut öster om Storängen för industri och service till E20-trafikanter (V13) samt en utvidgning (V14) vid Venavägen. Etableringar i området (V13) ska ta hänsyn till infrastruktur och vattenskyddsområdet som befinner sig inom och angränsar till området. För kommunens ställningstagande kopplat till riksintressen se del Riksintresse för energidistribution och Riksintresse för totalförsvaret. Mark för kompletterande handel och tillverkning pekas ut norr om Laxå Marin och Fritid (V17).

Vidare föreslås att området söder om Laxå Marin och Fritid (V17) kan tillåtas förändras till ett så kallat truckstop samt handel och handel annan verksamhet med service till E20-trafikanter. Ett nytt mindre område för mindre verksamheter föreslås väster om väg 205 (V15). Tillsammans med befintlig detaljplanerad mark för besöksnäring, handel, lager och industri anses behov av mark för företagstillväxt vara tillgodosett.

3.3.4 Transportinfrastruktur

E20 går genom Laxå och delar tätorten i två större områden. Det finns inga nationella planer på ny sträckning. Även väg 205 går genom Laxå i nord-sydlig riktning. E20 är ett viktigt stråk för gods och trafiken förorsakar buller i samhället. E20 har ingen planfri korsning för bilar och lastbilar i Laxå och inte heller i annan del av kommunen. Befintliga

vägtunnlar för gång och cykeltrafik under E20 och väg 205 skapar förutsättningar för god trafiksäkerhet. Vid trafikolyckor på E20 kan långa köer uppstå genom Laxå då E20 är en 2+1-väg.

Region Örebro län har med en cykelväg längs väg 205 mellan Laxå och Röfors i länsplanen. Ett nät av säkra skolvägar mellan bostäder och Saltängsskolan respektive Centralskolan har etablerats och ska utvecklas. En viktigt återstående åtgärd är en gång- och cykelväg över Midsommarberget. Cykelleder mellan järnvägsstationen och Tivedens nationalpark ska utvecklas för att bidra till en hållbarare turism.

Västra stambanan går genom kommunen och i Laxå utgör den gräns mellan den större samlade bostadsbebyggelsen och det stora industriområdet norr om järnvägen. Trafikverket har för avsikt att bygga om bangården med bland annat nya perronger, spår för snabbtåg samt en övergångsbro. Även staket, bullervall och plank kommer att byggas för att öka säkerheten samt förbättra boendemiljön i orten. Arbetet beräknas vara klart 2029. För att kunna tillgodose behoven av ökad trafik behöver en fyrspårlösning tillkomma mellan Alingsås och Göteborg. Bedömningen är att det kan bli verklighet i slutet av planperioden. Då kan tågtrafiken öka kraftigt och antalet tågstopp i Laxå kan öka samt att godstrafik kan passera genom Laxå även under högtrafik.

Det finns ett stickspår på bangårdsområdet till en virkesterminal för lastning av timmer för järnvägstransport. Planen pekar ut ett område (V12) som ska reserveras för möjligheten att bygga ut virkesterminalen men också för att tillgodose de tillverkande industriernas behov av järnvägstransporter i framtiden. Dock ska den stora järnvägsterminalen i Hallsberg ses som den primära resursen för godshantering på järnväg.

Värmlandsbanan mellan Laxå och Charlottenberg vid norska gränsen har också en påverkan på orten. Banan har upprustats och det finns kapacitet att öka både person- och godstrafik.

Snabbtågen mellan Stockholm och Oslo passerar inte järnvägsstationen utan har en sträckning direkt nordöst om samhället. Planer finns på en ny järnväg mellan Örebro och Kristinehamn samt Arvika och Oslo. Blir detta verklighet kan annan trafik nyttja sträckningen i Laxå.

Laxå flygfält är numera halkkörningsbana och ägs av ett privat företag. Verksamheten på flygfältet kan komma att utvecklas.

3.3.5 Teknisk anläggning

Svenska kraftnät projekterar för en ny 400 kV-ledning mellan Hallsberg i Hallsbergs kommun och Timmersdala i Skövde kommun. Syftet med åtgärden är att öka kapaciteten för att bidra till att tillgodose industrins kraftigt ökande elbehov i Västra Götalandsregionen. Kommunen förväntas att fortsatt bli inkluderade i fler projekt som berör eldistribution inom planperioden.

Laxå kommun antog en vindbruksplan 2018 som ett tematiskt tillägg till den då gällande översiktsplanen. Vindbruksplanen pekar ut lämpliga områden och ett av dessa ligger mellan Laxå och Røfors, öster om väg 205, och norr om en befintlig vindkraftspark. I detta område kan mindre etableringar tillåtas om stor hänsyn tas till landskapsbilden, boende och andra eventuella intressenter samt att det skapar lokala nyttor för samhället.

Kommunen är positiv till etablering av solcellsanläggningar vid vindkraftsparker om det kan bli lönsamt i framtiden. Vindkraftsparker har redan infrastruktur som gör det effektivt att också komplettera med solceller om läget visar sig gynnsamt.

Kommunen ska prioritera att etableringen av solceller sker på redan befintlig exploaterad mark. Etablering på skogsmark skulle kunna vara möjligt om hänsyn tas till natur- och kulturvärden.

Vatten- och avloppssystemet i Laxå är dimensionerat för 12 000 invånare.

Olika marknadsaktörer förser boende och företag med snabbt bredband via fiber och mobilt och anslutningar sker löpande. Kommunen har ett eget fibernät i och mellan Saltängsskolan och Centralskolan. Det förväntas att en mobilmast fortsatt kommer att vara lokaliserad i närheten av midsommarberget.

Vattenflödet i Laxån påverkas av ett tiotal dammanordningar, från Västra Laxsjön till Oxhult. Ålands kanal påverkas av tre dammanordningar, från Borasjön till Laxå, samt en i Mosjön. Ett privat bolag bedriver kraftverksproduktion i Laxån. Verksamheten har en blygsam produktion, men är en faktor för att minska översvämningens risk i samhället.

3.3.6 Areell näring

Laxå kommun har åkermark mellan Nyhammaren och väg 205 som brukas av en arrendator. Vid Lassåna herrgård samt öster och norr om Laxå finns det privat åkermark som brukas. Den åkermark som finns kvar i Laxåområdet bör bevaras så långt det är möjligt.

Laxå är helt omgiven av stora skogar. Området domineras av Sveaskog. En stor andel av timmer körs med lastbil till sågverket i Hasselfors och massaveden körs i regel till pappersbruket i Olshammar. En del körs till virkesterminalen i Laxå för vidare transport på järnväg.

Sveaskog har tagit hänsyn till motionsspåren vid Byggemarken.

Laxå kommun äger ortsnära skog och bedriver ett alternativt skogsbruk med metoder som ska gynna naturen och den biologiska mångfalden.

3.3.7 Grönområde och park

I Laxå finns det stora kommunala grönytor som sköts som gräsmattor. Vissa av dessa ytor bör i framtiden ställas om till ängsmark för att stimulera biologisk mångfald. Trädplantering bör ske löpande. Tåtorten har ett naturreservat på Midsommarberget.

Kommunen ska arbeta aktivt för att bevara fridlysta arter och bekämpa invasiva arter.

Villaområdena i Laxå har viktiga stråk av naturmark som sköts varsamt med plockhuggning av enstaka större träd. Sly får växa till större träd, men så kallad social siktröjning utförs. Vid röjning tas hänsyn så att ädellövträd gynnas.

En förstudie har genomförts för Bodarneparken och en idéskiss har tagits fram om hur området skulle kunna gestaltas.

Konceptet för parken är Tivoli. Det speglar grundidén med parkens funktion; Att vara en lekfull plats för både kultur och aktivitet, där alla är välkomna och engagemang uppmuntras. Det ska finnas flera flexibla ytor i parken. Både sociala platser att umgås på och lugnare rum för rekreation och återhämtning. Alla åldersgrupper ska kunna mötas och vistas i parken samtidigt. Detta ska vara en plats som Laxå-borna känner sig delaktiga i och bryr sig om.

3.3.8 Natur och friluftsliv

Byggemarkens motionsspår är väl utnyttjade och erbjuder spår och leder för skogspromenad, löpning och cykling. Klubbstugan, med omklädningsrum och bastu, är öppen för alla. Under vintertid, och om det finns tillräckligt med natursnö, spårar föreningarna så det går att åka längdåkning.

Byggemarken är en viktig anläggning som bidrar till förbättrad folkhälsa.

Det går en vandringsled från järnvägsstationen längs Ålands kanal till Bergslagsleden/Munkastigen.

Laxå har en kommunal badplats vid Borasjön som är tillgänglighetsanpassad och parkeringsmöjligheter finns i närheten. Det går även att cykla dit på del av cykelvägen mellan Laxå och Finnerödja. Den andra kommunala badplatsen som Laxåborna nyttjar är den vid Västra Laxsjön utanför Röfors. Många cyklar dit från Laxå och åtgärder behöver göras för att förbättra trafiksäkerheten, framför allt för barn och ungdomar.

3.3.9 Landsbygd

Laxå kommun är positiv till byggnation av enbostadshus för permanentboende på landsbygden. I en befintlig bymiljö kan byggnation ske med enstaka bostadshus för permanentboende. På en lantbruksfastighet ska det vara möjligt att uppföra en kompletterande bostad för att till exempel möjliggöra generationsboende.

Vidare är kommunen positiv till att nya så kallade hästgårdar kan tillskapas i anslutning till betesmark som annars kan riskera att växa igen. Anpassning ska ske till befintlig bebyggelse avseende placering samt till lokal byggnadstradition och behandlas utifrån arkitektonisk kompetens. Bebyggelse eller annan form av etablering på brukningsvärd jordbruksmark eller betesmark med värdefulla signalarter bör undvikas men kan tillåtas om väsentliga samhällsintressen tillgodoses och inga alternativ finns.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Laxåområdet.

3.3.10 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Laxå kommun har pekat ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när man prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Laxå kommuns utpekade LIS-områden är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

[Laxå LIS-områden \(PDF\)](#)

[Laxå kommun LIS-områden \(PDF\)](#)

3.3.11 Riksintressen

Samtliga utvecklingsområden berörs av Riksintresse – flyghinder MSA-yta, se del

[Riksintresse - luftfart](#) och [Riksintresse för totalförsvaret](#) för ställningstagande.

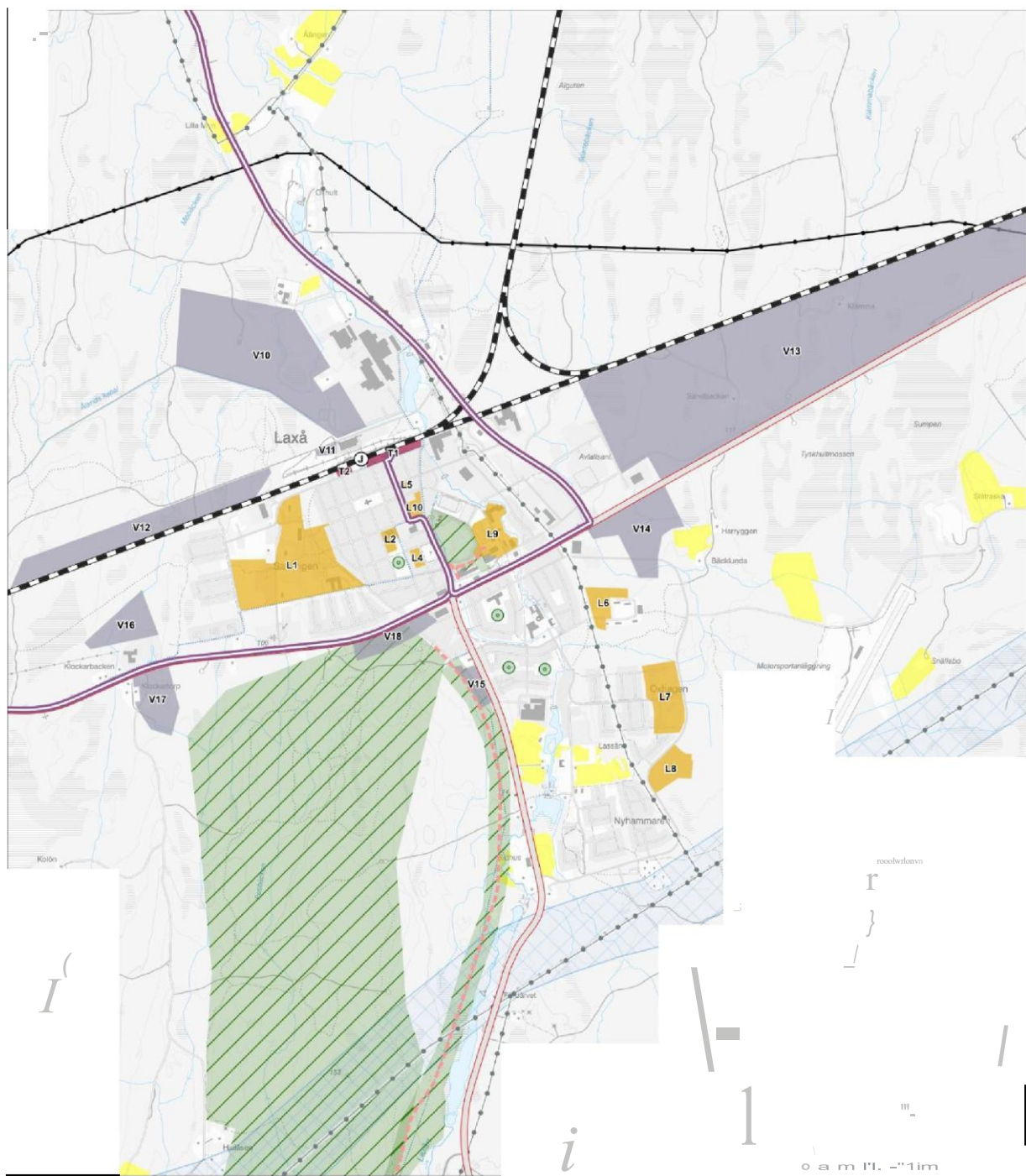
Verksamhetsområdena V10, V11, V12, V13, V14 och V18 angränsar eller överlappas av riksintressen som har en koppling till infrastruktur, [transmissionsnät](#), [järnväg](#) och [väg](#), se ställningstaganden för respektive riksintresse under kapitel Riksintressen.

Andra områden i kommunen än utvecklingsområden påverkas också av riksintressen, vilka även ska följa kommunens ställningstaganden i relation till riksintressen även om dessa inte är specifikt utpekade.

3.3.12 Laxå utvecklingsplan

Laxå kommun beslutade 2022 om en utvecklingsplan för Laxå med ett antal ställningstaganden. Under den tid som översiktsplanen gäller planerar kommunen att uppdatera utvecklingsplanen. Syftet är att den ska stämma bättre överens med både den faktiska utvecklingen som sker och den utveckling som kommunen, tillsammans med invånare, företag och föreningar vill uppnå på orten.

[Laxå utvecklingsplan \(PDF\)](#)

Bebyggelse
Mångfunktionell bebyggelse

Verksamheter och industri
Verksamheter och industri

Transportinfrastruktur
Station
Kollektivtrafiklinje, buss
Transportinfrastruktur

Större väg
Gång- och cykelväg
Järnväg
Teknisk anläggning
Utredningsområde transmissionsledning
Kraftledning stam
Kraftledning region
Grönområde och park
Grönområde och park

Natur- och friluftsliv
Cykelled
Naturpårta
Jordbruksmark
Jordbruksmark

Laxå Mark- och vattenanvändning Översiktsplan Laxå kommun

250 500m

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Sammanhängande bostadsbebyggelse och mångfunktionell bebyggelse

Namn L1

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Ekobyn Saltängen. Detaljplanerad mark med befintlig bebyggelse samt mark för nya bostäder. Den befintliga bebyggelsen består av skola, förskola, vårdboende och lägenheter samt kontor. Detaljplanen medger byggnation av runt 40 nya bostäder i form av lägenheter, villor och radhus. Byggnation påbörjad av flerbostadshus. Från bostäderna är det cirka 650 meter till Centrumtorget och cirka 900 meter till järnvägsstationen. I områdets västra del är det planerat för ett koloniområde med 90 kolonistugor.

Namn L2

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Markområde för offentlig service och kommunal verksamhet. Bibliotek inryms i befintlig byggnad.

Namn L4

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för flerbostadshus. Tomten har tidigare varit bebyggd och kan bebyggas med tre flerbostadshus. Platsen erbjuder ett attraktivt läge med kort promenadavstånd till Centrumtorget.

Namn L5

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Tomt för ett flerbostadshus.

Namn L6

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för ny bostadsbebyggelse med villor, radhus och lägenheter samt nya gator. Totalt kan runt 40 bostäder tillskapas. Gång- och cykelavstånd till service, resecentrum och skola.

Namn L7

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för ny bostadsbebyggelse med villor och kedjehus samt nya gator. Området är bebyggt med nio villor sedan tidigare. Totalt kan 44 nya bostäder tillskapas. Gång- och cykelavstånd till service, resecentrum och skola.

Namn L8

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för ny bostadsbebyggelse i småhusform samt nya gator. Totalt kan 31 nya bostäder tillskapas. Gång- och cykelavstånd till service, resecentrum och skola.

Namn L9

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Befintligt skolområde inklusive idrottshall och grösytor samt närhet till idrottsplats och Midsommarbergets naturreservat. Området klarar en utbyggnad om behov uppstår under planperioden. Det finns också möjlighet att ta delar av den stora grösyten i anspråk.

Namn L10

Markanvändning: Mångfunktionell bebyggelse

Beskrivning

Mark som föreslås reserveras för framtida utbyggnad av Ramundergården när behov uppstår av fler platser på särskilt boende, inklusive demensboende samt korttidsboende.

Verksamheter och industri

Namn V10

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Ett område väster om ESAB-området föreslås för att möjliggöra att befintliga företag kan expandera och utvecklas. Alternativt möjliggöra en framtida större industrietablering. Angöring från väg 205 via Ålandsvägen, alternativt direkt från ESAB-området. Om industriverksamheten medför ökad inpendling med tåg kan gångbron över perrongerna behöva förlängas så att pendlarna enkelt kan ta sig från och till tåget. Om det blir aktuellt att området exploateras behöver en utredning göras om garagen i den södra delen kan vara kvar.

Namn V11

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark som föreslås möjliggöra att Talent Plastics kan expandera. I samband med exploatering ska Vattugatan förlängas till terminalområdet.

Namn V12

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark som föreslås möjliggöra att järnvägsterminalen kan expandera, alternativt flyttas, västerut och att det i framtiden ska vara möjligt för Trafikverket att bygga en kompletterande järnvägsanslutning till och från Västra stambanan.

Namn V13

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Genom områdets goda förutsättningar med angränsande infrastruktur är marken väl lämpad för att etablera både stora och små verksamheter såsom industri, lättare industri, tankning, laddning samt service för verksamma och förbipasserande av området.

Namn V14

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Det befintliga detaljplanerade verksamhetsområdet föreslås utökas för att möjliggöra framtida nyetableringar. Området har skyltläge mot E20 samt en befintlig anslutning via Venavägen till E20.

Namn V15

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark som föreslås för mindre verksamhet med låg omgivningspåverkan. Infart via parkeringsplatsen vid återvinningsstationen.

Namn V16

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark som föreslås för detaljhandel och småindustri med låg omgivningspåverkan. Anslutning från E20 via befintlig verksamhet söder om marken.

Namn V17

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark med befintlig detaljplan som föreslås ändras till att också omfatta besöksanläggning, detaljhandel och drivmedel samt övriga verksamheter med service till invånare och E20-trafikanter.

Namn V18

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark med befintlig detaljplan som tillåter bebyggelse för centrumändamål med en variation på möjlig utveckling inom bland annat handel, kontor, restaurang, café och hotell.

 Kollektivtrafiklinje buss

Namn Buss 593

Markanvändning: Kollektivtrafiklinje, buss

Beskrivning

Persontransporter mellan Laxå station och Karlskoga Busstation.

Namn Buss 761

Markanvändning: Kollektivtrafiklinje, buss

Beskrivning

Persontransporter mellan Laxå station och Finnerödja.

 Transportinfrastruktur

Namn T1

Markanvändning: Transportinfrastruktur

Beskrivning

Befintligt stationsområde med resecentrum med väntsal, bussangöring för länsbussar, pendlarparkering och cykelställ med tak. Tänkbar utveckling av stationshuset är etablering av en eller fler verksamheter som syftar att gynna resenärers behov. Det kan också finnas behov av platser för laddning av bilar vilket kan anordnas på befintlig parkering. Det finns en yta i nordöstra delen som kan permanentas som pendlarparkering om behov uppstår. I början på planperioden ska Trafikverket genomföra en större bangårdsombyggnad med nya perronger, gångbro samt bullerplank och staket.

Namn T2

Markanvändning: Transportinfrastruktur

Beskrivning

Grönyta på befintligt stationsområde som kan omvandlas till pendlarparkering med laddplatser eller annan service till tågresenärer.

 Gång- och cykelväg

Namn: Laxå – Röfors

Markanvändning: Gång- och cykelväg

Beskrivning

Gång- och cykelförbindelse mellan Röfors och Laxå via belyst motionsspår, alternativt före detta banvall. Utredning behöver göras för sträckningen längs Hjulåsvägen samt om gång- och cykelbro ska anläggas.

Namn Midsommarberget

Markanvändning: Gång- och cykelväg

Beskrivning

Den utpekade dragningen är ett förslag för att skapa bättre förutsättningar att transporterna sig via gång- och cykel till och från Centralskolan.

Större vägar**Namn E20**

Markanvändning: Större väg.

Beskrivning

E20 är en stamväg som går genom Laxå kommun och utgör en viktig transportled för både person- och godstrafik.

Namn Väg 205

Markanvändning: Större väg.

Beskrivning

Väg 205 är en riksväg som går genom Laxå kommun och utgör en viktig transportled för både person- och godstrafik.

Järnväg**Namn Värmlandsbanan**

Markanvändning: Järnväg

Beskrivning

Värmlandsbanan passerar genom Laxå kommun, med Laxå station som knutpunkt, och förbinder kommunen med Karlstad och Värmland i väster samt Västra stambanan och vidare mot Stockholm i öster.

Namn Västra stambanan

Markanvändning: Järnväg

Beskrivning

Västra stambanan löper genom Laxå kommun och knyter samman kommunen med Stockholm och Västra Sverige, samtidigt som den utgör en av Sveriges viktigaste järnvägsförbindelser för både person- och godstrafik.

Station

Namn: Laxå station

Utredningsområde transmissionsledning

Namn: Utredningsområde

Beskrivning

Utredningsområdet ska utreda ny dragning av transmissionsledning.

Grönområde och park

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster.

Cykelled

Namn Cykelväg Laxå – Tiveden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Cykelväg Laxå - Finnerödja

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en viktig led för hållbara transporter inom kommunen.

Namn Cykelväg Laxå - Hasselfors

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en viktig led för hållbara transporter inom kommunen.

Naturpärla

Markanvändning: Naturområde

Beskrivning

Särskilt besöksvärda naturområden.

Naturreservat

Namn Midsommarberget

Beskrivning

Ett kommunalt naturreservat beläget centralt i Laxå. Området består av en gammal tallskog med grova träd och en rik flora.

Jordbruksmark

Beskrivning

Jordbruksmarken bör bevaras så långt det är möjligt, men kan i undantagsfall behöva användas för utveckling.

3.4 Rölforsområdet

Området består av orten Rölfors med 172 invånare (SCB 2020) och den omgivande landsbygden med 205 invånare (SCB 2020). Av de 205 invånare på landsbygden bor 24 i fritidshusområdet Brunnsnäs.

Rölforsområdet utgör den sydöstra delen av Laxå kommun och gränsar i söder till Askersunds kommun och i öster till Hallsbergs kommun. Nästan all mark i Rölforsområdet är skog som ägs av Sveaskog. Rölfors är en före detta bruksort med anor från 1600-talet. Största privata arbetsgivare i området är Laxå Pellets med ca 20-30 anställda.

Orten har utvecklats till en boendeort och saknar service, denna utveckling bedöms bestå under planperioden. Närheten till tätorten Laxå gör däremot att tillgången till service fortsatt kan anses vara god.

Rölfors styrkor är en ort med "lugn och ro" och närhet till Laxå (4 km). Många invånare i Rölforsområdet värdesätter Laxsjöarna och skogen för rekreation.

3.4.1 Utvecklingsstrategier

- Rölfors ska fortsätta utvecklas som boendeort
- Verksamheter koncentreras till Laxå Logistikpark utanför Rölfors
- Verka för ökad trafiksäkerhet på väg 572 genom Rölfors
- Verka för säker cykelväg mellan Rölfors och Laxå
- Det ska vara möjligt att bygga enstaka enbostadshus på landsbygden

Mark- och vattenanvändningen i Rölfors ska prioritera de åtgärder som är beskrivna ovan. Utvecklingen ska ta hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Höga natur- och kulturvärden kräver särskild hänsyn.

3.4.2 Sammanhängande bostadsbebyggelse

Befintlig bostadsbebyggelse i Rölfors består av enbostadshus samt ett flerbostadshus. Om intresset för att bosätta sig i Rölfors ökar i framtiden finns det möjligheter att bygga enbostadshus. Befintliga detaljplaner för nya bostäder i orten samt på Högervägen ger en potential på cirka 100 fler invånare fram till 2040. Dock kan en del av bebyggelsen komma att nyttjas som fritidsboende, vilket redan görs idag. Samtidigt kan naturligtvis dagens fritidsboende övergå till permanentboende.

Särskilt intressant för ny bebyggelse är ett område (R1) vid ån. På sikt kan det även uppstå intresse av att bygga enbostadshus strax söder om Mäster Wångbergs väg (R2).

På Högervägens norra sida medger detaljplanen 12 enbostadshus (R3) med sjönära läge vid Västra Laxsjön.

3.4.3 Verksamheter & industri

Laxå logistikpark, strax söder om Rölfors, trafikeras av tunga fordon. Området har potential att växa med fler verksamheter. Väster om logistikparken finns ett markområde (V8) som är lämpligt för etablering av industri eller lager.

Ett område (V9) norr om Laxå Bruk pekas ut som lämpligt för lättare industri eller annan verksamhet med låg omgivningspåverkan och begränsat antal transporter.

3.4.4 Transportinfrastruktur

Väg 572 (Bruksgatan och Askersundsvägen) genom Rölfors är Trafikverkets och de ansvarar också för underhåll och snöröjning. Sträckan bör få sänkt hastighet för att skapa större trygghet för cykeltrafikanter. Vidare ska inte genomfart av tung trafik tillåtas på väg 572. Undantag görs för arbetsfordon för underhåll och skötsel. Syftet med begränsningen av tung

trafik är att styra trafiken till och från Laxå Logistikpark till väg 533 och väg 205.

Väg 205 mellan Laxå och Askersund är relativt hårt trafikerad av tung trafik. Söder om Røfors slingrar sig vägen fram på ett smalt och kurvigt vägvagnsnitt, vilket årligen genererar olyckor, främst med långtradare. Farligt gods får inte transporteras på vägen, men rapporter finns om dålig efterlevnad. Kommunens dricksvattentäkt finns vid den farliga sträckan och kommunen förordar en ny sträckning, alternativt att Trafikverket åtgärdar de mest olycksdrabbade och svåra vägvagnsnitten.

Det finns ett elljusspår mellan Hjulåsvägen i Røfors och Klubbstugan i Laxå som kan nyttjas som gång- och cykelväg. Det finns också en gammal banvall på samma sträcka, men den saknar belysning. Trafiksäkerheten för fotgängare och cyklister på Hjulåsvägen fram till Bruksgatan behöver utredas. Speciellt viktigt är detta då bron över Laxå trafikeras av tunga fordon till och från Laxå bruks-området.

Region Örebro län och Trafikverket planerar att bygga en gång- och cykelväg på väg 205 mellan Røfors och Laxå. Objektet är för tillfället nedprioriterat då andra objekt i länet bedöms få högre utnyttjandegrad. Barn och ungdomar från Laxå som cyklar till och från kommunalbadet vid Västra Laxsjön är viktigt att beakta ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Det finns en gång- och cykelväg mellan kommunalbadet och Kärrstigen. Där ansluter också en kort gång- och cykelväg från Hägervägen. En riskfaktor är när gång- och cykeltrafikanter till och från Kärrstigen ska passera väg 533/Murhs väg.

För att öka säkerheten för cykeltrafikanter på Bruksgatan/Askersundsvägen bör hastigheten sänkas.

3.4.5 Teknisk anläggning

Svenska Kraftnät har en 400 kV-ledning som passerar mellan Laxå Logistikpark och Røfors samhälle.

Öster om Røfors finns en vindkraftpark med sju verk. Området kan vara lämpligt för fler vindkraftverk. Det kan också vara lämpligt att komplettera befintliga vindkraftverk med solceller för att utnyttja den infrastruktur som redan är på plats.

VA-kapaciteten i Røfors bedöms vara tillräcklig under planperioden.

3.4.6 Areell näring

Jordbruksnäringen i Røforsområdet är småskalig och det finns bara ett 10-tal mindre gårdar. Det finns därför anledning att rikta mycket stor hänsyn till om åkermarken så att den finns kvar för framtida generationers livsmedelsproduktion och djurhållning.

Den omgivande landsbygden domineras av skogsbruk och Sveaskog äger nästan alla mark i Røforsområdet.

3.4.7 Grönområde och park

I Røfors finns det två mindre grönytor som har kommunal skötsel. Väster om Bruksgatan, och i höjd med Laxå Bruk. Särskilt viktigt är det att promenadvägar och stigar hålls öppna. Övrig kommunal mark i Røfors ska få växa till skog. I undantagsfall ska naturen anpassas för att förhindra att vilda djur orsakar skador på samhället. Vid Folkets Hus finns det en kommunal lekplats som är uppskattad av barn och barnfamiljer. 150 meter väster om lekplatsen finns det en boulebana, ett vindskydd och en grillplats vid ån. Stråket mellan lekplatsen och ån är ett viktigt aktivitetsområde.

Kommunen ska arbeta aktivt för att bevara fridlysta arter och bekämpa invasiva arter.

3.4.8 Natur och friluftsliv

Röfors med omnejd har potential att erbjuda ett rikt och varierat friluftsliv. En eller två rundslingor för promenad och vandring runt Röfors är önskvärt att anlägga i samarbete med markägarna. Norr om Röfors ansluter motionsspår och elljusspår från Klubbstugan i Laxå. I söder vid sjön Skiren finns det en vandringsled runt sjön samt en grillplats. Ytterligare söderut finns det ett naturreservat, Rockebro, med vandringsleder i en säregen natur.

Naturreservatet Karamossen, Väster om Röfors, om drygt 500 hektar saknar vandringsleder men enligt skötselplanen kan Länsstyrelsen i Örebro län vidta lämpliga åtgärder för att underlätta för friluftslivet.

Strax söder om Röfors finns det en kommunal badplats vid Västra Laxsjön. Det finns också en badplats på Revelns camping vid kommungränsen.

Västra och Östra Laxsjöarna är populära sjöar för båtfärder och fiske, fisket förvaltas av Laxåsjöarnas fiskevårdsförening som också ansvarar för tiotal andra sjöar i Rölforsområdet. Festholmens bryggförening har en båtramp.

3.4.9 Landsbygd

Drygt fem kilometer söder om Röfors ligger Brunnsnäs, ett sommarstugeområde med 77 fastigheter, som började utvecklas i mitten på 50-talet. På öarna i Laxåsjöarna finns det ett 40-tal fritidshus. I grannkommunen Askersund, vid Västra Laxsjön, Östra Laxsjön respektive Östersjön, finns det totalt ett 50-tal fastigheter för både fritids- och permanentboende. Sammantaget finns det ett stort antal fritidshus i området och exploatering av ytterligare samlad fritidshusbebyggelse runt de tre sjöarna bedöms inte vara lämpligt.

Laxå kommun är positiv till byggnation av enbostadshus för permanentboende på

landsbygden. I en befintlig bymiljö kan byggnation ske med enstaka enbostadshus för permanentboende. På en lantbruksfastighet ska det vara möjligt att uppföra en kompletterande bostad för att till exempel möjliggöra generationsboende.

Vidare är kommunen positiv till att nya så kallade hästgårdar kan tillskapas i anslutning till betesmark som annars kan riskera att växa igen. Anpassning ska ske till befintlig bebyggelse avseende placering samt till lokal byggnadstradition och behandlas utifrån arkitektonisk kompetens. Bebyggelse eller annan form av etablering på brukningsvärd jordbruksmark eller betesmark med värdefulla signalarter bör undvikas men kan tillåtas om väsentliga samhällsintressen tillgodoses och inga alternativ finns.

Cirka 9 kilometer söder om Röfors, vid gränsen till Askersunds kommun, finns det en campingverksamhet, inklusive några gäststugor och en populär badplats. Väg 205 går genom fastigheten vilket begränsat möjligheterna till expansion.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Rölforsområdet.

3.4.10 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Laxå kommun har pekat ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när man prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i

varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Laxå kommuns utpekade LIS-områden är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

[Röfors LIS-områden \(PDF\)](#)

[Laxå kommun LIS-områden \(PDF\)](#)

3.4.11 Riksintressen

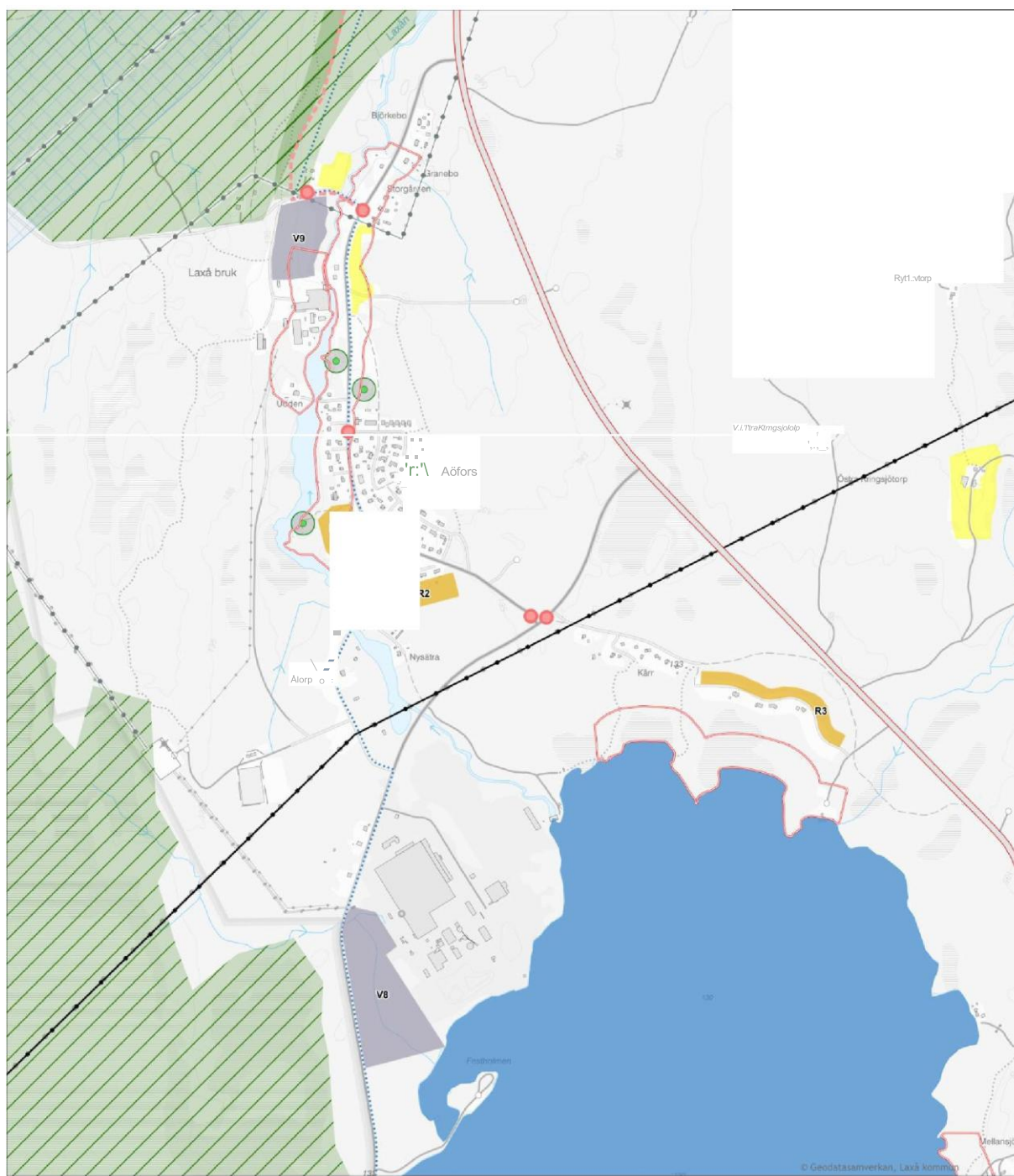
Samtliga utvecklingsområden berörs av Riksintresse – flyghinder MSA-yta, se del [Riksintresse - luftfart](#) och [Riksintresse för totalförsvaret](#) för ställningstagande. R2 angränsar till Riksintresse för [energidistribution](#) och Riksintresse för [totalförsvaret](#), se ställningstaganden under respektive del.

Andra områden i kommunen än utvecklingsområden påverkas också av riksintressen, vilka även ska följa kommunens ställningstaganden i relation till riksintressen även om dessa inte är specifikt utpekade.

3.4.12 Röfors utvecklingsplan

Laxå kommun beslutade 2019 om en utvecklingsplan för Röfors med ett antal ställningstaganden. Under den tid som översiktsplanen gäller planerar kommunen att uppdatera utvecklingsplanen. Syftet är att den ska stämma bättre överens med både den faktiska utvecklingen som sker och den utveckling som kommunen, tillsammans med invånare, företag och föreningar vill uppnå på orten.

[Röfors utvecklingsplan \(PDF\)](#)

Bebyggelse

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Verksamheter och industri

- Verksamheter och industri

Transportinfrastruktur

- Större väg
- Gång- och cykelväg
- GångMoch cykelpassage

Teknisk anläggning

○ Utredningsområde transmissionsledning -

- Kraftledning stam
- Kraftledning region

Grönområde och park

- Grönområde och park

Natur- och friluftsliv

- Cykelled

/ Naturpärla

Sjö

Jordbruks mark

- Jordbruksmark
- D Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Röfors

Mark- och vattenanvändning

Översiktsplan Laxå kommun

0 250 500 m

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Sammanhängande bostadsbebyggelse och mångfunktionell bebyggelse

Namn R1

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för bostadshus i form av 14 radhuslägenheter, alternativt 7 villor eller varierad bebyggelse. Byggnation behöver ta hänsyn till att marken ligger nära Laxån.

Marken ligger i direkt anslutning till lekplats.

Namn R2

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för 10 enbostadshus.

Namn R3

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för 12 enbostadshus.

Verksamheter och industri

Namn V8

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Detaljplanerad mark för industri i anslutning till befintliga verksamheter. Området kan också vara lämpligt för logistikverksamhet. Vid exploatering ska hänsyn tas till närliggande naturvärden då marken gränsar till Karamossens naturreservat och till Västra Laxsjön.

Namn V9

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark där det tidigare bland annat bedrivits järnframställning. Marken bedöms vara förorenad och det finns en skredrisk längs ån som ska utredas innan bygglov medges. En trädzon om minst 25 meter ska lämnas till ån. Etablering av verksamhet ska inte medföra omfattande trafik av tunga fordon eller annan omfattande omgivningspåverkan.

Transportinfrastruktur

Större vägar

Namn Väg 205

Markanvändning: Större väg.

Beskrivning

Väg 205 är en riksväg som går genom Laxå kommun och utgör en viktig transportled för både person- och godstrafik.

-- Gång- och cykelväg

Namn: Laxå – Röfors

Markanvändning: Gång- och cykelväg

Beskrivning

Gång- och cykelförbindelse mellan Røfors och Laxå via belyst motionsspår, alternativt före detta banvall. Utredning behöver göras för sträckningen längs Hjulåsvägen samt om gång- och cykelbro ska anläggas.

Namn: Hjulåsvägen

Markanvändning: Gång- och cykelväg

Beskrivning

Verka för att säker gång- och cykelpassage skapas på Hjulåsvägen för anslutning till motionsspår och före detta banvall. Åtgärden ska leda till att trafikanter kan förflytta sig på ett tryggt sätt, både utifrån upplevd trygghet och trafiksäkerhet. Hjulåsvägen är enskild väg.

● Gång- och cykelpassage

Markanvändning: Passage över Hjulåsvägen

Beskrivning

Verka för att säker gång- och cykelpassage skapas på Hjulåsvägen för anslutning till motionsspår och före detta banvall. Åtgärden ska leda till att trafikanter kan förflytta sig på ett tryggt sätt, både utifrån upplevd trygghet och trafiksäkerhet. Hjulåsvägen är enskild väg.

Markanvändning: Passage över väg 572

Beskrivning

Verka för att säker gång- och cykelpassage skapas för väg 572 och väg 533. Åtgärden ska leda till att trafikanter kan förflytta sig på ett tryggt sätt, både utifrån upplevd trygghet och trafiksäkerhet. Väg 572 och väg 533 är Trafikverkets.

Markanvändning: Passage över väg 533

Beskrivning

Verka för att säker gång- och cykelpassage skapas för väg 533. Åtgärden ska leda till att trafikanter kan förflytta sig på ett tryggt sätt, både utifrån upplevd trygghet och trafiksäkerhet. Väg 533 är Trafikverkets.

▣ Utredningsområde transmissionsledning

Namn: Utredningsområde

Beskrivning

Utredningsområdet ska utreda ny dragning av transmissionsledning.

● Grönområde och park

Namn Norr om Slaggstigen

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. Skogen blir en skyddande barriär mellan Laxå Bruk och bostäder i samhället.

Namn Norr om Blästervägen

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. Området ska utvecklas till skog och promenadvägar ska vårdas. Skogen blir en skyddande barriär mellan Laxå Bruk och bostäder i samhället.

Namn Öster om Rabbivägen och Hammarsmedens väg

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster.

Namn Grillplatsen vid ån

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster. Grillplats med sittbänkar och boulebana vid ån. Kort promenadväg från lekplats och Folkets Hus.

Cykelled

Namn Cykelväg Laxå – Tiveden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Naturpärla

Markanvändning: Naturområde

Beskrivning

Särskilt besöksvärda naturområden.

Naturreservat

Beskrivning

Områden som skyddas för att bevara värdefulla naturmiljöer, biologisk mångfald och ge möjligheter till friluftsliv.

Sjö

Namn Västra Laxsjön

Markanvändning: Sjö

Beskrivning

Västra Laxsjön är omgiven av skog, populär för promenader och friluftsliv. Sjön används flitigt av invånare för vardagsrekreation, för bad och fiske.

Jordbruksmark

Beskrivning

Jordbruksmarken bör bevaras så långt det är möjligt, men kan i undantagsfall behöva användas för utveckling.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Namn Röfors

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Kärr

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Mellansjöviken

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

3.5 Finnerödjaområdet

Området består av tätorten Finnerödja med 523 invånare (SCB 2020) och den omgivande landsbygden med 553 invånare (SCB 2020). Finnerödjaområdet utgör den västra delen av Laxå kommun och gränsar i norr till Degerfors kommun och i väster till Gullspångs kommun. I söder gränsar Finnerödjaområdet till Karlsborgs kommun mitt ute på sjön Unden. En stor del av marken i Finnerödjaområdet är skog som ägs av Sveaskog och företaget bedriver ett omfattande skogsbruk. Största privata arbetsgivare är S. Nordström Skog AB och Finnerödja Skogstjänst AB.

Finnerödjas styrkor är trygghet, barnvänlighet, vacker och varierad natur samt lokala arbetstillfällen i olika branscher. De två stora sjöarna Skagern och Unden är viktiga för attraktiviteten. Finnerödjaområdet hade tidigare stora jordgubbsodlingar men idag vill orten bli känd som "Porten till Tiveden".

Namnet Finnerödja härrör från 1580-talet då det kom många nya bosättare från Savolax i Finland. De kallades svedjefinnar och odlade på skogsmark som först röjdes genom att skogen brändes ned, vilket kallas för svedjebruk. Finnerödja var tidigare ett stationssamhälle, det sista tågstoppet ägde rum 1988.

Med sina styrkor och sitt strategiska läge vid E20 har tätorten Finnerödja förutsättningar att kunna växa i befolkning. Hela Finnerödjaområdet har potential att växa, främst via nya bostäder vid Skagern samt viss inflyttning till landsbygden. Befolkningsprognoser (SCB) visar dock på att befolkningen i Laxå kommun kommer att minska fram till 2040. I detta kapitel har vi ändå valt att peka ut områden för bostäder i Finnerödjaområdet för att visa att det finns markförutsättningar för en befolkningsökning.

3.5.1 Utvecklingsstrategier

- Nya bostäder i Finnerödja byggs i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse
- Bostäder vid Skagern utvecklas till samlad bebyggelse utan service
- Grönytor, tätortsnära skog, biologisk mångfald och ekosystemtjänster värnas och utvecklas till gagn för invånarnas livskvalitet
- Resor med cykel mellan bostad, skola/förskola och arbete prioriteras
- Besöksnäringen, inklusive handel och service till E20-trafikanter, utvecklas
- Det ska vara möjligt att bygga enbostadshus på landsbygden

Mark- och vattenanvändningen i Finnerödjaområdet ska prioritera de åtgärder som är beskrivna ovan. Utvecklingen ska ta hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Höga natur- och kulturvärden kräver särskild hänsyn. När det kommer till utvecklingen vid Unden ser kommunen att det med fördel ska finnas en dialog med de som vi delar sjön med.

3.5.2 Sammanhängande bostadsbebyggelse

Orten har utvecklats till en boendeort med begränsad service. Närheten till tätorten Laxå gör att denna utveckling bedöms bestå under planperioden. Bibehållen kollektivtrafik mellan Finnerödja och Laxå är viktig för ortens attraktivitet och ger också en tydlig koppling till servicen i Laxå. Dock ska Finnerödja ses som en nod för den omgivande landsbygden och livsmedelsbutiken, inklusive dess paketservice som fyller en viktig servicefunktion.

Merparten av bostäderna är enbostadshus men det finns ett antal lägenheter som tillhandahålls av det kommunala

fastighetsbolaget respektive några privata fastighetsägare.

Översiktsplanen pekar ut ett område vid Dalgatan/Stationsgatan (F1) där det tidigare funnits flerbostadshus samt ett område i öster (F2). Därutöver finns det ett 15-tal lucktomter runt om i samhället

Etableringar i kommunen eller etableringen av en stor batterifabrik i Mariestad kan komma att påverka områdets utveckling och öka efterfrågan på tomtmark. Från Finnerödja till batterifabriken tar det drygt 30 minuter med bil. Om efterfrågan ökar mycket kraftigt pekar planen ut ett nytt område (F3) som lämpligt för enbostadshus. Totalt ger utpekade områden och lucktomter för bostäder en potential på ytterligare 200 invånare i Finnerödja.

Antal barn i Finnerödjaområdet är minskande och bedömningen är att om trenden ändå skulle vända behöver ingen ytterligare mark tas i anspråk för förskola och skola under planperioden.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Finnerödjaområdet.

3.5.3 Verksamheter & industri

För att stärka tätortens livskraft pekar planen ut att området runt den befintliga livsmedelsaffären ska kunna kompletteras med andra kommersiella verksamheter som handel och café och utvecklas till ett tydligt ortscentrum.

Vidare är det två utpekade områden (V3 och V4) vid E20 som ska kunna bebyggas med handel eller andra verksamheter riktat till E20-trafikanter. Båda dessa markområden skulle kunna bidra till lokala arbetstillfällen.

Ett mindre företagsområde (V5) föreslås i anslutning till befintliga företag på Vargstigen.

Norr om det befintliga logistik- och industriområdet vid Industrigatan finns ett område (V6) för etablering av nya verksamheter. För att inte trafiken ska öka genom samhället om en större etablering kommer till stånd pekar planen ut behovet av en ny väganslutning via Vargstigen.

Planen pekar också ut ett detaljplanerat område vid Kronvägen (V7), norr om skolan, som lämpligt för service, lager, tillverkning med begränsad omgivningspåverkan.

Knappt en kilometer öster om samhället finns en bergtäkt. Lastbilstrafiken till och från bergtäkten går stundtals genom samhället. När miljötillståndet ska förnyas bör en prövning göras om annan tillfartsväg är lämpligare för att undvika tung trafik genom samhället.

3.5.4 Transportinfrastruktur

E20 går direkt sydväst om samhället.

Skagersholmsvägen och Mobäcksvägen, som båda går genom samhället, är statliga vägar. Bron över järnvägen i samhället är relativt smal. Vid skolan finns en bussangöring för linjebussar och skolskjutsar.

Det finns en gång- och cykelbana på järnvägsbron och tillsammans med anordningar vid skolan är det möjligt för skolbarn som bor i samhället att gå eller cykla till och från skolan. Dock behöver några kompletterande passager för gång- och cykeltrafikanter tillkomma och sänkning av högsta tillåtna hastighet i tätorten utredas.

Cykelleden mellan Finnerödja och Laxå är ett pendlingstråk med begränsat nyttjande men med elcyklar, elsparkcykel och elmopeder kan trafiken komma att öka under planperioden. Cykelleden har också potential för ökad cykelturism till och från Tivedens nationalpark. Kommunen har installerat en cykelpump i livsmedelsbutikens fastighet som service till både boende och cykelturister.

Parkering finns vid livsmedelsbutiken samt på skolan för personal och för vårdnadshavare vid lämning och hämtning av barn. I närheten till bussangöringen vid skolan finns det parkeringsplatser lämpliga för byte mellan bil och linjebuss. I det fall att parkeringsplatserna bebyggs bör annan pendlarparkering tillkomma.

Västra stambanan går genom samhället. Tågstopp i Finnerödja blir troligen inte aktuellt under planperioden men mark reserveras (T) för att göra det möjligt om det blir samhällsekonomiskt lönsamt i framtiden.

3.5.5 Teknisk anläggning

Svenska kraftnät projekterar också för en ny 400 kV-ledning mellan Hallsberg i Hallsbergs kommun och Timmersdala i Skövde kommun som preliminärt kommer att passera på ett avstånd på ca 3 kilometer från Finnerödja. Syftet med åtgärden är att öka kapaciteten för att bidra till att tillgodose industrins kraftigt ökande elbehov i Västra Götalandsregionen. Kommunen förväntas att fortsatt bli inkluderade i fler projekt som berör eldistribution inom planperioden.

Det finns två vindkraftsparker i Finnerödjaområdet, norr om Unden, vid Räv fjäll och norrut samt öster om Slottsbo. Utifrån ett generellt antagande att det bör vara minst 1 000 meter till bostäder för att en etablering av vindkraft ska kunna gå att genomföra är det bara två platser i Finnerödjaområdet som skulle kunna vara möjliga. Delvis ett område vid Norra Kulle i norra Finnerödjaområdet. Berget är 189 meter över havet och en etablering här skulle få ovanligt stor påverkan på landskapsbilden varför en etablering bedöms olämplig. Plats två finns i norr, på gränsen mot Degerfors kommun, men närheten till naturreservatet Vargavidderna gör en etablering också här är olämplig. Detta område kan också definieras som ett så kallat tyst område.

Finnerödja vattenverk producerar dricksvatten av hög kvalitet till boende och företag i Finnerödja tätort. Vattenverket får sitt råvatten från Kroa grundvattentäkt. Det finns kapacitet att klara dricksvattenförsörjningen om tätorten ökar med 200 invånare och nya verksamheter kommer till under planperioden.

I Finnerödja avloppsverk renas avloppsvatten från Finnerödja. För att få en ännu bättre rening av avloppsvattnet har avloppsverket kompletterats med en våtmark som det renade avloppsvattnet får passera innan det släpps ut i Skagersholmsån. Kapaciteten bedöms klara både en befolkningsökning om upp till 200 invånare samt etablering av verksamheter under planperioden.

Invånarna i tätorten har tillgång till fiber och på landsbygden har nästan alla fastigheter tillgång till antingen fiber eller mobilt bredband. Det finns några få platser som saknar täckning och eventuellt kan täckningsgraden öka med så kallade samhällsmaster.

3.5.6 Areell näring

Det finns ett antal mindre jordbruk och ett större i västra Finnerödjaområdet. Jordbruksmarken bör bevaras så långt det är möjligt för att vara en del av den framtida matproduktionen. Skogsbruket domineras av Sveaskog förutom i väster mot Skagern samt vid Undens närhet.

3.5.7 Grönområde och park

Naturmark i samhället vid Kyrkån/Skagersholmsån pekas ut som ett viktigt rekreationsområde och ska utvecklas med promenadstråk och knyts samman med idrottsplatsen.

Lekplatsen på skolan har betydelse för hela Finnerödjaområdet och kan nyttjas även efter skoltid.

Kommunen ska arbeta aktivt för att bevara fridlysta arter och för att bekämpa invasiva arter.

3.5.8 Natur och friluftsliv

Hela Finnerödjaområdet har fantastiska möjligheter till ett varierat och intressant natur och friluftsliv. En stor del är djupa skogar med ett spännande djurliv och en fauna som delvis påminner om norra delarna av Sverige. Det finns en vandringsled, Jordgubbsleden, runt samhället som har anlagts på privat initiativ. Runt sjön Skagern går det en cykelled. Ridleder i Tiveden passerar runt Finnerödja och täcker hela Finnerödjaområdet söder om samhället.

Det finns ett elljusspår i Finnerödja och vid spårets början finns det ett vindskydd med grillplats. Här finns också gammelskog och förskolans pedagoger tar ofta med barnen hit.

Kommunalbadet, Åbydammen strax sydöst om Finnerödja, har skiftande vattenkvalitet och låg nyttjandegrad. Badet kan komma att omvandlas till ställplatser för husbilar under planperioden men med bibehållen möjlighet att bada. Tivedsbadet i Unden vid Tiveds camping är ett mycket populärt bad med en lång sandstrand. Där finns en stor parkering och under heta somardagar kan det vara ett mycket stort antal badgäster. Vid Skagern finns det badplatser på Skagerns camping.

I Finnerödjaområdet finns det fyra naturreservat; Vargavidderna i norr, som delvis ligger i Degerfors kommun samt Pippelåsarna, Jurabergen och Kråksjöåsen-Kojemossen i söder.

3.5.9 Landsbygd

Planen pekar ut ett sammanhängande område (F4) vid Skagern, fem kilometer från Finnerödja, där kommunen är positiv till bebyggelse av enbostadshus för i första hand permanentboende. Utfallet permanentboende är dock svårbedömt då ett stort antal tomter

kan komma att bebyggas och nyttjas som fritidshus. Det finns redan befintlig bebyggelse i området där cirka 80 % nyttjas som fritidshus. Från området tar det drygt 30 minuter med bil till den planerade batterifabriken i Mariestad.

Längre norrut vid Skagern finns det ett strandnära område vid Herrgårdsfallet som också består av enbostadshus där mer än 85 % nyttjas som fritidshus. I södra delen av Herrgårdsfallet har en detaljplan nyligen antagits som medger ett tiotal tomter och därmed kan området ses som färdigexploaterat.

Tivedsbadets camping vid sjön Unden erbjuder platser för husvagnar, husbilar och tält. Campingen ligger vid en mycket populär och välbesökt badstrand. Utöver campingarna finns det ett antal enstaka semesterstugor att hyra.

Landsbygden i Finnerödjaområdet har fler boende än vad motsvarande landsbygder har i kommunen. Laxå kommun är positiv till byggnation av enbostadshus för permanentboende på landsbygden. I en befintlig bymiljö kan byggnation ske med enstaka enbostadshus för permanentboende. På en lantbruksfastighet ska det vara möjligt att uppföra en kompletterande bostad för att till exempel möjliggöra generationsboende.

Vidare är kommunen positiv till att nya så kallade hästgårdar kan tillskapas i anslutning till betesmark som annars kan riskera att växa igen. Anpassning ska ske till befintlig bebyggelse avseende placering samt till lokal byggnadstradition och behandlas utifrån arkitektonisk kompetens. Bebyggelse eller annan form av etablering på brukningsvärd jordbruksmark eller betesmark med värdefulla signalarter bör undvikas men kan tillåtas om väsentliga samhällsintressen tillgodoses och inga alternativ finns.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Finnerödjaområdet.

3.5.10 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Laxå kommun har pekat ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när man prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Laxå kommuns utpekade LIS-områden är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

[Finnerödja LIS-områden \(PDF\)](#)

[Laxå kommun LIS-områden \(PDF\)](#)

3.5.11 Riksintressen

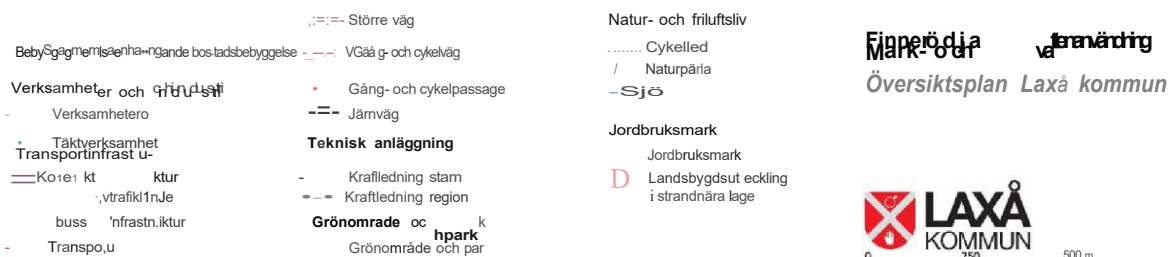
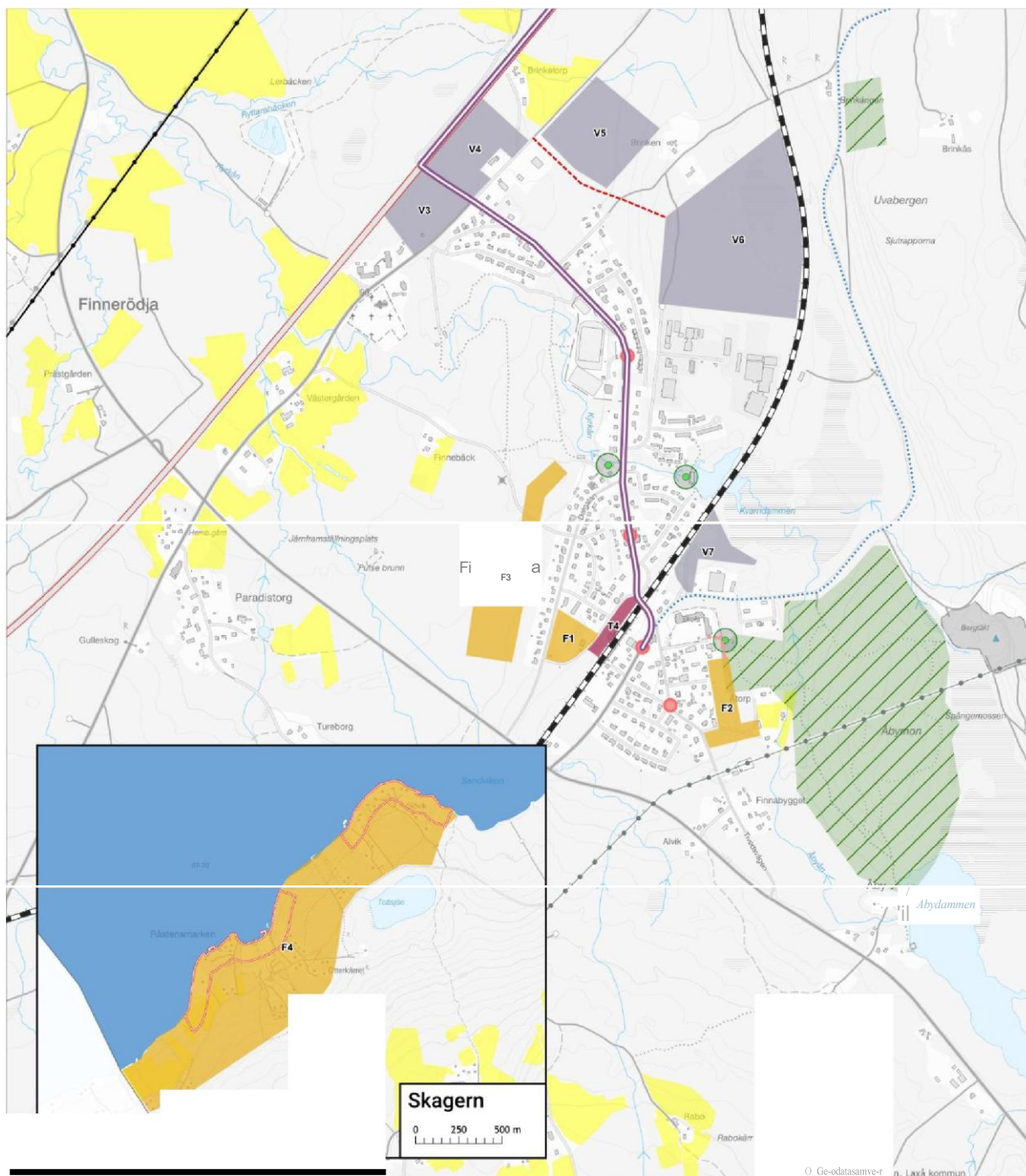
Samtliga utvecklingsområden berörs av Riksintresse – flyghinder MSA-yta, se del [Riksintresse - luftfart](#) och [Riksintresse för totalförsvaret](#) för ställningstagande. Verksamhetsområdena V3, V4 och V6 angränsar av riksintressen som har en koppling till infrastruktur, [järnväg](#) och [väg](#), se ställningstaganden för respektive riksintresse under respektive del.

Andra områden i kommunen än utvecklingsområden påverkas också av riksintressen, vilka även ska följa kommunens ställningstaganden i relation till riksintressen även om dessa inte är specifikt utpekade.

3.5.12 Finnerödja utvecklingsplan

Laxå kommun beslutade 2017 om en utvecklingsplan för Finnerödja med ett antal ställningstaganden. Under den tid som översiktsplanen gäller planerar kommunen att uppdatera utvecklingsplanen. Syftet är att den ska stämma bättre överens med både den faktiska utvecklingen som sker och den utveckling som kommunen, tillsammans med invånare, företag och föreningar vill uppnå på orten.

[Finnerödja utvecklingsplan \(PDF\)](#)

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Namn F1

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark där det tidigare funnits flerbostadshus. Marken har potential för ett 40-tal lägenheter. Gång- och cykelavstånd till livsmedelsaffär, skola/förskola och busshållplats.

Namn F2

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Detaljplanerad mark för 11 enbostadshus. Gång- och cykelavstånd till livsmedelsaffär, skola/förskola och busshållplats.

Namn F3

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Markreserv om efterfrågan på mer tomtmark uppstår i framtiden. Området kan rymma ett 30-tal enbostadshus. Gång- och cykelavstånd till livsmedelsaffär, skola/förskola och busshållplats.

Namn F4

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Strandnära tomtlägen vid Skagern. Området är delvis exploaterat med enbostadshus där merparten idag är fritidshus. Det finns antagna detaljplaner för ett 60-tal nya bostäder. Området bedöms ha mycket stor potential för att bidra till ökad inflyttning och under planperioden kan fler tomter tillskapas till ett sammanhängande bostadsområde. Befintlig jordbruksmark skyddas från exploatering och mindre skogspartier sparas mellan de olika exploateringsytorna. Cykelavstånd, fem kilometer, till livsmedelsaffär, skola/förskola och busshållplats i Finnerödja. 35 minuter med bil till Mariestad respektive 20 minuter till Laxå. Campingen föreslås finnas kvar.

Verksamheter och industri

Namn V3

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Lämplig mark för detaljhandel, drivmedel och annan verksamhet som vänder sig till invånare och E20-trafikanter.

Namn V4

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Lämplig mark för detaljhandel, drivmedel och annan verksamhet som vänder sig till invånare och E20-trafikanter.

Namn V5

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mindre företagsområde lämplig för verksamheter och lättare industri med begränsad godstrafik.

Namn V6

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Företagsområde med detaljplanerad mark för industri. Kan också vara lämplig mark för lagerverksamhet.

Namn V7

Markanvändning: Verksamheter och industri

Beskrivning

Mark lämplig för verksamheter och industri med låg omgivningspåverkan.

Täktverksamhet

Beskrivning

Täktverksamhet innebär att brytning eller upptagning av naturmaterial som grus, sand, berg eller torv från marken

Kollektivtrafiklinje buss

Namn Buss 761

Markanvändning: Kollektivtrafiklinje, buss

Beskrivning

Persontransporter mellan Laxå station och Finnerödja.

Transportinfrastruktur

Namn T4

Markanvändning: Transportinfrastruktur

Beskrivning

Framtida läge för ett mindre resecentrum för skol- och arbetspendling. En framtida tågstation förutsätter att den bedöms som samhällsekonomiskt lönsam och är gynnsam för klimatet.

Större vägar

Namn E20

Markanvändning: Större väg

Beskrivning

E20 är en stamväg som går genom Laxå kommun och utgör en viktig transportled för både person- och godstrafik.

Väg

Markanvändning: Väg

Beskrivning

Vid ny trafikintensiv etablering på V6 ska en ny anslutningsväg byggas för att tungtrafik inte ska gå genom samhället.

Gång- och cykelväg

Namn Finnerödja skola

Markanvändning: Gång- och cykelväg

Beskrivning

Gång- och cykelväg som behöver tillskapas om F2 bebyggs med bostäder under planperioden. Exakt dragning och utformning utreds vidare i efterföljande planeringsskede

Gång- och cykelpassage

Markanvändning: Passage över Skagerholmsvägen

Beskrivning

Verka för att Trafikverket skapar en säker gång- och cykelpassage. Åtgärden ska leda till att trafikanter kan förflytta sig på ett tryggt sätt, både utifrån upplevd trygghet och trafiksäkerhet.

Markanvändning: Passage över Tivedsvägen

Beskrivning

Åtgärd för att skapa en säker gång- och cykelpassage. Åtgärden ska leda till att trafikanter kan förflytta sig på ett tryggt sätt, både utifrån upplevd trygghet och trafiksäkerhet.

Järnväg

Namn Västra stambanan

Markanvändning: Järnväg

Beskrivning

Västra stambanan löper genom Laxå kommun och knyter samman kommunen med Stockholm och Västra Sverige, samtidigt som den utgör en av Sveriges viktigaste järnvägsförbindelser för både person- och godstrafik.

Grönområde och park

Markanvändning: Grönområde och park

Beskrivning

Grönområde som är viktigt för rekreation, ekologiska naturvärden och ekosystemtjänster.

 Cykelled**Namn Cykelväg Laxå - Finnerödja**

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en viktig led för hållbara transporter inom kommunen.

 Naturpärla

Markanvändning: Naturområde

Beskrivning

Särskilt besöksvärda naturområden.

 Sjö**Namn Skagern**

Markanvändning: Sjö

Beskrivning

Skagern är ca 130 km² – en av de större sjöarna i södra Närke/Västergötland. Sjön har klart vatten och är viktig för bad, fritidshus, turism, rekreation och naturliv.

 Jordbruksmark**Beskrivning**

Jordbruksmarken bör bevaras så långt det är möjligt, men kan i undantagsfall behöva användas för utveckling.

 Landsbygdsutveckling i strandnära läge**Namn Sjövik****Beskrivning**

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Otterbäckssand**Beskrivning**

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

3.6 Tivedsområdet

Området består av småorten Sannerud med 53 invånare (SCB 2020) och den omgivande landsbygden med 311 invånare (SCB 2020). Tivedsområdet utgör den södra delen av Laxå kommun och gränsar i öster till Askersunds kommun och i söder till Karlsborgs kommun. En stor del av marken i Tivedsområdet är skog som ägs av Sveaskog och företaget bedriver ett omfattande skogsbruk. Det finns också ett antal privata skogs- och jordbruksfastigheter. Näringslivet består av knappt 100 småföretag, de flesta inom jord- och skogsbruk samt besöksnäring och entreprenad. En mycket stor andel är företag med en anställd.

Boende i Tivedsområdet har flera alternativ för att få tillgång till kommersiell service. Med bil tar det ungefär lika lång tid från Sannerud, strax under 30 minuter, till både Laxå och Askersund. Till Karlsborg tar det något längre tid. Större köpcentrum finns i Örebro, Skövde och Mariestad.

Tiveds styrkor är sammanhållning, företagandet, föreningslivet samt den speciella Tivedsnaturen med kuperad skogsmark där guldkornet är Tivedens nationalpark. Sjön Unden är också viktig för attraktiviteten. I ett grönt stråk längs Undens östra strand och sedan upp mot Åboholm och Stora Mosshult är det relativt mycket jordbruksmark.

Namnet Tiveden tror man kommer från den fornnordiska guden Ti, även kallad Tyr, och ved som betyder skog. Tiveden nämns även av många som gudarnas skog. Tiveden, i passet mellan Väneren och Vättern, var under lång tid vildmark men i början av 1600-talet kom de första finnarna och odlade upp skogsmark med svedjebruk.

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsens granskningsyttrande anser de att områdena T1-T4 inte är lämpliga för enbart sammanhängande bostadsbebyggelse.

3.6.1 Utvecklingsstrategier

- De centrala delarna av Sannerud ska detaljplaneras för bostäder och kundparkering.
- Nya byggnader längs Bygatan ska utformas enligt lokal byggnadstradition.
- Trafiksäkerheten på Bygatan ska förbättras.
- Trafiksäkerheten vid passering av väg 575 vid norra infarten till Sannerud ska förbättras.
- Skolbyggnaden, före detta Tiveds skola, utvecklas som servicepunkt för invånare och turister.

Mark- och vattenanvändningen i Tivedsområdet ska prioritera de åtgärder som är beskrivna ovan. Utvecklingen ska ta hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Höga natur- och kulturvärden kräver särskild hänsyn. När det kommer till utveckling av bostäder vid Unden ser kommunen att det med fördel ska finnas en dialog med de som vi delar sjön med.

3.6.2 Sammanhängande bostadsbebyggelse

Bebyggelsen i småorten Sannerud sträcker sig längs Bygatan och kompletteras av relativt ny bebyggelse i ett område från Kalle Valks väg där merparten av fastigheterna nyttjas som fritidshus. Många av bostäderna har sjöutsikt ut mot Unden. Det finns idag fyra lägenheter i Sannerud som har funktion som seniorlägenheter. I ett framtida detaljplaneuppdrag bör det ingå att planen ska omfatta plats för fler seniorlägenheter om behov finns och entreprenör vill bygga.

Planen pekar ut områdena T1, T2, T3 och T4 som bland annat pekar ut lämpliga områden för att bebygga bostäder, ekoturismanläggning, ställplatser för husbilar eller verksamhet som kan bidra med

arbetstillfällen. En klar majoritet av de befintliga fastigheterna på Kalle Valks väg är fritidshus och nya bostäder kan också komma att nyttjas för fritidsboende. Det medför att invånarpotentialen i praktiken bedöms vara begränsad och till högst 50 nya invånare under planperioden om samtliga utpekade områden exploateras med bostäder. På båda sidor om Sanneruds bygata, centralt i Sannerud, finns det skyddsvärda ängs- och betesmarker med många signalarter och marken är värdefull för den biologiska mångfalden samt bidrar starkt till byns karaktär och lantliga idyll. Marken ska därför inte exploateras.

I Sannerud ska det fortsatt vara möjligt att bedriva handel och affärsverksamhet, där parkeringsmöjligheter ska utvecklas för att fylla behovet som uppstår under sommaren.

I Sannerud finns en förskola.

För att stärka Tivedsområdets möjligheter till sysselsättning och utveckling föreslås det att området T4 ska kunna skapa möjligheter för olika typer av användning där bostäder, ställplatser och mindre verksamheter kan vara lämpliga etableringar. T4-området är i direkt anslutning till befintlig bebyggelse norr om Kalle Valks väg.

Kommunen är vidare positiv till att dispens för det utökade strandskyddet vid Unden kan medges i begränsad omfattning för exempelvis turistboende i stugor samt ställplatser för husbilar. 100-metersregeln ska dock gälla om det inte sker ändringar av strandskyddslagstiftningen.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Tivedsområdet.

3.6.3 Verksamheter & industri

Näringslivet består till stor del av så kallade enmansföretag inom jordbruk, skogsnäring och entreprenadverksamhet.

Det finns ett tiotal företag i Tivedsområdet som erbjuder boende till turister. Ett fåtal av dessa boendeanläggningar har också konferensgäster. Företagen har en stark påverkan på landsbygdsutvecklingen och Laxå kommun är positiv till expansion av anvisade platser för besökare och etablering av året runt-verksamhet.

I Åboholm finns en idrotts- och samlingslokal.

Etablering av till exempel ett vildmarkshotell skulle ha en mycket positiv påverkan på sysselsättning och inflyttning samt landsbygdsutvecklingen i stort. Laxå kommun är också positiv till etablering av ställplatser för husbilar då detta är en brist i Tivedsområdet.

Kommunen är vidare positiv till att dispens för det utökade strandskyddet vid Unden kan medges i begränsad omfattning för turistboende i stugor samt ställplatser för husbilar. En förutsättning är att bebyggelsen sker i anslutning till befintlig bebyggelse.

3.6.4 Centrala Tiveden

Områdets karaktär består till stor del av skog och har höga bevarande värden, där en riktlinje är att områdets karaktär fortsatt ska vara orörd. Markanvändningen ska ske på ett sådant sätt att området ska bibehålla karaktären. Det betyder att ny bebyggelse måste anpassas och vara begränsad samtidigt som den absolut största delen av området ska bevaras.

Hänsynen till områdets natur- och kulturvärden har betydelse för nybyggnation och komplementbebyggelse. Komplementbebyggelse likt ny bebyggelse ska anpassas både arkitektoniskt och utseendemässigt efter det som redan finns på

platsen. Ny bebyggelse ska ske i liten skala och ska vara ändamålsenlig utifrån intressen inom området Centrala Tiveden.

Exempelvis ska det i Sannerud skapas möjligheter för besökare att ta del av områdets kvaliteter samtidigt som det ska vara möjligt att utveckla orten genom fast boende. Det ska bidra med att servicen som redan finns på orten ska kunna bibehållas och erbjudas till fler samtidigt som riksintressens värden bibehållas.

Ny bebyggelse som sker inom området centrala Tiveden ska till utformningen och utseendet följa befintliga byggnadsideal i området för att skapa ett sammanhängande och enhetlig landskapsbild.

Hänsyn till utformning och naturvärden gör att utvecklingsområdet som är utpekad i Sannerud är genomförbart. En riktlinje är således att fortsatt och ny bebyggelse ska stärka landskapsbilden genom att följa lokala byggnadstradition. Ett exempel på ett underlag som kan användas som vägledning när det kommer till utformningen återfinns i [Bygga i Sydnärke - LOKAL BYGGTRADITION IDÉER & INSPIRATION](#). Texten inkluderar även de delar av Laxå kommun som ligger i landskapet Västergötland.

Byggtraditionen kan sammanfattat beskrivas som ett samspel mellan byggnaden och omgivningen. En byggnad ska bli ett tillsammans med omgivningen. I Bygga i Sydnärke står det på sida 7 att "En grundtanke är att husets placering ska ta vara på läget, inte förstöra det". På sådant sätt är en byggnadens placering lika viktigt som byggnadens utformning.

För att summera ska Centrala Tiveden behålla sin nuvarande karaktär som större sammanhängande skogsområde med stora natur- och kulturvärden samt friluftsliv

samtidigt som bebyggelsen ska stärka den byggtradition som finns.

Kommunens ställningstagande:

- Centrala Tiveden ska behålla sin nuvarande karaktär som större sammanhängande skogsområde med stora natur- och kulturvärden.
- Ny bebyggelse och kompletteringsbebyggelse ska anpassas efter naturen och lokal byggnadstradition.
- Ny bebyggelse ska ske nära redan befintlig bebyggelse eller får enbart ske i begränsad omfattning utanför befintliga orter.

Tiveden har höga natur- och kulturvärden och området går in i både Askersund och Karlsborgs kommun, på sådant sätt har kommunen som avsikt att tillsammans med berörda kommuner ta fram ett dokument innehållande en gemensam strategi för utvecklingen av området.

Strategin ska vara vägledande för berörda kommuner och kommer att inkludera berörda myndigheter för att skapa en samsyn över hanteringen och utvecklingen av området.

Översiktsplanen innehåller övergripande beskrivningar samt ställningstaganden som avser hela Centrala Tiveden. Översiktsplanen och strategin kommer tillsammans skapa ett heltäckande material som tydligt kommer att visa på hur mark- och vattenanvändningen i Tiveden ska utvecklas och bevaras framåt.

Det kommande dokumentet kommer likna den tidigare Generalplanen för Centrala Tiveden, men dokumentet kommer i större utsträckning att baseras på kartmaterial som tydligt anger områdesbaserad mark- och vattenanvändning. Dokumentet är inte avsett att tas fram som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, utan ska fungera som ett fristående styrdokument som anger ramar och inriktning för utvecklingen inom Tiveden.

3.6.5 Transportinfrastruktur

Väg 575 mot Laxå respektive Karlsborg samt väg 503 mellan Sannerud och Askersund har relativt mycket trafik under sommarmånaderna. Vägarna är också viktiga för skol- och arbetspendling samt varuförsörjning året runt.

Trafiken till och från nationalparken sker från många håll och den sista biten på mindre vägar där det stundtals är svårt att mötas. En hel del fordon till och från nationalparken kör via Karlsborg och väg 49.

Naturvårdsverket utreder möjligheten att inrätta en nationalpark i norra Vättern. Om detta blir verklighet bedöms att trafiken kan öka till och från Tivedens nationalpark då framför allt utländska besökare kan komma att vilja besöka båda nationalparkerna.

Det finns behov i Sannerud att utöka besöksparkeringen vilket ska beaktas när området detaljplaneras. Den ökande cykelturismen medför behov av laddningsmöjlighet för elcyklar. Lämplig plats för ändamålet kan vara vid den före detta skolan och platsen är också lämplig för etablering av elbilsladdning till besökare.

3.6.6 Teknisk anläggning

Området runt Tivedens nationalpark är utpekad som riksintresse för vindkraft men Laxå kommun anser att boende, turismen och därmed landsbygdsutvecklingen skulle drabbas mycket negativt av en etablering.

Det kommunala dricksvattnet i Sannerud tas från Unden och renas i det lokala vattenverket. Då vattnet från Unden håller mycket hög kvalitet krävs ingen omfattande behandling. Kapaciteten är god och bedöms klara exploatering av föreslagna områden.

Den fasta telefonin är avvecklad och den mobila mottagningen varierar och under sommarmånaderna är det hög belastning och

sämre täckning. Ett relativt stort antal fastighetsägare har erbjudits fiber.

Möjligheterna till fortsatt fiberutbyggnad bedöms som mycket liten. En utredning behöver göras för etablering och finansiering av eventuella samhällsmaster i området för att öka mobiltäckningen och möjliggöra snabbt mobilt bredband.

3.6.7 Areell näring

Det finns ett mindre antal jordbruk i Tivedsområdet. Området har dock förutsättningar att kunna utveckla småskalig livsmedelsproduktion. Den jordbruksmark som finns i Tivedsområdet bör bevaras så långt det är möjligt.

Skogsbruket och besöksnäringen är de två dominerande näringarna. Sveaskog och de privata skogsägarna ger sysselsättning till skogsentreprenörer. Sveaskogs försök med hyggesfritt skogsbruk är uppmärksammat och drar till sig nyfikna skogsägare och skogsbolag från hela landet. Även utländska besök förekommer. Detta skapar möjlighet till sysselsättning för guider samt ökar antalet gästnätter i besöksnäringen.

Många privata skogsägare alternativa skogsbruksmetoder. Flera forskningsprojekt om omställningen från plantageskogsbruk till alternativa metoder pågår i området och detta förväntas pågå under hela planperioden.

I södra delen av Tivedsområdet finns det två naturreservat, Mossaberget och Tutterskulle.

3.6.8 Grönområde och park

Laxå kommun äger ett område i Sannerud som är naturmark. Så kallad begränsad social siktröjning kan förekomma i området mellan Kalle Valks väg och Unden för att upprätthålla sjöutsikten och en hästhage slås med slaghack vid behov.

Kommunen ska arbeta aktivt för att bevara fridlysta arter och bekämpa invasiva arter.

3.6.9 Natur och friluftsliv

Tivedsområdet, främst nationalparken, är ett populärt besöksmål för både boende och besökare i kommunen.

Norr om Sannerud, vid Unden, finns det en större camping. På Ösjönäs förekommer det vissa år större tältläger för till exempel scouter och det finns ett begränsat antal tältplatser. I nationalparken finns det markerade tältplatser.

Det finns ett stort antal vandringsleder i Tivedens nationalpark och ledbeskrivningar finns på Tiveden.se. Vandringslederna Munkastigen och Bergslagsleden går genom Tivedsområdet.

Kanotleden mellan Bosjön och Unden är populär. Paddling i Stora och Lilla Trehörningen och i Unden är också vanligt. Kanoter finns att hyra och det finns även flera guideföretag att anlita.

Vitsand i nationalparken har många badbesökare under sommaren. Det kan stundtals vara trångt på parkeringen. Toaletter och sophantering samt grillar med bord finns. Boende i Sannerud kan bland annat bada i Unden på den lilla badplatsen vid båtbyggarna.

3.6.10 Landsbygd

Det finns intresse av att bo på landsbygden i Tivedsområdet men många bostäder som säljs nyttjas som fritidshus. Laxå kommun är positiv till byggnation av enbostadshus för permanentboende på landsbygden.

I en befintlig bymiljö kan byggnation ske med enstaka enbostadshus för permanentboende. På en lantbruksfastighet ska det vara möjligt att uppföra en kompletterande bostad för att till exempel möjliggöra generationsboende. Vidare är kommunen positiv till att nya så kallade hästgårdar kan tillskapas i anslutning

till betesmark som annars kan riskera att växa igen.

Anpassning ska ske till befintlig bebyggelse avseende placering samt till lokal byggnadstradition och behandlas utifrån arkitektonisk kompetens. Bebyggelse eller annan form av etablering på brukningsvärd jordbruksmark eller betesmark med värdefulla signalarter bör undvikas men kan tillåtas om väsentliga samhällsintressen tillgodoses och inga alternativ finns.

Tivedens nationalpark har cirka 150 000 besökare per år. Merparten av besöken sker sommartid under juli samt några veckor in i augusti och förorsakar ökad biltrafik samt viss trängsel vid nationalparkens entréer. Cirka hälften av besökarna är utländska och de flesta kommer från Tyskland och Nederländerna. Alla tre entréerna har parkeringsplatser, toaletter samt sopsortering. Under sommaren är huvudentrén bemannad dagtid med natur- och turistguider. Vitsand, som är en av entréerna, har en populär badstrand med ett antal grillplatser. Det finns två platser i nationalparken där det är tillåtet att tälta.

Laxå kommun är positiv till etableringar även på ej utpekade områden, där ekoturismföretag är ett exempel på möjlig etablering i Tivedsområdet.

3.6.11 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Laxå kommun har pekat ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när man

prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Laxå kommuns utpekade LIS-områden är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

[Tived LIS-områden \(PDF\)](#)

[Laxå kommun LIS-områden \(PDF\)](#)

3.6.12 Riksintressen

Samtliga utvecklingsområden berörs av Riksintresse – flyghinder MSA-yta, se del [Riksintresse - luftfart](#) och [Riksintresse för totalförsvaret](#) för ställningstagande.

Utvecklingsområdena T1-T4 berörs även av [Riksintresse friluftsliv](#), [Riksintresse för rörligt friluftsliv](#) samt [Riksintresse naturvård](#), se

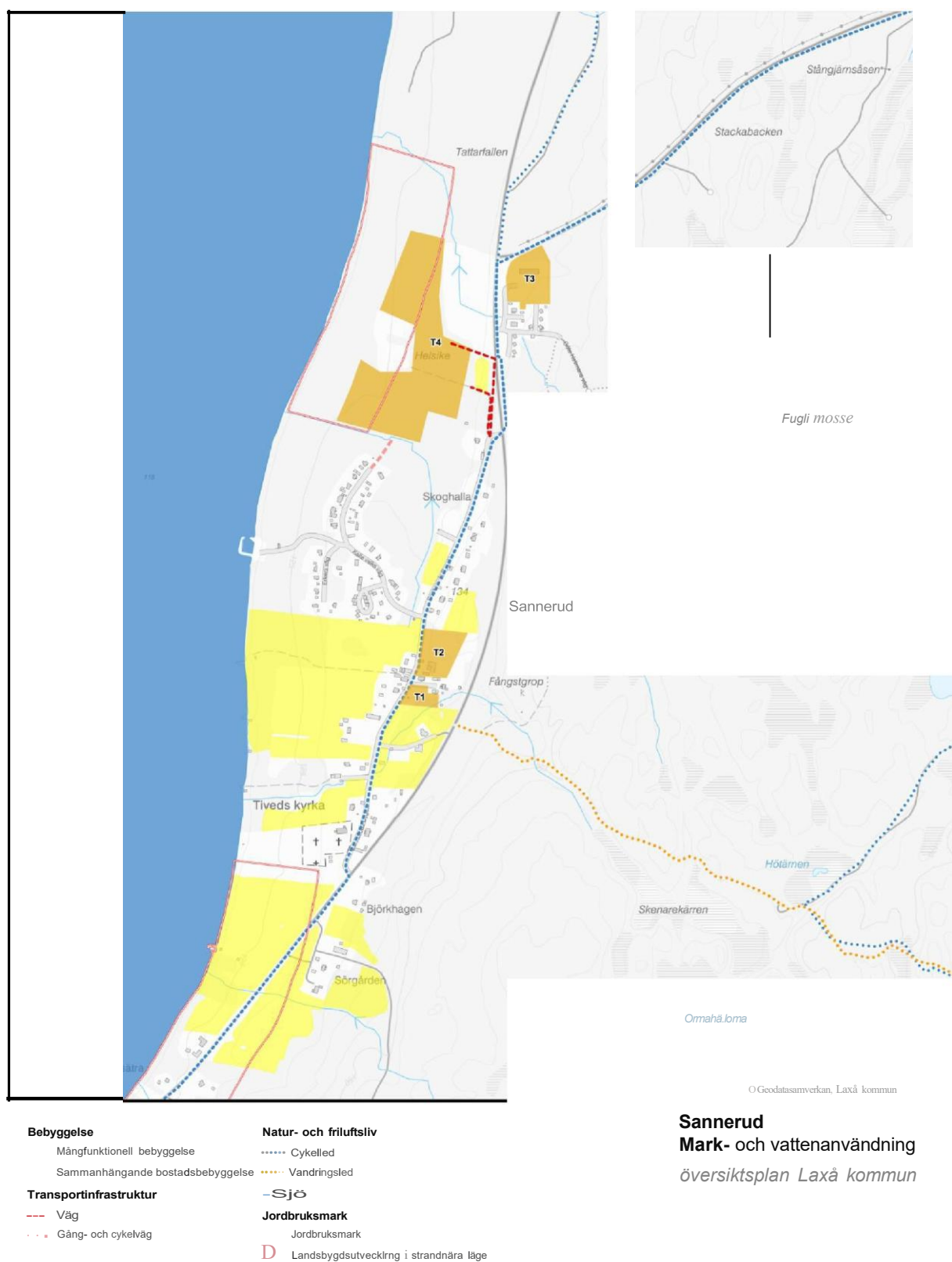
ställningstaganden för respektive riksintresse under respektive del.

Andra områden i kommunen än utvecklingsområden påverkas också av riksintressen, vilka även ska följa kommunens ställningstaganden i relation till riksintressen även om dessa inte är specifikt utpekade.

3.6.13 Tived utvecklingsplan

Laxå kommun beslutade 2019 om en utvecklingsplan för Tived med ett antal ställningstaganden. Under den tid som översiktsplanen gäller planerar kommunen att uppdatera utvecklingsplanen. Syftet är att den ska stämma bättre överens med både den faktiska utvecklingen som sker och den utveckling som kommunen, tillsammans med invånare, företag och föreningar vill uppnå på orten.

[Tived utvecklingsplan \(PDF\)](#)

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Namn T1

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Område som ska detaljplaneras innan bebyggelse kan tillåtas. Marken är lämplig för ett mindre flerbostadshus med seniorlägenheter samt parkering för både boende och befintliga verksamheter på Bygatan. Kommersiell verksamhet med begränsad omgivningspåverkan kan också vara en lämplig komplettering. Vid utformning av byggnad ska stor hänsyn tas till den lantliga bymiljön.

Namn T2

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Område som ska detaljplaneras innan bebyggelse. Lämplig mark för bostadshus, både enbostadshus och flerbostadshus kan tillåtas. Vid utformning av byggnad ska stor hänsyn tas till den lantliga bymiljön.

Namn T3

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Före detta skolbyggnad med möteslokaler för invånare. Föreslås utöver det tidigare ändamålet också som en lämplig plats för kommersiell service till Tivedenturister samt för nätverkskontor. Området föreslås också kunna kompletteras med flerbostadshus eller stugor för uthyrning till turister samt ställplatser för husbilar.

Namn T4

Markanvändning: Sammanhängande bostadsbebyggelse

Beskrivning

Området har stor potential och kan utifrån det få flera olika etableringar såsom bostäder, ekoturismsanläggning, ställplatser för husbilar eller verksamhet som kan bidra med arbetstillfällen. Exploatören ansvar för anläggandet av en tillfartsväg samt gång- och cykelväg till Kalle Valks väg så att etableringen inte medför ökad biltrafik genom byn.

Väg

Markanvändning: Väg

Beskrivning

Tillfartsväg till T4.

Gång- och cykelväg

Namn Kalle Valks väg

Markanvändning: Gång- och cykelväg

Beskrivning

Gång- och cykelväg från T4 till Kalle Valks väg.

Cykelled

Namn Tiveden – Kolarleden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Lilla Kungsleden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Namn Tiveden – Stora Vargleden

Markanvändning: Cykelled

Beskrivning

Cykelleden är en av flera cykelleder i Tiveden.

Vandringsled

Namn Kyrkstig Tivedstorp - Sannerud

Markanvändning: Vandringsled

Beskrivning

Vandringsleden är en av flera leder som finns i kommunen.

Sjö

Namn Unden

Markanvändning: Sjö

Beskrivning

Unden har ett djup på 100 meter – en av Sveriges djupaste klarvattensjöar. Sjön används för rekreation, turism, naturvård och som symbol för hållbar vattenmiljö.

Jordbruksmark

Beskrivning

Jordbruksmarken bör bevaras så långt det är möjligt, men kan i undantagsfall behöva användas för utveckling.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Namn Sannerud

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Sannerud

Beskrivning

Område som ej anses vara lämpligt enligt Länsstyrelsen.

4 Riksintressen

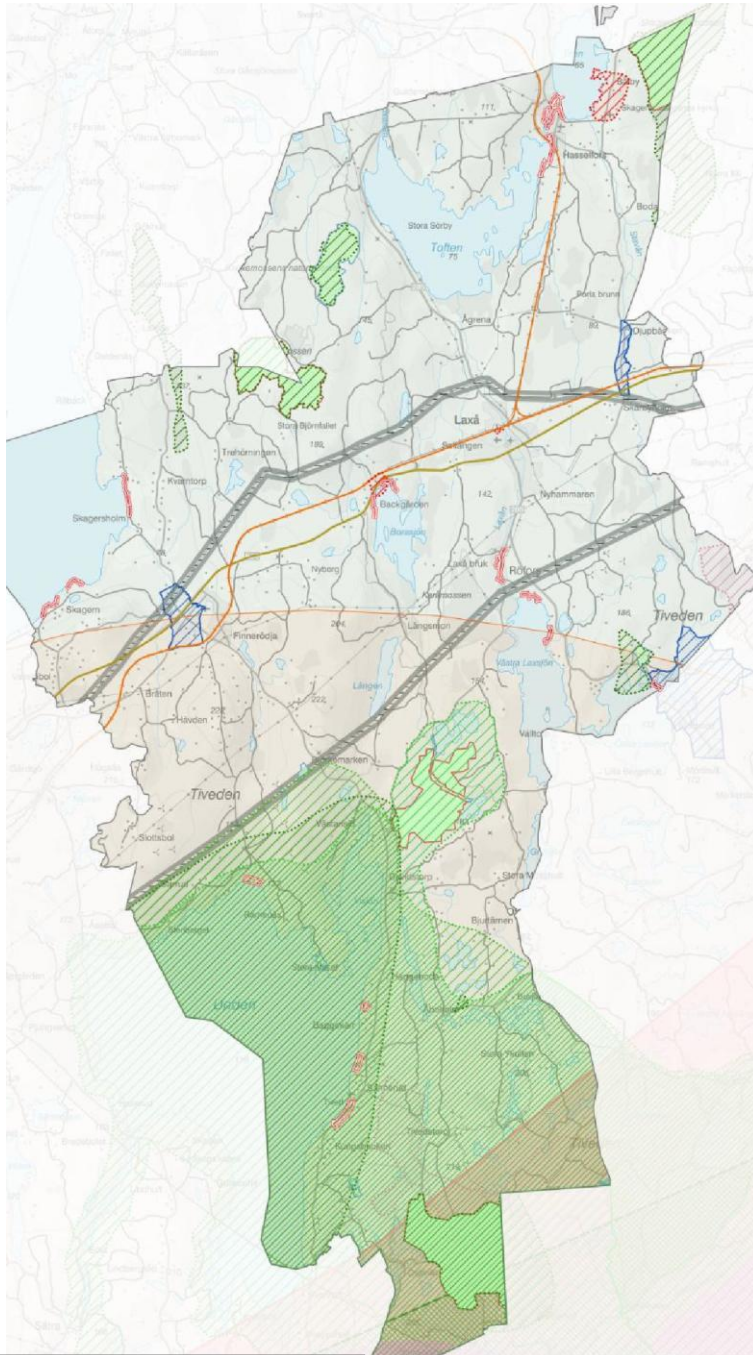
I kapitlet beskrivs alla riksintressen som gäller för Laxå kommun och hur kommunen tillgodoser respektive riksintresse.

Kommunen har i översiktsplanen tagit hänsyn till riksintressena och kommer att så långt det är möjligt tillgodose och bevaka riksintressena i framtida planering och tillståndsprövning.

Riksintressen gäller geografiska områden som har utpekats av nationella myndigheter med stöd av 3 kap miljöbalken (MB) eller angivits direkt i 4 kap MB eftersom de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter.

Fördjupad information om definitionen av riksintressen återfinns på Boverket.

[Riksintressen - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

© Geodatasamverkan, Laxå kommun

P././; Riksintresse för friluftsliv

r1./; Riksintresse för rörligt friluftsliv

V.2 Riksintresse för natur/Vård

ij.,.2 Riksintresse för kulturmiljövård

..1./ Riksintresse för lundbruk

Rib 1"

C./ Riksintresse Natura 2000, föregående riktlinjer

Riksintresse Natura 2000, lrt- och miljöbildningsriktlinjer

Riksintresse kommunikation

— Riksintresse väg

— Riksintresse järnväg

i=J Riksintresse nyghinckel MSA-tyta

Riksintresse för totalförsvaret

Påverkansområde för buller eller annan risk

C./ Stoppområde för hogst objekt

Sarskilt behov av inredning

I MSA-område

Bikm1c, EIS, och transmissionsnätet

— Transmissionsnätet

Påverkansområde

CJ Landsbygdsutveckling i stramlinär läge

E22 Vauenskyddsområden

Riksintressen

översiktsplan Laxå kommun

10km

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning	
	Riksintresse för friluftsliv Beskrivning Riksintresse för friluftsliv är utpekade områden som är särskilt värdefulla för friluftsliv och rekreation som ska bevaras och användas på ett sätt som främjar allmänhetens möjligheter till friluftsliv.
	Riksintresse för rörligt friluftsliv Beskrivning Områden som är viktiga för friluftsliv där människor kan röra sig fritt i naturen och ägna sig åt rekreation.
	Riksintresse Natura 2000 art- och fågeldirektivet Beskrivning Områden skyddade enligt EU:s art- och habitatdirektiv för att bevara hotade arter och naturtyper.
	Riksintresse Natura 2000 Beskrivning Områden skyddade enligt EU:s fågeldirektiv för att bevara hotade eller sällsynta fågelarter och deras livsmiljöer
	Riksintresse Naturvård Beskrivning Områden med höga naturvärden som ska skyddas och bevaras för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
	Riksintresse för kulturmiljövård Beskrivning Områden med kulturhistoriskt värdefulla miljöer som ska bevaras och vårdas för framtiden.
	Riksintresse totalförsvaret - buller och annan risk Beskrivning Områden som är viktiga för totalförsvaret och där buller eller andra risker kan påverka verksamheten.
	Riksintresse totalförsvaret - hinderfrihet Beskrivning Områden som måste hållas fria från hinder för att säkerställa funktioner som är viktiga för totalförsvaret.
	Riksintresse totalförsvaret – stoppområden för höga objekt Beskrivning Områden där höga objekt inte får uppföras eftersom de kan störa totalförsvarets verksamhet.
	Riksintresse totalförsvaret MSA-område Beskrivning Områden som är viktiga för totalförsvaret och där flygsäkerhet måste beaktas på grund av instrumentella MSA-krav (Minimum Safe Altitude).
Riksintresse totalförsvaret - transmissionsnät el	
 Luftledning Påverkansområde luftledning	
Beskrivning	

Områden som är viktiga för totalförsvaret där eltransmissionsnät måste skyddas för att säkerställa elförsörjning och kritisk infrastruktur.
 Riksintresse vindbruk Beskrivning Områden som är viktiga för etablering av vindkraft.
 Riksintresse flyghinder MSA-yta Beskrivning Områden där höga objekt inte får uppföras för att inte störa flygsäkerheten enligt MSA (Minimum Safe Altitude).
 Riksintresse järnväg Beskrivning Områden som omfattar viktiga järnvägssträckor och där funktion och skydd är av nationellt intresse.
 Riksintresse väg Beskrivning Områden som omfattar viktiga vägar och där säkerhet och tillgänglighet är av nationellt intresse.
 Vattenskyddsområde Namn Djupbäcken Beskrivning Områden som skyddar dricksvattenresurser och där verksamheter regleras för att förebygga föroreningar. Namn Kroa vattenskyddsområde Beskrivning Områden som skyddar dricksvattenresurser och där verksamheter regleras för att förebygga föroreningar. Namn Norrudden Beskrivning Områden som skyddar dricksvattenresurser och där verksamheter regleras för att förebygga föroreningar.
 Landsbygdsutveckling i strandnära läge Namn Sjövik Beskrivning Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt. Namn Otterbäckssand Beskrivning Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Hasselfors

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Sundet

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Röfors

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Kärr

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Mellansjöviken

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Sannerud

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Camping Tiveden

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Backgården

Beskrivning

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Ullsand**Beskrivning**

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Herrgårdsfallet**Beskrivning**

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Korsbacken**Beskrivning**

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

Namn Revelns camping**Beskrivning**

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpligt för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.

4.1 Riksintresse för friluftsliv

Riksintresse för friluftsliv

Naturvårdsverket fattar beslut om riksintresse för friluftsliv. Områdena som pekas ut som ett riksintresse för friluftsliv innehåller goda förutsättningar för människor att uppleva värdefulla natur- och kulturlandskap. Dessa förutsättningar är värdefulla ur ett nationellt perspektiv och skyddas enligt miljöbalken 3 kap. 6 §. Södra delen av Laxå kommun omfattas av riksintresse för friluftsliv. Området sträcker sig också in i Askersunds kommun fram till Olshammar. I söder gränsar området till riksintresse för friluftsliv i kommunerna Karlsborg, Töreboda och Gullspång. Området är flitigt använt för friluftsliv och lockar ett stort antal besökare och turister årligen som främst besöker nationalparken.

4.1.1 Kommunens ställningstagande

Kommunen tillgodoser riksintresse för friluftsliv genom att primärt föreslå en oförändrad mark- och vattenanvändning inom riksintresseområdet. Förändrad markanvändning av områden som både är utpekade och inte utpekade i planen ska ta hänsyn till omgivningen och riksintresset. På sådant sätt anser kommunen att besöksnäringen kan komma att utvecklas samtidigt som hänsyn tas till riksintresset.

Ny bebyggelse ska skapa förutsättningar för verksamheter på orten samtidigt som den ska gynna riksintresset, vilket ska ske genom att skapa plats för boende för verksamma, turister samt ställplatser för besökare.

Kommunen ska främja att utvecklingen inte ska orsaka skada på riksintresset i den efterföljande detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

Riksintresset för vindbruk i Tiveden står i konflikt med friluftslivet, besöksnäringen samt med riksintresset för totalförsvaret.

4.1.2 Friluftsområdets värden

Omväxlande och naturskönt landskap. Många sjöar, vidsträckta skogar och intressanta kulturlandskap. Tiveden har kuperad, lokalt opåverkad natur, en nationalpark, intressanta natur- och kulturmiljöer och variationsrik strövterräng. Goda förutsättningar för båt- och kanotsport, cykling, bad och skidåkning och fritidsfiske. I Vättern fritt handredskapsfiske. Det är ett turist- och exkursionsområde som är rik på sevärdheter. Friluftsanordningar, större friluftsanläggningar, camping, stugby, slalombackar, cykelleder och vandringsleder, bland annat Bergslagsleden, Munkastigen samt Västra Vätterleden finns. Området är mycket välbesökt.

4.1.3 Förutsättningar för bevarande och utveckling

För att bevara områdets värden för friluftslivet bör urskogsliknande skogar lämnas fri från utveckling. Karaktären är i huvudsak opåverkat och oexploaterade områden är betydelsefulla. Skogsbruk i känsliga eller frekventerade lägen bör vara naturvårdsinriktat och utan större kalavverkningar. Lövskogar, hagmarker och rester av odlingslandskap är beroende av fortsatt hävd. Landskapsvård och aktiva fiskevårdsåtgärder, bland annat kalkning av fiskevatten, bör utföras. Tillgängligheten till stränder och andra attraktiva områden är viktigt. Kanalisering av friluftslivet görs lämpligen med hjälp av leder för att minimera påverkan och slitage i de känsligaste delarna av nationalparken.

4.1.4 Länkar

Är du intresserad av att veta mer om riksintresset friluftsliv och hitta mer information gällande vilka naturvärden som finns inom ett särskilt område eller det

markerade friluftsområdet i översiktsplanen rekommenderar vi att du följer länkarna nedan.

[Länk till Naturvårdverkets karttjänst](#)

[Naturverkets sida om riksintresse för friluftsliv](#)

4.2 Riksintresse för rörligt friluftsliv

 Riksintresse för rörligt friluftsliv

Områden av riksintresse för rörligt friluftsliv regleras i 4 kap. 2 § miljöbalken och omfattar ofta större, sammanhängande landskap med höga natur- och upplevelsevärden, god tillgänglighet och särskilt goda förutsättningar för exempelvis vandring, paddling, cykling, bad, fiske eller naturturism.

Stora delar av Tivedesområdet är utpekade som riksintresse för rörligt friluftsliv. Området utgörs av södra delen av Laxå kommun samt delar av Askersunds kommun. Tiveden gränsar till flera områden av riksintresse för rörligt friluftsliv i kommunerna Askersund, Karlsborg, Töreboda och Gullspång.

I det utpekade området ligger Tivedens nationalpark vilket medför ett stort antal besökare varje år samt är underlag för besöksnäringen. Beaktning av turismen behöver göras inom riksintresset så att besöksnäringens bidrag till sysselsättning och landsbygdsutveckling inte begränsas.

4.2.1 Planerad påverkan

Kommunen har i översiktsplanens kapitel om mark- och vattenanvändning pekat ut möjlig framtida byggelse i, och i anslutning till, småorten Sannerud. Det är bebyggelse som främjar turism, sysselsättning och landsbygdsutveckling men bedöms inte ha någon negativ påverkan på det rörliga friluftslivet.

4.2.2 Kommunens ställningstagande

Kommunen tillgodoser riksintresse för friluftsliv genom att primärt föreslå en oförändrad mark- och vattenanvändning inom riksintresseområdet. Förändrad markanvändning av områden som både är utpekade och inte utpekade i planen ska ta hänsyn till omgivningen och riksintresset. På sådant sätt anser kommunen att besöksnäringen kan komma att utvecklas samtidigt som hänsyn tas till riksintresset.

Ny bebyggelse ska skapa förutsättningar för verksamheter på orten samtidigt som den ska gynna riksintresset, vilket ska ske genom att skapa plats för boende för verkamma, turister samt ställplatser för besökare.

Kommunen ska främja att utvecklingen inte ska orsaka skada på riksintresset i den efterföljande detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

Riksintresset för vindbruk i Tiveden står i konflikt med friluftslivet, besöksnäringen samt med riksintresset för totalförsvaret.

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsens granskningsyttrande bedömer de att riksintresset inte tillgodoses.

4.2.3 Länkar

Är du intresserad av att veta mer om riksintresset friluftsliv och hitta mer information gällande vilka naturvärden som finns inom ett särskilt område eller det markerade friluftsområdet i översiktsplanen rekommenderar vi att du följer länkarna nedan.

[Länk till Naturvårdverkets karttjänst](#)

[Naturverkets sida om riksintresse för friluftsliv](#)

4.3 Riksintresse Natura 2000

 Riksintresse Natura 2000 art- och habitatdirektivet

 Riksintresse Natura 2000 fågeldirektivet

Natura 2000 är ett nätverk inom EU som verkar för att skydda och bevara den biologiska mångfalden. Varje land utser sina Natura 2000-områden. I Sverige är det Naturvårdsverket som samordnar arbetet med Natura 2000. Natura 2000-områdena skyddas enligt 7 kap. 27 § och 4 kap. 8 § miljöbalken. Det finns två typer av Natura 2000; Fågeldirektivet SPA (Special Protection Areas) respektive Habitatdirektivet SCI (Sites of Community Importance). SPA och SCI syftar till att skydda särskilda områden för att bevara viktiga habitat och arter.

För att se hur respektive område föreslås att bevaras, se områdenas bevarandeplaner hos länsstyrelsen.

I den här delen inkluderas kommunens ställningstaganden under beskrivningarna av de olika Natura 2000-områdena. Det som gäller för samtliga Natura 2000-områden är att kommunen ska arbeta för att utvecklingen inte ska ha en negativ påverkan på områdena, vilket vid behov ska hanteras i den fortsatta detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsens granskningsyttrande beskriver de att kommunens beskrivning med att ingen utveckling ska ha negativ påverkan på Natura 2000-områdena är för vag och behöver förtydligas.

4.3.1 Skagerhultsmossen

Området sträcker sig in i Lekebergs kommun. Skyddas som både Natura 2000 SPA-område och Natura 2000 SCI-område.

Områdets främsta naturvärden består av den Stora Gölrika mossen som ger förutsättningar för ett rikt fågelliv med flera för trakten sällsynta arter. Myren vid Skagerhultsmossen ingår i den nationella myrskyddsplanen.

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

- Myrsjöar
- Högmossar
- Skogsbevuxen myr
- Smålom, *Gavia stellata*
- Bivråk, *Pernis apivorus*
- Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*
- Trana, *Grus grus*
- Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*
- Grönbena, *Tringa glareola*
- Spillkråka, *Dryocopus martius*
- Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Kommunens ställningstagande:

I översiktsplanen föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också som naturreservat samt riksintresse för naturvård.

4.3.2 Rankemossen

Skyddas som Natura 2000 SCI-område. De huvudsakliga naturvärdena utgörs av de vidsträckta myrmarkerna med dess myrholmar och randskogar. Myren vid Rankemossen ingår i den nationella myrskyddsplanen.

Naturtyper som ska bevaras i området:

- Myrsjöar
- Högmossar
- Öppna mossar och kärr
- Taiga
- Skogsbevuxen myr

Kommunens ställningstagande:

I översiktsplanen föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också som naturreservat samt riksintresse för naturvård.

4.3.3 Vargavidderna

Området sträcker sig in i Degerfors kommun. Skyddas som både Natura 2000 SPA-område och Natura 2000 SCI-område.

Områdets främsta naturvärden utgörs av våtmarkerna och den mosaik som uppstår tillsammans med intilliggande fastmarksskogar och sjön Gryten. På myrarna finns ett rikt fågelliv och det förekommer exceptionellt rika bestånd av myrlilja, klocklång och mossnyckar, vilka är sällsynta västliga inslag i länets flora. Fågelfaunan är rik i området.

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

- Myrsjöar
- Högmossar
- Öppna mossar och kärr
- Taiga
- Skogsbevuxen myr
- Varg, *Canis lupus*
- Lodjur, *Lynx lynx*
- Storlom, *Gavia arctica*
- Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*
- Tjäder, *Tetrao urogallus*
- Trana, *Grus grus*
- Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*
- Grönben, *Tringa glareola*
- Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*
- Pärlluggla, *Aegolius funereus*
- Spillkråka, *Dryocopus martius*
- Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*
- Törnskata, *Lanius collurio*
- Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Kommunens ställningstagande:

I översiktsplanen föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också som naturreservat samt riksintresse för naturvård.

4.3.4 Rockebro

Området skyddas som Natura 2000 SCI-område. Områdets främsta naturvärden består av dess speciella och sällsynta hydrologi

och den unika flora och fauna som uppstår i källområdena. Tillika finns värden kopplade till gammal naturskogartad åsbarrskog med inslag av solexponerad äldre död tallved.

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

- Myrsjöar
- Mindre vattendrag
- Öppna mossar och kärr
- Åsbarrskog
- Skogsbevuxen myr
- Större vattensalamander, *Triturus cristatus*

Kommunens ställningstagande:

I översiktsplanen föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också som naturreservat samt riksintresse för naturvård.

4.3.5 Kojemossen

Skyddas som både Natura 2000 SPA-område och Natura 2000 SCI-område. De främsta naturvärdena består av den större myr-skog- och sjömosaik som Kojemossen är en väsentlig del av. Området är av stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald i regionen och ingår i myrskyddsplanen för Sverige. Skogarna i området har inträtt i en högre biologisk mognadsgrad varför kända strukturer och beståndsegenskaper gynnar en mängd idag hårt trängda skogsorganismer. Genom förekomsten av främst tallöverståndare råder också en trädkontinuitet som sträcker sig flera hundra år tillbaka i tiden.

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

- Myrsjöar
- Högmossar
- Öppna mossar och kärr
- Taiga
- Skogsbevuxen myr
- Trana, *Grus grus*

- Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*
- Spillkråka, *Dryocopus martius*
- Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Kommunens ställningstagande:

I översiktsplanen föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också som naturreservatet Kråksjöåsen-Kojemossen och en liten del i sydvästra hörnet skyddas som riksintresse för naturvård.

4.3.6 Juarbergen

Skyddas som Natura 2000 SCI-område.

Naturvärdena för området är främst knutna till den naturskogsartade äldre barrskogen och mosaiken av insprängda myrmarker. En mångfald av arter gynnas av den kontinuerligt höga luftfuktigheten.

Naturtyper som ska bevaras i området:

- Taiga
- Skogsbevuxen myr

Kommunens ställningstagande:

I översiktsplanen föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också som naturreservat.

4.3.7 Näset

Skyddas som Natura 2000 SCI-område.

Områdets naturvärde grundas på att det under lång tid brukats med stort inslag av slåtter och bete, vilket lett till ett stort antal hävdgynnade arter ur olika organismgrupper.

Naturtyper som ska bevaras i området:

- Silikatgräsmarker
- Slätterängar i låglandet

Kommunens ställningstagande:

I översiktsplanen föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också av riksintresse för naturvård.

4.3.8 Västra och Stora Kroktärn

Skyddas som Natura 2000 SCI-område. En liten del i väster sträcker sig in i Askersunds kommun. Områdets främsta naturvärde utgörs av förekomsten av röd näckros.

Naturtyper som ska bevaras i området:

- Myrsjöar

Kommunens ställningstagande:

Kommunen vill tydliggöra vikten av att bevara området och således ha en oförändrad markanvändning. Området skyddas också som naturreservat.

4.3.9 Grönelid

I Natura 2000 SCI-området Grönelid är de prioriterade bevarandevärdena den rika floran och faunan med många arter som är typiska för lång hävdkontinuitet.

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

- Stagg-gräsmarker
- Silikatgräsmarker
- Större vattensalamander, *Triturus cristatus*

Kommunens ställningstagande:

Kommunen vill tydliggöra vikten av att bevara detta område likt andra områden i Tiveden. Ett bevarande i Grönelid skulle även gynna naturen i ett Natura 2000-område. Således föreslås ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området negativt. Nordöstra hörnet av området skyddas också av riksintresse för naturvård.

4.3.10 Tivedens nationalpark

Området sträcker sig in i Karlsborgs kommun. Skyddas som både Natura 2000 SPA-område och Natura 2000 SCI-område. Nationalparken utgör det enda sammanhängande skogsområdet med äldre skog som återstår i Tiveden. Det skyddade områdets stora areal gör att det har en viktig landskapsekologisk

betydelse för många krävande skogsorganismer i fråga om areallivsmiljö och mängden essentiella skogliga processer.

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

- Myrsjöar
- Mindre vattendrag
- Öppna mossar och kärr
- Silikatbranter
- Taiga
- Skogsbevuxen myr
- Storlom, *Gavia arctica*
- Sångsvan, *Cygnus cygnus*
- Bivråk, *Pernis apivorus*
- Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*
- Järpe, *Bonasa bonasia*
- Tjäder, *Tetrao urogallus*
- Trana, *Grus grus*
- Berguv, *Bubo bubo*
- Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*
- Päruggla, *Aegolius funereus*
- Nattskär, *Caprimulgus europaeus*
- Spillkråka, *Dryocopus martius*
- Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*
- Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Kommunens ställningstagande:

Kommunen vill tydliggöra vikten av att bevara detta område likt andra områden i Tiveden. Ett bevarande av Tivedens nationalpark, utan störningar från verksamheter som hade inneburit en negativ påverkan på miljön, hade gynnat naturen i ett Natura 2000-område. I övrigt ingen förändrad markanvändning som kan komma att påverka området. Området skyddas också som naturreservat samt riksintresse för naturvård.

4.3.11 Länkar

Kartor och information om

Natura 2000-områdena: [Skyddad natur \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

4.4 Riksintresse för naturvård

Riksintresse för naturvård

Naturvårdsverket ansvarar för att peka ut områden av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Riksintresse för naturvård är områden som bedöms representera svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfald i naturen. Dessa områden är betydelsefulla ur ett nationellt perspektiv. I Laxå kommun finns det åtta områden som är klassade som riksintresse för naturvård och du hittar information om respektive område i innehållsförteckningen.

4.4.1 Kommunens ställningstagande

Kommunen ska verka för att kommunens höga naturvärden ska bevaras. Utvecklingen inom riksintresseområdet ska således ta stor hänsyn och ha en låg påverkan på naturen.

Av kommunens vindbruksplan, antagen av kommunfullmäktige 2018-02-21, framgår det att flera utpekade riksintressen för naturvård (Vargavidderna, Skagershultsmossen och Stenhultsmossen, Julömosse och Unden). Genom att placera verken på ett visst sätt och hålla nere antalet kan det vara möjligt att syftet med riksintresset ändå till stora delar uppfylls. Etablering av vindkraftverk ska inte negativt påverka så kallade tysta områden (Vargavidderna, Skagershultsmossen och Stenhultsmossen samt Stora och Lilla Rankemossen).

4.4.2 Skagershultsmossen och Stenhultsmossen

En vidsträckt mosse i kommunens nordöstra del som även sträcker sig in i Lekebergs kommun. Mossen innehåller, förutom en rik fauna, flera myrtyper representativa för regionen som excentrisk mosse, koncentrisk mosse, topogent kärr och en svagt välvd

mosse. Myren ingår i den nationella myrskyddsplanen.

Hantering:

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzonen bör ej utföras.

Riksintresset kan komma att påverkas i samband med etablering av vindkraft.

Läs mer på Länsstyrelsen i Örebro läns webbplats: [Skagerhultsmossen](#)

4.4.3 Stora och Lilla Rankemossen

En vidsträckt mosse i kommunens nordvästra del. Myrkomplex som är värdefull på grund av frånvaron av hydrologiska ingrepp. Därtill finns ett rikt fågelliv. Myren ingår i den nationella myrskyddsplanen.

Hantering:

Hot mot objektet är avverkning i omgivande skogsmark, markavvattning och dikning.

Riksintresset kan komma att påverkas i samband med etablering av vindkraft.

Läs mer på Länsstyrelsen i Örebro läns webbplats: [Rankemossen](#)

4.4.4 Julömossen

En långsträckt mosse som sträcker sig från Laxå kommun in i Degerfors kommun. Området är ett myrkomplex med flera mossetyper representerade, värdefull fågellokal, botaniska värden.

Hantering:

Hot mot objektet är skogsavverkning, torvtäkt, markavvattning och dikning.

Riksintresset kan komma att påverkas i samband med etablering av vindkraft.

Läs mer på Länsstyrelsen i Örebro läns webbplats: [Julömossen](#)

4.4.5 Vargavidderna

Ett stort område i kommunens västliga delar och som också går in i Degerfors kommun. Vargavidderna utgör dels ett myrkomplex med rik flora och fauna, dels naturskogspräglade barrblandskogar. Myren utgörs av högt värderade plåtåformigt välvda mossar och topogena kärr med ovanlig flora och rikt fågelliv.

Hantering:

Förutsättningar för bevarande är att ingen dikning utförs eller torvtäkt tas. Bland annat för landskapsbilden är det önskvärt att behålla skogen orörd på myrholmarna. Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt.

Riksintresset kan komma att påverkas i samband med etablering av vindkraft.

Läs mer på Länsstyrelsen i Örebro läns webbplats: [Vargavidderna](#)

4.4.6 Rockebro

Rockebro är ett kameområde inom Olshammarsåsen med ett välutvecklat åsnät och innehåller topogena kärr med rik flora.

Hantering:

Förutsättningar för bevarande är att inga ingrepp görs som kan påverka landformer och dräneringsförhållanden. Fortsatt jordbruk med åkerbruk och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna marker. Områdets värden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruksdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledningar och vägdragningar.

Läs mer på Länsstyrelsen i Örebro läns webbplats: [Rockebro](#)

4.4.7 Unden

Sjön Unden och gränsande mark, uppdelas i två områden för riksintresse för naturvård. Ett område, Unden-Velen området ligger i Västra Götalands län och det andra området, Unden, finns i Örebro län och Laxå kommun. Denna beskrivning behandlar riksintresset i Örebro län.

Unden är en djup klarvattensjö med maxdjup 108 meter (flera olika uppgifter förekommer) med artrik fiskfauna. Bland annat hornsimpa och ett storrödingbestånd, en storvuxen öringsstam som leker i tillrinnande bäckar.

Hantering:

Förutsättningar för bevarande är ett skogsbruk med fortsatt naturvårdshänsyn i skyddsvärda biotoper i skogen och i områden där förutsättningar för dessa finns. Även i övrigt bör markanvändningen ske på sådant sätt att karaktären av oexploaterat område består. En mycket god vattenkvalitet bibehålls. Där kalkning för att motverka försurningsskador är en viktig åtgärd. Områdesskydd och genomförande av restaureringsåtgärder i bäckar där öringen vandrar upp från sjön. Det gäller främst Sågkvarnsbäcken, Åsebolsbäcken och Fräsebäcken. Naturvärdena påverkas negativt av försurning genom nedfall, utsläpp av föroreningar, omföring av lövskog till barrskog, dikning, muddring, torvtäkt och byggande i vatten. Andra hot mot bland annat de geologiska värdena är bergtäkt, gruvverksamhet samt olämpligt lokaliserad bebyggelse och andra anläggningar.

För sjön Unden gäller utvidgat strandskydd om 200 meter på land och i vatten.

Riksintresset kan komma att påverkas i samband med etablering av vindkraft.

Ladda hem sjöfaktablad från Länsstyrelsen i Örebro läns webbplats: [Unden](#).

4.4.8 Centrala Tiveden

Stort område i kommunens sydöstra del som täcker större delen av Tivedens nationalpark. Området sträcker sig österut en bit in i Karlsborgs kommun. Området är ett vidsträckt brandpräglat barrskogsområde som är opåverkat av senare tids skogsbruk. Spår av äldre skogsgenerationer finns, men huvudsakligen har området utnyttjats av människan från 1600-talet till första hälften av 1900-talet. Området är mycket glesbefolkat.

Centrala Tiveden är idag ett av de största sammanhängande områdena med äldre skog i södra Sverige, och är skyddat som nationalpark. I området ligger även en högt värderad sumpskog.

Hantering:

Förutsättningar för bevarande är inget skogsbruk eller annan exploatering av området.

Riksintresset kan komma att påverkas i samband med etablering av vindkraft. Laxå kommun anser att riksintresset för vindkraft hotar den historiska naturmiljön i Tivedsområdet. En vindkraftsetablering skulle ha en negativ påverkan på andra intressen.

Läs mer på Länsstyrelsen i Örebro läns webbplats: [Tivedens nationalpark](#)

4.4.9 Stora Källarefallet

Representativt odlingslandskap i kommunens södra del med öppna före detta ängar och naturbetesmarker som utgörs av björkhage och öppen hagmark. Delvis art- och individrika växtsamhällen med arter som darrgräs, ormrot, svinrot, tätört, slåttergubbe och stagg.

Hantering:

Förutsättningar för bevarande är ett fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement och restaurering av igenvuxna naturbetesmarker. Områdets värden kan

påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning och vägdragningar.

4.4.10 Länkar

Kartor och information om Natura 2000-områdena: [Skyddad natur](#) (naturvardsverket.se)

4.5 Riksintresse för kulturmiljövård

 Riksintresse för kulturmiljövård

Riksantikvarieämbetet har beslutat att tre områden i Laxå kommun är av riksintresse för kulturmiljövård och har höga kulturmiljövärden som är värdefulla att skydda ur ett nationellt perspektiv. Dessa kulturmiljövärden skyddas enligt miljöbalken 3 kap. 6 §. De tre områdena är stationsmiljön i Laxå, Ramundeboda klostermiljö och Skagershults gamla kyrka/Bålby 1700-talsherrgård.

4.5.1 Påverkan

Trafikverket planerar att bygga om bangården i Laxå och i samband med det bygga en gångbro över spåren.

4.5.2 Kommunens ställningstagande

Kommunen tillgodoser riksintresse för kulturmiljövården genom att inte föreslå någon förändrad markanvändning inom riksintresset.

Vid förfrågningar från fastighetsägare och exploatörer rörande byggnation i Laxås stationsmiljö kommer kommunen att bedöma eventuell påverkan på riksintresset och medverka till lösningar som på bästa sätt inte påtagligt är negativa för riksintressets syfte.

Kommunen har som avsikt att ta fram ett Kulturmiljöprogram som ska hantera kommunens kulturmiljöer och fornlämningar. Syftet är att tydliggöra kommunens ställningstagande kopplat till bevarande och skötsel av kulturmiljöer, se del [Kulturmiljöprogram](#).

Länsstyrelsen kommentar:

I Länsstyrelsens granskningsyttrande bedömer de att riksintresset riskerar att inte tillgodoses.

4.5.3 Ramundeboda klosterruin

Bild på Ramundeboda klosterruin.

I Tiveden, den gamla gränsskogen mellan Västergötland och Närke låg under medeltiden Antonitordens enda svenska församling vid Ramundeboda kloster. Platsen var strategiskt väl vald för ett härbärke. Här gick den uråldriga färdvägen genom Tivedskogarna, en del av den gamla Eriksgatan.

Vid Ramundeboda överlämnade västgötarna den nyvalde kungen och hans följe till närkingarna. Platsen har en lång gästgiveritradition och Ramundeboda kyrka var fram till 1800-talets slut en viktig samlingspunkt för bygden (Riksintressen - Södra Örebro län, Länsstyrelsen i Örebro län, 2016).

Laxå kommun äger Sockenstugan på Ramundebodaområdet och hyr ut fastigheten med tillhörande byggnader till en entreprenör som driver café.

4.5.4 Laxå stationsområde

Bild på Laxå stationsbyggnad.

Laxå är en bruksort och viktig järnvägsknut som tydligt visar järnvägens betydelse för ortens planering och framväxt. Stationsmiljön speglar tidsandan och ambitionen att bygga en för tiden modern ort. Resenären möter direkt det monumentala stationshuset centralt beläget vid den stadsmässigt utformade Järnvägsgatan. Det sena 1800-talets strikta planering märks även i den anslutande stenhusbebyggelsen som inrymde för samhället vital service. Ortens centrala delar vittnar sammantaget om tidens högt satta ambitioner vid anläggandet av nya stationssamhällen (Riksintressen - Södra Örebro län, Länsstyrelsen i Örebro län, 2016).

4.5.5 Skagershult – Bålby

Bild på Skagershults gamla kyrka.

Bålby säteri och Skagershults gamla kyrka med bebyggelse från 1600–1700-talen ligger mellan sjön Teen och Skagerhultsmossen omgivet av ett småbrutet,

variationsrikt och bitvis ålderdomligt präglat odlingslandskap (Riksintressen - Södra Örebro län, Länsstyrelsen i Örebro län, 2016).

4.5.6 Länkar

Är du intresserad av att veta mer kring riksintresset för kulturmiljövård kan du använda följande länkar.

[Riksintresse för kulturmiljövård Örebro län](#)
[Riksantikvarieämbetet](#)

[Riksintresse för kulturmiljövård Länsstyrelsen i Örebro län](#)

[Riksintresse för kulturmiljövård för södra Örebro län](#)

4.6 Riksintresse för totalförsvaret

 Riksintresse totalförsvaret buller och annan risk

 Riksintresse totalförsvaret hinderfrihet

 Stoppområde för höga objekt

 Riksintresse totalförsvaret MSA-område

Riksdagen har beslutat att en betydande del av Laxå kommun är av riksintresse för totalförsvaret. Området i Laxå kommun är en del av ett stort område med anledning av flygplatsen i Karlsborg och dess militära verksamhet. Riksintresset består av olika delar: stoppområde för höga objekt, påverkansområde för buller eller annan risk, område med särskilt behov av hinderfrihet och MSA-yltor (Minimum Sector Altitude).

4.6.1 Kommunens ställningstagande

För att tillgodose hänsyn till riksintresset i den framtida mark- och vattenanvändningen kommer kommunen vid behov ha en dialog med berörda myndigheter när det kommer till etableringar som kan komma att påverka riksintresset. Säkerställandet av hänsynen ska ske i den följande detaljplaneringen, tillståndsprövningen och lovgivningen.

För att se vidare hantering av Riksintresset i detaljplaneringen se del om [Skyddsavstånd](#).

Syftet med att ta hänsyn till risker samt det som är av vikt för totalförsvaret i planering är att säkerställa säkerheten för civilbefolkningen, viktiga samhällsfunktioner och skapa beredskap vid händelse av kris eller krig.

Kommunen kommer i den fortsatta mark- och vattenanvändningen att ta hänsyn till transmissionsnätet genom att inkludera berörda myndigheter i den fortsatta detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen. Inkluderingen syftar till att integrera riksintressena och samtidigt skapa förutsättningar för lämpliga lokaliseringar av nya bostäder och verksamheter.

Kommunen har valt att peka ut transmissionsnätets utvecklingskorridor och avser att inom denna zon med en bredd på 150 meter, 75 meter på vardera sida av den befintliga ledningens mittlinje, ska hållas fri från utveckling som kan påverka ledningen eller åtkomsten den negativt.

Kommunen kommer i den fortsatta mark- och vattenanvändningen att se till att etableringar av varierande storlek ska kunna föras med den energi som behövs för att bedriva verksamheten. På sådant sätt är det viktigt för kommunen att hålla sig uppdaterade på förbrukningen och tillgången på energi.

För att göra det håller kommunen på att arbeta fram en energiplan som ska bli en integrerad del av översiktsplanen framöver (se [Energiplan](#)).

4.6.2 Sekretesskäl

Riksintresset för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Riksintresse för totalförsvaret skyddas enligt miljöbalken 3 kap. 9 §.

4.6.3 MSA-område

Försvarsmakten beskriver att ett MSA-område är ett påverkansområde kring en flygplats som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Militär definition av MSA är "Minimum Safe Altitude". MSA anger den minimihöjd kring en militär flygplats inom vilken det är säkert att genomföra in- och utflygningar. MSA

syftar till att säkerställa möjligheten att genomföra visuell inflygning till en flygplats.

Den södra halvan av Laxå kommun ingår i ett MSA-område på grund av närheten till Karlsborgs flygplats. MSA-området kartläggs som en cirkel där Karlsborgs flygplats är mittpunkt och gäller för mark som finns innanför cirkeln. MSA-området slutar i norra Finnerödja samt omfattar också delar av Gullspångs kommun och Askersunds kommun.

4.6.4 Särskilt behov av hinderfrihet

Försvarsmakten beskriver att ett område med särskilt behov av hinderfrihet alltid tillhör ett eller flera skjut- eller övningsfält av riksintresse eller område av betydelse för totalförsvarets militära del. Området anger en yta inom vilken det föreligger ett särskilt behov av att säkerställa hinderfrihet i anslutning till riksintresset eller området av betydelse. Detta främst i syfte att möjliggöra samövning mellan Försvarsmaktens flygande förband och markförband. Exempel på sådan verksamhet är inflygning med helikopter, understödjande av markstridsförband, övning med luftvärnssystem mot flygande mål eller flygbekämpning av markmål.

En majoritet av Vätterns yta och avgränsande mark bedöms som ett område med särskilt behov av hinderfrihet. Trots att Vättern inte ligger i Laxå kommun, sträcker sig gränsen av detta område inom kommungränsen och omfattar kommunens sydligaste del.

4.6.5 Påverkansområde för buller eller annan risk

Försvarsmakten beskriver att ett påverkansområde för buller eller annan risk är ett område vars utbredning kan sträcka sig utanför det geografiska område som utgör själva riksintresset eller området av betydelse för totalförsvarets militära del. Inom detta påverkansområde kan den verksamhet som

bedrivs inom riksintresset eller området av betydelse påverka omgivningen, genom exempelvis buller eller andra risker.

Södra delen av Tivedsområdet, vid gränsen till Karlsborgs kommun, bedöms att vara ett påverkansområde för buller eller annan risk.

Kommunen kommer att vid nya etableringar ta hänsyn till nationellt utpekade intressen i kommunen såsom väg och järnväg, i vilka totalförsvaret är inkluderat.

4.6.6 Stoppområde för höga objekt

Det generella riksintresset för totalförsvaret kan påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt, som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovsärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför tätort, och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

Försvarsmakten beskriver att ett stoppområde för höga objekt är ett påverkansområde kring en flygplats som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Inom stoppområde för höga objekt riskerar vindkraftverk och andra höga objekt att medföra påtaglig skada på riksintresset, då sådana påverkar möjligheterna till säkra start- och landningar för den flygande verksamheten.

Det finns ett stoppområde för höga objekt som gäller för Laxå kommun och detta finns i kommunens sydligaste del, vid gränsen till Karlsborgs kommun.

4.6.7 Transmissionsnät

Myndigheten för civilt försvar har beslutat att transmissionsnätet är ett riksintresse för totalförsvarets civila del. Energidistributionen är avgörande för att säkra elförsörjningen,

både för samhället och totalförsvaret.

Riksintresset för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, omfattar mark- och vattenområden för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer.

Genom kommunen passerar tre större kraftledningar. Två av ledningarna tillhör transmissionsnätet som har en spänning på 220-400 kV och ägs av Svenska kraftnät. Transmissionsnätet är sammankopplat med regionala och lokala nät som i sin tur förser kommunen, verksamheter och hushållen med el. Till ledningarna finns det tillhörande transformator- och kopplingsstationer.

4.6.8 Länkar

För att se mer hur kommunen ska beakta totalförsvaret i samhällsplaneringen kan du gå in via länkarna nedan.

[Riksintressen - Försvarsmakten](#)

[Totalförsvarets civila intressen i samhällsplanering](#)

4.7 Riksintresse för vindbruk

 Riksintresse för vindbruk

Energimyndigheten pekar ut områden som har särskilt goda vindförutsättningar och klassificerar dem som riksintresse för vindbruk. Dessa områden skyddas enligt miljöbalken 3 kap. 8 § och det finns två områden som klassificeras som riksintresse för vindbruk i Laxå kommun. Ett av dessa finns i kommunens östligaste delar, nordost om Östra Laxsjön, och sträcker sig in i Askersunds kommun. Det andra området ligger i sydost, i Tiveden, och sträcker sig in i både Askersunds kommun och Karlsborgs kommun. Dessutom finns det ett stoppområde kring Karlsborgs flygplats, vilket påverkar möjligheten att etablera vindkraft.

4.7.1 Kommunens ställningstagande

Laxå kommun anser att utpekandet av vindbruksområdet i Tiveden är olämpligt med tanke på närheten till nationalparken samt att området är klassat som riksintresse för totalförsvaret. Kommunen kommer att motsätta sig etablering av vindkraftverk i detta område i och med att det strider mot andra riksintressen samt kommunens ambitioner med området.

När det kommer till förfrågningar om att etablera vindkraft i andra områden än Tiveden är kommunen fortsatt restriktiv där nyttan av verken behöver skapa en större lokal nytta än den skada som verken orsakar.

Länsstyrelsens kommentar:

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att riksintresseområdet vid Tiveden inte kan tillgodoses.

4.7.2 Länkar

Är du intresserad att läsa mer om riksintresse för vindbruk kan du följa länkarna nedan.

[Riksintressen energiproduktion-vindbruk, Energimyndigheten](#)

[Riksintresse för vindbruk, karta, Energimyndigheten, Länsstyrelsen](#)

[Laxå kommuns vindbruksplan Laxå kommun](#)

4.8 Riksintresse för energidistribution

I Laxå kommun finns det ledningar som inkluderas in under riksintresset för energidistribution. Två av ledningarna är en del av transmissionsnätet som är utpekade som riksintresse. Riksintresse för energidistribution omfattar anläggningar och områden som är särskilt viktiga för att producera, överföra och distribuera energi i ett nationellt eller regionalt perspektiv. Syftet är att säkerställa en trygg och långsiktig energiförsörjning.

4.8.1 Betydelse

Energidistributionen är avgörande för att säkra elförsörjningen, både för samhället och totalförsvaret.

4.8.2 Tillståndsgivning

Riksintressen ska också beaktas vid tillståndsgivning för miljöfarlig verksamhet.

Genom att skydda riksintressen säkerställs att samhällsviktiga funktioner kan fungera även i händelse av kris eller krig.

4.8.3 Energidistribution i Laxå kommun

Kraftledning stam

Utbredningsområde transmissionsledning

Genom kommunen passerar tre större kraftledningar. Två av ledningarna tillhör transmissionsnätet som har en spänning på 220-400 kV och ägs av Svenska kraftnät. Transmissionsnätet är sammankopplat med regionala och lokala nät som i sin tur förser kommunen, verksamheter och hushållen med el. Till ledningarna finns det tillhörande transformator- och kopplingsstationer.

Det finns riksintresseanspråk inom Örebro län med ledningar och tillhörande transformator- och kopplingsstationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

4.8.4 Påverkan

Svenska kraftnät planerar att anlägga en ny 400 kV-ledning genom kommunen men sträckningen är inte beslutad. Vidare planerar Svenska kraftnät att förnya den befintliga 400 kV-ledningen.

4.8.5 Kommunens ställningstagande

Kommunen kommer att ta hänsyn till energidistribution och transmissionsnätet i den fortsatta mark- och vattenanvändningen. Det bidrar till att berörda myndigheter ska inkluderas i kommunens mark- och vattenanvändning i den efterföljande detaljplaneringen, tillståndsprövning och lovgivningen. Inkluderingen syftar till att integrera riksintressena och samtidigt skapa förutsättningar för lämpliga lokaliseringar av nya bostäder och verksamheter.

Kommunen har valt att peka ut transmissionsnätets utvecklingskorridor och avser att inom denna zon med en bredd på 150 meter, 75 meter på vardera sida av den

befintliga ledningens mittlinje, ska hållas fri från utveckling som kan påverka ledningen eller åtkomsten till den negativt.

Kommunen kommer i den fortsatta mark- och vattenanvändningen att se till att etableringar av varierande storlek ska kunna förses med den energi som behövs för att bedriva verksamheten. På sådant sätt är det viktigt för kommunen att hålla sig uppdaterade på förbrukningen och tillgången på energi. För att göra det håller kommunen på att arbeta fram en energiplan som ska bli en integrerad del av översiktsplanen framöver (se [Energiplan](#)).

För att se vidare hantering av Riksintresset i detaljplaneringen se del om [Skyddsavstånd](#).

4.8.6 Länkar

Är du intresserad att läsa mer om riksintresse för energidistribution och transmissionsnätet eller aktuella projekt som berör kommunen kan du följa länkarna nedan.

[Riksintresse energidistribution, Energimyndigheten](#)

[Transmissionsnätet är riksintresse, Svenska kraftnät](#)

[Transmissionsnätskarta, Svenska kraftnät](#)

[Om projektet Hallsberg-Timmersdala, Svenska kraftnät](#)

[Hallsberg-Moholm-Timmersdala | Svenska kraftnät](#)

4.9 Riksintresse för järnväg

— Riksintresse järnväg

Trafikverket är ansvarig att peka ut områden som bedöms vara av nationell betydelse för kommunikationer gällande de fyra olika trafikslagen; väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Riksintressena skyddas enligt miljöbalken 3 kap. 8 § och av de fyra trafikslagen gäller väg, järnväg och luftfart för Laxå kommun.

Inom Laxå kommun finns både Västra stambanan och Värmlandsbanan som båda är utpekade som riksintressen. För att läsa mer om Västra stambanan och Värmlandsbanan se delen [Infrastruktur](#).

4.9.1 Påverkan

Trafikverket planerar att bygga om bangården i Laxå och i samband med det bygga en gångbro för att nå samtliga plattformar.

4.9.2 Kommunens ställningstagande

Kommunen ska verka för en så kallad fyrspårslösning på Västra stambanan mellan Alingsås och Göteborg för att möjliggöra ökad gods- och persontrafik på både Västra stambanan och Värmlandsbanan. Vidare ska kommunen verka för att Trafikverket bygger om viadukten under Västra stambanan vid E20 norr om Åvik/Skarbyholm så att timmerbilarna inte behöver köra långa omvägar till sågen i Hasselfors. Kommunen är positiv till att Kinnekullebanan ställs om via drift av fossilfria drivmedel.

Utöver beskrivningarna ovan tillgodoser kommunen riksintresset för järnväg genom att föreslå att utvecklingen ska verka för att inte medföra negativ påverkan på riksintresset, vilket ska hanteras i den följande detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

För att se vidare hantering av Riksintresset i detaljplaneringen se del om [Skyddsavstånd](#).

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsens granskningsyttrande uttrycker de att kommunen behöver förtydliga ställningstaganden kring vad som behöver beaktas i efterföljande planläggning och lovgivning för att riksintressena inte ska påverkas negativt.

4.9.3 Västra stambanan

Kommunens planer för att möjliggöra etableringar längs Västra stambanan är

förenligt med syftet, så länge skyddsavståndet och riktvärden för bland annat buller kan hållas, eller om det är möjligt att dispens ges. Samråd ska i ett tidigt skede hållas med Trafikverket i samband med planering för byggnation och verksamheter i närheten av Västra stambanan.

4.9.4 Värmlandsbanan

Kommunen har inte några planerade utbyggnadsområden som berör Värmlandsbanan. Vid eventuella privata initiativ till utbyggnad eller ny exploatering ska nödvändiga avstånd, och riktvärden för buller och vibrationer uppfyllas, för att tillgodose riksintresset.

4.9.5 Kinnekullebanan

En del av Kinnekullebanan, mellan Mariestad och Gårdsjö, är klassad som riksintresse för kommunikationer men har ingen sträckning i Laxå kommun. Däremot går vissa av tågen till Örebro med stopp i Laxå och är ett värdefullt tillskott för hållbar pendling.

4.9.6 Framtida tågstopp

Det är en politisk ambition i Laxå kommun att Finnerödja och Hasselfors i framtiden ska kunna få tågstopp när det bedöms som samhällsekonomiskt lönsamt och mark har därför reserverats enligt vad som framgår av kapitlet mark- och vattenanvändning.

4.9.7 Länkar

Är du intresserad att läsa mer om riksintresse för järnväg kan du följa länkarna nedan.

[Trafikverkets kartor för riksintresse](#)

[Västra Stambanan, Trafikverket](#)

[Värmlandsbanan, Trafikverket](#)

[Kinnekullebanan, Trafikverket](#)

[Trafikverkets information om riksintresse för kommunikationer](#)

4.10 Riksintresse för väg

— Riksintresse väg

Trafikverket är ansvarig att peka ut områden som bedöms vara av nationell betydelse för kommunikationer gällande de fyra olika trafikslagen; väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Riksintressena skyddas enligt miljöbalken 3 kap. 8 § och av de fyra trafikslagen gäller väg, järnväg och luftfart för Laxå kommun.

Genom kommunen passerar E20 som är utpekad som riksintresse.

4.10.1 Kommunens ställningstagande

Kommunen tillgodoser riksintresse för väg genom att föreslå att utvecklingen ska verka för att inte medföra negativ påverkan på riksintresset, vilket ska hanteras i den följande detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

För att se vidare hantering av Riksintresset i detaljplaneringen se del om [Skyddsavstånd](#).

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsen granskningsyttrande uttrycker de att kommunen behöver förtydliga ställningstaganden kring vad som behöver beaktas i efterföljande planläggning och lovgivning för att riksintressena inte ska påverkas negativt.

4.10.2 E20

E20 är en viktig transportled för gods- och persontrafik. Någon förändring av vägens sträckning är inte aktuell inom överskådlig framtid och kommunen har ingen ambition att verka för ny dragning förbi Laxå tätort. Trafiken har stor betydelse för besöksnäringen i Laxå.

Kommunens planer, och de tankar som finns för att möjliggöra etableringar längs E20 är förenliga med syftet så länge byggnader placeras på det riskavstånd som rekommenderas samt att riktvärden för buller, där så krävs, inte överskrids. Vilket ska

hanteras i den följande detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

4.10.3 Länkar

Är du intresserad att läsa mer om riksintresset som berör vägar kan du följa länkarna nedan.

[Trafikverkets kartor för riksintresse](#)

[Trafikverkets information om riksintresse för kommunikationer](#)

4.11 Riksintresse för luftfart

Riksintresse flyghinder MSA-yta

Trafikverket är ansvarig att peka ut områden som bedöms vara av nationell betydelse för kommunikationer gällande de fyra olika trafikslagen; väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Riksintressena skyddas enligt miljöbalken 3 kap. 8 § och av de fyra trafikslagen gäller väg, järnväg och luftfart för Laxå kommun.

Laxå kommun omfattas av riksintresset utifrån att kommunen befinner sig inom MSA-ytan för Örebro flygplats. MSA-ytor kartläggs via en cirkel där flygplatserna är mittpunkten. Riktlinjerna som presenteras kopplat till MSA-ytor gäller således för mark som finns innanför cirkeln.

4.11.1 Kommunens ställningstagande

Laxå kommun tillgodoser riksintresse för luftfart genom att inte föreslå någon förändrad markanvändning som har negativ påverkan på riksintresset. Kommunen kommer i den fortsatta mark- och vattenanvändningen att ta hänsyn till både försvarets och den civila luftfarten. Kommunen kommer vid behov föra en dialog med berörda myndigheter vid frågor om bebyggelse som kan komma att påverka riksintresset. Det gäller när ett planerat byggnadsobjekt är högre än 20 meter över mark eller vattenytan.

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsen granskningsyttrande uttrycker de att kommunen behöver förtydliga ställningstaganden kring vad som behöver beaktas i efterföljande planläggning och lovgivning för att riksintressena inte ska påverkas negativt.

4.11.2 Flygplats

Laxå flygplats är nedlagd och används idag för halkkörning. Laxå kommun påverkas av Örebro flygplats MSA-yltor.

4.11.3 Länkar

Är du intresserad att läsa mer om riksintresset som berör luftfart kan du följa länkarna nedan.

[Trafikverkets kartor för riksintresse](#)

[Trafikverkets information om riksintresse för kommunikationer](#)

5 Risker och planeringsförutsättningar

Kapitlet innehåller delarna Risk- och sårbarhet, Samverkan, skyddsavstånd och samhällsviktiga verksamheter, Andra värden samt delen Tematiska tillägg.

Delarna skapar en övergripande beskrivning över hur kommunen ska arbeta med värden och perspektiv i den framtida mark- och vattenanvändningen för att kunna skapa ett hållbart samhälle.

5.1 Risk och sårbarhet

Utifrån konsekvenserna av att klimatet och världsläget förändras står Sverige och Laxå kommun inför flera och nya utmaningar. Att ta hänsyn till risker och dess konsekvenser är viktigt för att kunna hantera utmaningarna och skapa en långsiktigt hållbar samhällsplanering. En långsiktigt hållbar samhällsplanering

handlar om att kunna skapa ett attraktivt men fortfarande motståndskraftigt samhälle.

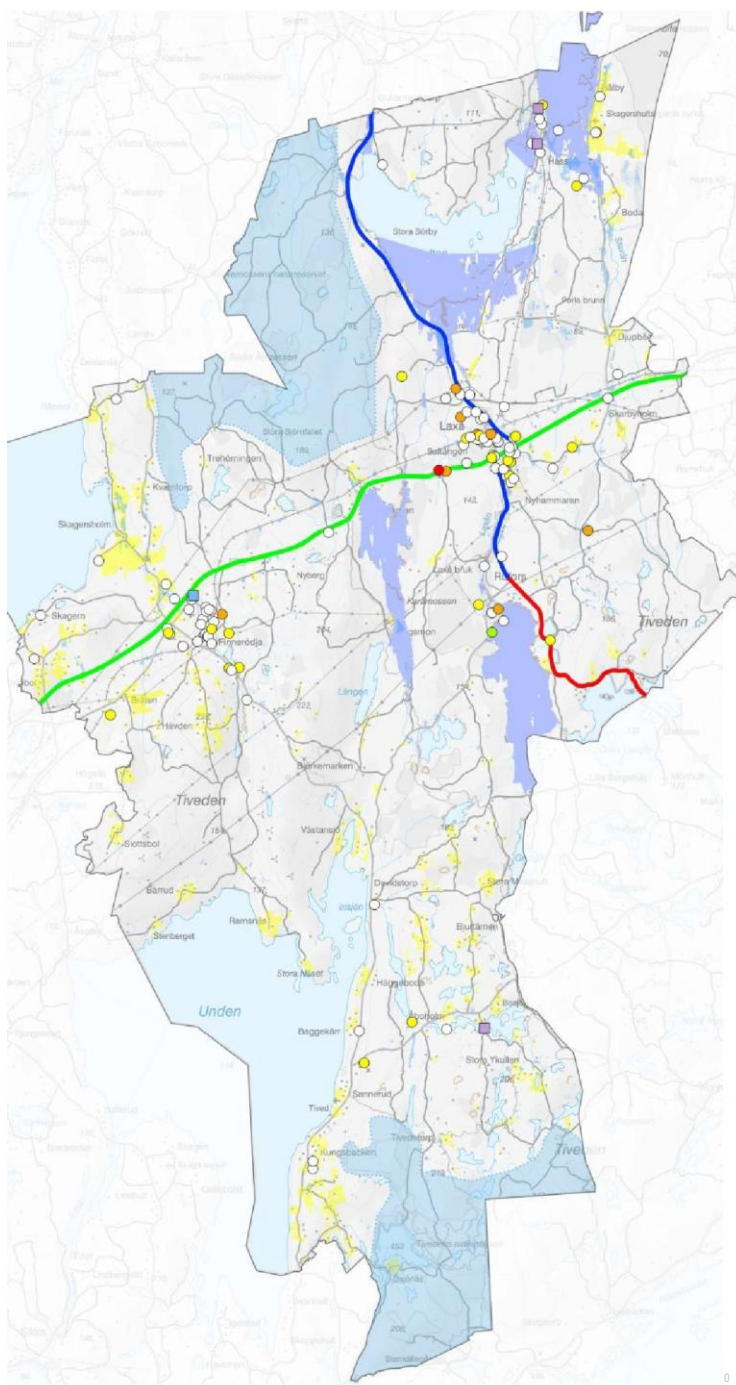
Inkluderas risker och sårbarheter i samhällsplaneringen kan konsekvenser förebyggas och samhället bli mer tåligt.

Samhällsplaneringen ska göra att kommunen kan hålla en hög nivå idag likväl som i framtiden. På sådant sätt är Laxå kommuns risk- och sårbarhetsanalys ett viktigt planeringsunderlag. Risk- och sårbarhetsanalysen är ett dokument som samlar utpekade risker i kommunen, visar på hur sannolika de är att inträffa och hur omfattande konsekvenserna kan komma att bli om en risk inträffar.

Sannolikheten och konsekvenserna av vad en risk kan komma att medföra är ojämnt fördelat över kommunens yta. Olika områden har olika förutsättningar som både kan öka och motverka riskers sannolikhet och konsekvenser.

Kommunen avser att samtlig planering ska ta hänsyn till de risker som uttrycks i kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

De risker som presenteras nedan delas upp i två olika kategorier, den första kategorin är naturrelaterade risker och den andra är övriga risker. Naturrelaterade risker är risker kopplade till klimatet och i sin tur väder. När det kommer till den andra kategorin, övriga risker, finns det en viss koppling till klimat och väder men den andra kategorin har även kopplingar till andra typer av olyckor och händelser som inte är kopplat till klimatet.

0 Ge-oda.tasamve-rkan, Laxåmnyu1

Potentiellt förorenade områden

- Mycket stor risk
- Störst risk
- 0 Måttligt risk
- 0 Liten risk
- 0 Ej riskklassad
- Känslig Markanv.1.ndnmg
- Mindre risk Mark3rvaridmng

Farligt gods

- Rekommenderad vsg farligt gods, primär väg
- Rekommenderad vsg farligt gOds, sekundär väg
- Inskränkningar för transport av farligt gods

Ras och skred

- Skyfall
- Olivsvämming
- Jordbävningar
- Tys1a områden

Risk och planeringsförutsättningar

Översiktsplan Laxå kommun

10km

Teckenförklaring och innehållsbeskrivning

Översvämning

Beskrivning

Översvämningrisk innebär att mark eller bebyggelse kan komma under vatten vid höga flöden eller kraftig nederbörd. Kartlagret är baserat på beräknat högsta flöde. Markerade ytor har en medförd risk för att kunna översvämmas, hänsyn ska tas till riskerna i den fortsatta planeringen och lovgivningen.

Ras och skred

Beskrivning

Ras och skred innebär att jord, sten eller berg plötsligt lossnar och rör sig nedför en sluttning eller bryts loss av vattnets kraft, vilket kan hota mark och bebyggelse. Markerade områden är utpekade som ras och skredbenägna och hänsyn ska tas till riskerna i den fortsatta planeringen och lovgivningen.

Skyfall

Beskrivning

Skyfall är kraftiga regn som faller under en kort tid och kan orsaka lokal översvämning och skador på mark och bebyggelse. Markerade ytor har en medförd risk för påverkan från skyfall, hänsyn ska tas till riskerna i den fortsatta planeringen och lovgivningen.

Potentiellt förorenade områden

 Mycket stor risk

 Stor risk

 Måttlig risk

 Liten risk

 Ej riskklassad

 Känslig Markanvändning

 Mindre Känslig Markanvändning

Beskrivning

Potentiellt förorenade områden är platser där mark eller vatten kan innehålla skadliga ämnen till följd av tidigare verksamheter, vilket kan innebära risker för miljö och hälsa.

Tysta områden

Namn Vargavidderna

Beskrivning

Utpekat område där inget störande buller ska höras med undantag för skogsmaskiner och skogstransporter i samband med skogliga åtgärder eller totalförsvaret verksamhet.

Namn Tiveden

Beskrivning

Utpekat område där inget störande buller ska höras med undantag för skogsmaskiner och skogstransporter i samband med skogliga åtgärder eller totalförsvaret verksamhet.

5.1.1 Naturrelaterade risker

Torka och vattenbrist

Temperaturökningar är en del av den numera aktiva och förväntade framtida klimatförändringarna. Även om det finns osäkerheter i hur snabbt temperaturökningen kommer att ske är det förväntat att temperaturen kommer att öka. Risker som för kommunen kan relateras till höga temperaturer bedöms generellt ha hög sannolikhet att inträffa samt medför betydande konsekvenser. Tre av de risker som kan förknippas med höga temperaturer är torka och vattenbrist samt skogsbrand.

Kommunens ställningstagande:

Vattenhanteringen ska inkluderas i den framtida mark- och vattenanvändningen för att kunna hantera klimatförändringarna. På sådant sätt håller kommunen på att bland annat ta fram en vattentjänstplan (se [Vattentjänstplan](#)).

Skyfall och översvämning

- Skyfall
- Översvämning

En ökad nederbörd och intensifiering av nederbördsrelaterade extremväder är likt temperaturökningar ett fenomen som är kopplat till klimatförändringar. Kopplingen är att extremväder kommer att intensifieras och bli allt vanligare.

Risker som går att koppla till nederbörd samt följdfeffekten med höga vattenflöden är skyfall och översvämning. Skyfall och översvämning

bedöms ha hög sannolikhet att inträffa men förväntas medföra begränsade konsekvenser.

Kommunens ställningstagande:

Oavsett de begränsade konsekvenserna bör mark- och vattenanvändningen anpassas på ett sådant sätt att riskernas konsekvenser minimeras. För att kunna minimera konsekvenserna behöver anpassningar och skyddsåtgärder skapas som kan hantera olika årsflöden av nederbörd, vilket behöver tas med i den fortsatta detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

Kommunen har stor potential till att hantera översvämningssrisker genom att använda sig av naturbaserade lösningar. På de platser med hårdlagda ytor ska kommunen fortsatt ha mycket grönska i närheten som kan minska risken för översvämningar lokalt och fördröja dagvattnet.

Kommunen har tagit fram en vattentjänstplan som innehåller mer precisa beskrivningar hur kommunen ska gå till väga för att hantera dagvatten.

I kartan befinner sig utvecklingsområden V1, V2, H2, H4 och R1 i riskzonen för att påverkas av översvämning enligt beräknat högsta flöde (BHF).

Se kartan för att se hur områden påverkas på olika sätt i kommunen av nederbördsrelaterade händelser. Utifrån kartan går det att se att vissa områden mer än andra och kräver särskild hänsyn. Det finns fortsatt behov att ta fram ett mer heltäckande kartlager som kan visualisera naturrelaterade risker.

Ras, skred och erosion

- Ras och skred

Ras, skred och erosion är tydliga exempel som visar hur sannolikheten och konsekvenserna kan skilja sig åt mellan olika platser i kommunen. Anledningen är att ras, skred och

erosion påverkas mycket av markförhållanden. Såsom markens bärighet, genomsläpplighet och porositet.

Områden som drabbas av ras och skred är ofta områden där det finns en höjdskillnad och erosion sker ofta i områden som angränsar till vatten. Vilka i kartan pekas ut som utvecklingsområdena H2, V1, R1, V8, V9 och F4.

Kommunens ställningstagande:

Planeringen som på ett eller annat sätt kommer att medföra en påverkan på marken i områden som är angränsande till vatten och är i områden med sluttning behöver ta särskild hänsyn till markens geologiska förutsättningar, vilket behöver tas med i den fortsatta detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

Sannolikheten att ett allvarligt ras, skred och erosion inträffar i Laxå kommun bedöms vara låg och konsekvenserna bedöms som begränsade. När det finns intresse av att etablera ny eller kompletterande bebyggelse inom ett riskområde ska åtgärder situationsanpassas efter de förutsättningar som finns på platsen, för att skapa stabila markförhållanden.

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsens granskningsyttrande bedömer de att beskrivningen av kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra enligt 3 kap. 5 § p 4 i PBL behöver kompletteras.

5.1.2 Övriga risker

Det är viktigt att kommunen inkludera risker som inte enbart är kopplade till klimatet i samhällsplaneringen. Om fler risker tas med kan en beredskap skapas. Beredskapen skapar en robusthet i samhället, där exempelvis motståndskraftig infrastruktur, reservkraft och

reservvatten är några viktiga faktorer som bör inkluderas i planeringen.

Exempel på övriga risker kan vara störningar i livsmedelskedjor, elförsörjning eller finansiella system. Dessa typer av risker bedöms över lag ha hög sannolikhet att inträffa och medför medel till mycket höga konsekvenser.

Mark och vattenanvändningen ska sträva efter att tillgodose tillräckliga resurser för att klara en kris.

Farligt gods, brandfarliga ämnen och föroreningar

Riskerna inom kategorin övriga risker handlar om olyckor som kan inträffa på väg och järnväg samt inom industrier och verksamheter. Båda typerna av områdesbaserade olyckor kan medföra föroreningar och skador för människor, djur och natur. Samtliga risker ska vid behov utredas och hanteras i den fortsatta detaljplaneringen, tillstånds- och lovgivningen.

Farligt gods transporteras primärt längs E20, Västra stambanan och Värmlandsbanan som utgör transportleder för farlig gods. Risken att en olycka med farligt gods skulle ske bedöms ha hög sannolikhet och olyckor inom industrier i kommunen har låg till hög sannolikhet. Konsekvenserna bedöms vara mycket allvarliga.

Kommunens ställningstagande:

Kommunen ska arbeta för att skapa säkra vägar. En åtgärd som är eftersträvarsvärd är att separera olika typer av trafik samt följa de förordningar och rekommendationer som finns gällande skyddsavstånd.

Påträffas föroreningar på en plats ska arbetet ske på ett kontrollerat sätt som motverkar att föroreningen sprider sig.

Vid förfrågan av att etablera miljöfarlig verksamhet ska berörda myndigheter inkluderas samt utredningar göras. Konsekvenshanteringen ska vara så god att det under tiden som verksamheten är i gång och vid en eventuell olycka ska ske en mycket begränsad påverkan på den omgivande miljön. Vid avveckling av miljöfarlig verksamhet ska återställning av platsen ske med godkända markprover.

Kommunen ska även se till att verksamheter som hanterar brandfarliga ämnen har gällande säkerhetsavstånd till infrastruktur, verksamheter och annan bebyggelse.

Länsstyrelsens kommentar:

I Länsstyrelsens granskningsyttrande bedömer de att kommunen behöver förtydliga hur risker beaktas vid transportleder för farligt gods i samhällsplaneringen.

Buller

Buller kan skapas på flera olika sätt, varaktigt buller är det som bör få särskild hänsyn i sammanhanget av en översiktsplan och en långsiktig planering. Varaktigt buller i översiktsplanens sammanhang handlar om buller från industrier, större stråk med bilar, tåg och flygplan.

Kommunens ställningstagande:

Vid ny eller förändring av befintlig bebyggelse ska hänsyn tas till de miljökvalitetsnormer som finns gällande bullernivåer. Kommunen kommer att använda sig av de förordningar, riktlinjer och rekommendationer som finns kring buller vid den framtida mark- och vattenanvändningen.

För att skapa hållbara bullernivåer i kommunen ska skyddande åtgärder inkluderas i planeringen.

Radon

Radon är ett grundämne och en ädelgas som i sig inte är farlig men dess sönderfallsprodukter, s.k. "radondöttrar" avger joniserande strålning och har egenskapen att häfta vid rök- och dammpartiklar som sedan kan andas in. I den formen utgör radon en hälsorisk. Radon finns naturligt i marken. Beroende på markens beskaffenhet har radongasen mer eller mindre lätt att tränga upp till markytan och komma in i byggnader. Radon kan även finnas i t.ex. äldre byggmaterial. Ur planeringssynpunkt är det främst markradon som behöver beaktas vid planering av bostäder och lokaler där människor befinner sig mer stadigvarande.

I samband med planering och byggande ska hänsyn tas till det aktuella området/platsen och en bedömning göras i det specifika fallet.

5.2 Samverkan, skyddsavstånd och samhällsviktiga verksamheter

Kommunen kommer att stärka arbetet för att skapa en långsiktigt hållbar samhällsplanering genom samverkan. Samverkan och dialoger internt i kommunen samt med berörda myndigheter ska ses som ett verktyg för att kunna skapa förutsättningar för att reducera risker. På de platser som bedöms ha hög sannolikhet eller få betydande konsekvenser av en risk ska extra försiktighet och förebyggande insatser riktas.

Kommunens ställningstagande:

En bedömning av värden som behöver beaktas i mark- och vattenanvändningen ska ske i varje enskilt fall. Översiktsplanen och risk- och sårbarhetsanalysen är vägledande underlag som övergripligt synliggör vad som bör beaktas och vilka övergripande risker som finns. Utifrån det ska en bedömning av vad

som anses vara överkomligt eller kräver åtgärder göras.

5.2.1 Skyddsavstånd

Samhällets utveckling ska förhålla sig till rådande skyddsavstånd till riksintressen och beskrivna och påträffade risker. Det ska även i detaljplaneringen tydligt framgå hur skyddsavstånd till ledningar, vindkraft och andra verksamheter som har skyddsavstånd, har beaktats.

Ett exempel som visar på behovet av skyddsavstånd är elektromagnetisk strålning i närheten av järnvägen, där mark- och vattenanvändningen i varje enskilt fall måste ta hänsyn till rådande säkerhetsavstånd.

5.2.2 Samhällsviktiga verksamheter

Samhällsviktiga verksamheter ska få extra stor hänsyn i samhällsplaneringen. Med samhällsviktig verksamhet avses de verksamheter, anläggningar, noder, infrastruktur och tjänster som är av avgörande betydelse för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner. Exempel på sådana verksamheter är sjukvård och livsmedelsbutiker.

Kommunens ställningstagande:

All framtida mark- och vattenanvändning ska ta hänsyn till samhällsviktiga verksamheters behov.

5.3 Andra värden

5.3.1 Tysta områden

 Tysta områden

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG av den 25 juni 2002 om

bedömning och hantering av omgivningsbuller tar bland annat upp skydd av tysta områden på landsbygden. Det finns flera definitioner i Sverige samt på EU-nivå om vad som menas med ett tyst område. Laxå kommun har valt att definiera tysta områden i översiktsplanen som områden där det upplevda ljudet ska utgöras av ljud som är kopplade till naturen och att det enbart i undantagsfall ska förekomma annan bullerpåverkan.

Undantagsfallen är temporär bullerpåverkan från Försvarsmaktens verksamhet, trafik, industri, skogsbruk och fritidsaktiviteter. Påverkan från samtliga områden förutom Försvarsmaktens verksamhet behöver vara i mycket begränsad omfattning.

Laxå kommun har valt att peka ut två områden som tysta områden. Det ena området är ett område i södra Tiveden och omfattar bland annat Tivedens nationalparken. Området gränsar till en del av nationalparken som ligger i Karlsborgs kommun, där det saknas leder och vägar och på sådant sätt definieras som tyst på grund av avsaknaden av buller.

I nationalparken förekommer naturligtvis heller inga störande skogsmaskiner. Dock delas området i praktiken in i två områden då många besökare kommer med motorfordon till nationalparken. Det som inte går att komma ifrån är att flygplan då och då passerar över området. De flesta flygplanen är på väg till och från Arlanda eller Bromma flygplats. Även enstaka flygplan till och från Örebro flygplats kan höras när de passerar över Laxå kommun. Ljudet av skogsmaskiner vid skogsskötsel i områdets närhet kan under vissa förutsättningar höras in i det utpekade tysta området.

Det andra området omfattar naturreservatet Vargavidderna samt ett område norrut längs gränsen mot Degerfors kommun. Området saknar i stort sett bebyggelse, på båda sidor om kommungränsen. Förutom Vargavidderna

ingår också naturreservaten Boramossen och den sydvästra delen av Rankemossen, det vill säga Lilla Rankemossen. Hela det tysta området ägs av Sveaskog som också brukar skogen, dock inte i naturreservaten där skogsskötsel är förbjuden. Ljud från skogsmaskiner och timmerlastbilar kan förekomma under vissa perioder och då endast i delar av området.

Kommunens ställningstagande:

Laxå kommun vill skydda de två utpekade tysta områdena. Kommunen kommer därför att motsätta sig vindkraft eller annan bullerstörande verksamhet i och i anslutning till de två tysta områdena. Undantag råder för verksamheter som omfattas av riksintressen för totalförsvaret. Som riktlinje föreslås att maximalt 25 dBA (decibel A) är högsta tillåtna ljudstyrningen. Undantag är tillfällig bullerstörning i samband med skogsskötsel och anläggande av så kallade skogsvägar.

5.3.2 Ljuspollution

Ljuspollution eller ljusföroreningar skapas av belysning, pollutionen blir således starkare nära samlad bebyggelse. I och med att Laxå kommun har stora skogsområden finns det områden i kommunen som har en mycket liten ljuspollution. Kommunen anser att dessa områden är skyddsvärda då ljuspollution kan ha en negativ påverkan på djur, natur och människor.

5.3.3 Jordbruk

Jordbruksmark

Andelen jordbruksmark av den totala marken i Sverige är 7,4%. I Laxå kommun är andelen bara 2,9 % och består av 1275 hektar åkermark och 465 hektar betesmark (SCB, 2020). Det finns 32 registrerade företag inom jordbrukssektorn i Laxå kommun och merparten är relativt små (UC, 2024). Endast tre företag har en areal större än 100 hektar (SCN, 2007).

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk enligt 2 kap. 4 § miljöbalken.

Kommunens ställningstagande:

Det finns alltså goda grunder att skydda jordbruksmarken från bebyggelse eller annan exploatering. Samtidigt som Laxå kommun vill skydda andelen jordbruksmark för att bidra till att öka Sveriges självförsörjning av livsmedel samt bidra till den biologiska mångfalden i odlingslandskapet vill kommunen också möjliggöra levande landsbygder.

Laxå kommun är positiv till byggnation av enbostadshus för permanentboende på landsbygden. I en befintlig bymiljö kan byggnation ske med enstaka enbostadshus för permanentboende. På en lantbruksfastighet ska det vara möjligt att uppföra en kompletterande bostad för att till exempel möjliggöra generationsboende. Vidare är kommunen positiv till att nya så kallade hästgårdar kan tillskapas i anslutning till betesmark som annars kan riskera att växa igen. Anpassning ska ske till befintlig bebyggelse avseende placering samt till lokal byggnadstradition och behandlas utifrån arkitektonisk kompetens. En förutsättning är att produktiv jordbruksmark eller betesmark med värdefulla signalarter inte tas i anspråk.

5.3.4 Skogsbruk

Marken i Laxå kommun som till stor del består av skog fördelar sig enligt följande:

- 84,7 % Skogsmark
- 9 % Myrmark och övrig mark
- 3,4 % Bebyggd och anlagd mark
- 2,9 % Jordbruksmark (SCB 2020)

Enligt SCB finns det 510 kvadratkilometer skogsmark i Laxå kommun och Sveaskog äger

396 kvadratkilometer vilket motsvarar nästan 80 % av skogsmarken i kommunen.

Naturreservaten och Tivedens nationalpark omfattar tillsammans cirka 36 kvadratkilometer.

För invånarna i Laxå kommun är skogen viktig för rekreation och olika fritidsaktiviteter. De flesta invånare har inte bara nära till skogen utan upplevelsen är att boendet snarare ligger ”i skogen”.

Kommunens ställningstagande:

Laxå kommuns skogsskötsel bedrivs med alternativa skogsbruksmetoder som tar stor hänsyn tas till den ortsnära skogen, genom att en årlig skogsbruksplan tas fram som presenterar åtgärder som förhåller sig till sociala och ekologiska värden.

Skogens skötsel är den enskilda faktor som har störst klimatpåverkan i Laxå kommun. Skogens skötsel är en komplex fråga eftersom råvara behövs till industrin samtidigt som produktionsskogarna negativt påverkar klimatet och den biologisk mångfalden.

Laxå kommun följer skogsforskningen och inkluderar den i sin hantering av det kommunala innehavet av skog. Forskningen och det alternativa skogsbruket blir även en punkt som förs in i den aktiva dialogen som förs med andra skogsägare inom kommunen.

5.3.5 Skyddsvärda miljöer

Laxå kommun har flera skyddsvärda natur- och kulturmiljöer. Skyddsvärda miljöer kan bland annat vara miljöer med byggnadsminnen, fornlämningar, skog, jordbruk eller sjöar, mossar och vattendrag. Dessa miljöer har ett högt skyddsvärde. Kommunen ska således under planperioden ta fram ett naturvårdsprogram samt ett kulturvårdsprogram.

Kommunen har som avsikt att bibehålla en god vattenkvalitet i kommunens sjöar och

vattendrag. Det innebär att dessa miljöer ska skyddas så att exploateringar och utsläpp har ingen eller en väldigt låg påverkan.

Länsstyrelsens kommentar:

Via Länsstyrelsens granskningsyttrande bedömer de att översiktsplanen inte uppfyller kraven i 3 kap. 4 § PBL om att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer.

Exempel på skyddsvärde miljöer återfinns i kapitlet [Mark- och vattenanvändning](#) samt kapitlet [Riksintressen](#).

5.4 Planer, program och Tematiska tillägg

5.4.1 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

☐ Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Laxå kommun har pekat ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). De utpekade LIS-områdena antogs år 2016 genom framtagandet av ett tematiskt tillägg till den då gällande översiktsplanen. LIS-områdena som togs fram då bedöms fortsatt att vara aktuella.

Med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses områden som är lämpliga för utveckling av landsbygden och som är av ett sådant slag och omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt. I det tematiska tillägget finns det även områden som bedöms som ej lämpliga för landsbygdsutveckling.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när man prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas eller kunna etableras butiker och offentlig service på landsbygden.

Laxå kommuns utpekade LIS-områden är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

[Laxå kommun LIS-områden \(PDF\)](#)

5.4.2 Vindbruksplan

Laxå kommuns vindbruksplan beskriver de områden som anses vara lämpliga områden för etablering av vindkraft i kommunen.

Utifrån riksintressen samt andra konkurrerande intressen som finns inom natur, kultur, friluftsliv och turism har ett antal områden, som lämpar sig bättre för vindkraft än andra, tagits fram. Innehållet bedöms fortsatt vara aktuellt och är således även gällande.

Vindbruksplanen är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen och mer information om hur kommunens mark- och vattenanvändning förhåller sig till vindbruk finns under delen riksintresse för vindbruk.

[Vindbruksplan.pdf](#)

5.4.3 Vattentjänstplan

Laxå kommun arbetar med att ta fram en vattentjänstplan som syftar till att skapa förutsättningar för en god och långsiktig planering av Laxå kommuns allmänna vattentjänster. Vattentjänstplanen är ett strategiskt dokument som innehåller information över hur kommunen på lång sikt ska kunna tillgodose allmänna vattentjänster, genom att bland annat ta hänsyn till brister och framtida behov. Planen omfattar hantering

av bland annat dricksvatten, avlopp och dagvatten.

Under arbetet med att ta fram vattentjänstplanen har sex ställningstagande med fördjupningar tagits fram, vilka är följande:

1. Tryggad dricksvattenförsörjning
2. Ekologisk hållbarhet
3. Dagvatten
4. Långsiktig säkrad infrastruktur
5. Vatten- och avloppstjänster i samhällsplaneringen
6. Hållbar finansiering

Ställningstagande ett handlar om att skydda områden som ska säkra vattenförsörjningen, att vattnet ska ha en god kvalitet och inte slösas samt att det ska finnas en tillräcklig vattenreserv.

Ställningstagande två handlar om att kommunens reningsverk ska vara regelrätta och att hanteringen av restprodukter ska ske på ett hållbart sätt.

Ställningstagande tre handlar om samverkan mellan kommunen och Laxå vatten AB, där målet är att nå en enad bild över hur dagvattnet ska hanteras vilket i sin tur baseras på analyser utifrån samhällets sårbarhet.

Ställningstagande fyra handlar om att förhindra risker genom att hela tiden ha en god standard på infrastrukturen som är kopplad till allmänna vattentjänster.

Ställningstagande fem handlar om att vatten- och avloppstjänster samt försörjningen är en integrerad del av samhällsplaneringen.

Ställningstagande sex handlar om ekonomiska förutsättningar och fördelning.

Vattentjänstplanen kommer att ha ett fördjupat innehåll som mer detaljerat beskriver hur kommunen ska hantera allmänna vattentjänster.

5.4.4 Kulturmiljöprogram

Laxå kommun har som avsikt att ta fram ett kulturmiljöprogram. Kulturmiljöprogrammet ska ta hänsyn till det innehåll som förslås i ändringarna av PBL 1 december 2025.

Programmet ska kartlägga särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden samt visa kommunens ställningstaganden kring skyddsvärda kulturmiljöer som finns inom kommunens geografiska gränser.

5.4.5 Energiplan

Laxå kommun håller på med att ta fram en energiplan som avser att skapa tydliga mål och riktlinjer hur kommunen ska arbeta med energi på ett långsiktigt hållbart sätt. Syftet med energiplanen är att redovisa hur Laxå kommun planerar för produktion, distribution och användning av energi i kommunen.

Energiplanen inkluderar mer djupgående beskrivningar över kommunens syn på hur skogsbruket, transporter och energi ska hanteras.

6 Hållbarhets- bedömning

Enligt miljöbalken ska de kommunala planer som antas ha en betydande miljöpåverkan alltid miljöbedömmas. Detta innebär att förslaget till ny översiktsplan ska miljöbedömmas vilket också skett genom att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tagits fram. Syftet är att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekterna som översiktsplanen kan medföra. Miljöbalken reglerar vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla och innehållet ska anpassas utifrån vad som är en rimlig omfattning och detaljeringsnivå. Samråd om avgränsningar av miljökonsekvensbeskrivningen har genomförts med länsstyrelsen.

Laxå kommun har anlitat ett konsultföretag som ansvarat för framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen. Laxå kommun har som ett komplement arbetat fram en hållbarhetsanalys.

6.1.1 Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa kommunens bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Det är den betydande miljöpåverkan som ska identifieras, beskrivas och bedömas i miljökonsekvensbeskrivningen.

[Miljökonsekvensbeskrivning \(PDF\).](#)

6.1.2 Hållbarhetsanalys

Analysen utgår från de fem framtidsberättelserna som du kan läsa om i

kapitlet Laxå kommun 2040.

Framtidsberättelserna utgör den samlade målbilden för översiktsplanen och det är därför relevant att använda berättelserna som ett ramverk för en översiktlig hållbarhetsanalys. Respektive berättelse har bäring på ett eller flera globala mål från Agenda 2030, betraktat ur ett översiktsplaneperspektiv och med Laxå kommun-ögon. I analysen undersöks sedan om det finns nationella mål som bedöms ha en koppling till det globala målet. Slutligen stäms översiktsplaneförslaget av mot globala och nationella mål.

Hållbarhetsanalysen är ett komplement till miljökonsekvensbeskrivningen och syftet är att presentera en samlad bild av hur översiktsplaneförslaget förhåller sig till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

[HÅLLBARHETSANALYS \(PDF\)](#)

Utifrån utvecklingsinriktningarna har kommunens översiktsplan övervägande positiva effekter på de tre hållbarhetsområdena, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Det finns viss negativ påverkan på miljön i och med att ytor som idag består av natur kommer att tas i anspråk, däremot ska kommunen arbeta efter att ha en så liten påverkan på miljön som möjligt fast fortsatt kunna bedriva utveckling. På sådant sätt kommer den framtida mark- och vattenanvändningen ta stor hänsyn till natur- och kulturvärden som är särskilt utpekade som viktiga att bevara.

Kommunen vill även vara en del av den satsning som redan finns via den gröna omställningen genom att bland annat möjliggöra laddstationer för bilar och lastbilar samt öka cyklandet i kommunen.

Kommunens beskrivna satsningar har en tydlig grön prägel, även fast det sker etableringar ska naturen fortsatt vara ett starkt kännetecken

för kommunen. Vi tror inte att det ena utesluter det andra utan tycker och vet att utvecklingen av kommunen inte behöver ha en betydande påverkan på det som vi vill bevara med natur- och kulturvärden.

I och med att kommunen har som ambition att öka befolkningsantalet, få fler i sysselsättning, tillgängliggöra bostäder och samtidigt utveckla skolan och fritidsaktiviteter kommer översiktsplanen att medföra positiva effekter inom det sociala hållbarhetsperspektivet.

Kommunen värnar om alla invånare där satsningar ska göras inom samtliga åldersgrupper för att individen ska kunna bo där de vill och ha tillgång till service.

Ekonomiska hållbarhetsaspekten kan beskrivs som att det är en drivkraft för att kommunen ska kunna göra mer för både den sociala och ekologiska utvecklingen i kommunen.

I bedömningen om något ska etableras är det mer än enbart ekonomiska aspekter som styr där kommunen väljer att exempelvis motsätta sig utveckling av vindbruk där det krockar med andra intressen i kommunen. Det måste däremot finnas en balans mellan de olika hållbarhetsaspekterna, kommunen kan inte enbart göra satsningar med nyetableringar utan kommunen ska göra investeringar som

gynnar befintliga verksamheter och invånare. Den långsiktiga strategin är att bevara viktiga natur- och kulturvärden för att gynna mångfald och samtidigt göra investeringar som kan utveckla kommunen och som kan bidra till att kommunen ska kunna göra mer för sin befolkning.

6.1.3 Uppföljning och övervakning

Laxå kommun kommer i de mellankommunala samarbetena och tillsammans med Region Örebro län, Länsstyrelsen och andra myndigheter se till att den framtida mark- och vattenanvändningen följer de riktlinjer, normer och krav som finns. När det kommer till etableringar kommer även kommunen att värna om en bra kontakt för att underlätta för verksamheter att bedriva sin verksamhet i kommunen. Dialoger ska vara det främsta verktyget för uppföljning och övervakning. En bra dialog och tydliga riktlinjer skapar bra förutsättningar för att verksamhetsutövare och invånare ska lyckas och göra rätt.

Utöver dialoger finns det indikatorer som kan bedöma om något har gått rätt till, där miljökvalitetsnormer är en del av det. Kommunen kommer således arbeta aktivt för att uppnå en god kvalitet på mark, vatten, luft och miljö.

Översiktsplan 2040

För

LAXÅ KOMMUN